RIJEČ NA GRANICI

2025

ZBORNIK PJESAMA

INFRATECH

ZBORNIK PJESAMA

RIJEČ NA GRANICI 2025

Dugo Selo, 2026.

Riječ na granici 2025

Postoje granice koje razdvajaju države, gradove i ljude. Ali postoje i granice koje spajaju. Upravo na jednoj takvoj granici, uz Savu u Donjem Svilaju, rodila se ideja o pjesničkim susretima „Riječ na granici“.

Od samoga početka vjerovala sam da granica nije samo mjesto razdvajanja nego i mjesto dijaloga, miješanja kultura i obostranog bogaćenja. To se možda nigdje ne vidi tako jasno kao u jeziku. Naš je jezik stoljećima rastao susrećući druge jezike i kulture. Obogaćen je arapskim, turskim, njemačkim, ruskim i mnogim drugim riječima koje su prešle granice i ostale živjeti među nama. Zato riječ ne ostaje na granici. Ona trga žice, bogati jezik i poziva na dijalog.

Kada smo pokretali „Riječ na granici“, željeli smo više od književne večeri. Željeli smo stvoriti prostor susreta. Zato sam rekla da ovim susretom želimo utemeljiti jednu književnu skelu. Ovaj put nećemo spašavati živote, nego poticati duh slobode.

Ta skela danas ne povezuje dvije obale Save, nego ljude. Njezini su temelji pjesme, razgovor i međusobno razumijevanje.

Želimo tematizirati ne samo državne granice nego i sve druge koje su nametnute – između spolova, društvenih i socijalnih skupina ili različitih svjetonazora. Ovaj susret postoji kako bismo te granice propitivali, pomicali i bolje razumjeli jedni druge. Zato je njegov cilj od početka bio pomicanje prostornih i duhovnih granica te poziv na dijalog.

Donji Svilaj nije odabran slučajno. Ovaj kulturni događaj namjerno je smješten u ruralnu sredinu. Time želimo svim osobama omogućiti pristup kulturi. Publika i pjesnici ovdje su izjednačeni. Mogu razgovarati, upoznati se i družiti. Književnost pripada svakome tko voli riječ.

Drugi susret potvrdio je da je ideja zaživjela. Uz Savu su se okupili pjesnici različitih naraštaja, poetika i životnih putova, pokazujući da dobra pjesma uvijek pronađe put do čovjeka.

Pred vama je drugi zbornik pjesničkih susreta „Riječ na granici“. U njemu su sabrani stihovi izgovoreni uz Savu, ali i mnoge druge pjesme koje su autori odlučili podijeliti s čitateljima. Neke su ovdje objavljene prvi put i zato ovaj zbornik nije samo uspomena na jedan susret nego i početak novih književnih putovanja.

Nadam se da ćete na ovim stranicama pronaći barem jednu riječ koja će vas zaustaviti, potaknuti na razmišljanje ili ostati s vama i nakon što zatvorite knjigu. Jer nijedna granica nikada nije zaustavila riječ.

Jer riječ uvijek pronađe svoj put.

Ružica Miličević

MUSA ĆAZIM ĆATIĆ

MUSA ĆAZIM ĆATIĆ rođen je 12.3.1878. u Odžaku. Rođeno ime mu je Ćazim, a sam sebi je pridjenuo nadimak Musa, po kojem ga svi poznaju.

U rodnom je gradu pohađao mekteb (vjersku osnovnu školu) i državnu pučku školu. Nakon smrti oca Hasana, majka se preudala za Aliju Dervića iz Tešnja odakle je i sama potjecala, pa se s njom preselio u taj grad. Kod očuha je izučavao brijački zanat.

U Tešnju je upisao medresu i učio kod tamošnjeg muftije Mesud-efendije Smajlbegovića, koji ga je podučavao turskom, arapskom i perzijskom jeziku. Musa je bio njegov najbolji učenik.

Godine 1898., kako bi izbjegao regrutaciju u vojsku, bježi u Istanbul. Međutim, zbog oskudice se ubrzo vraća u Tešanj, gdje

ipak biva unovačen. Prve pjesme objavio je u *Bosanskoj vili* 1899. godine.

Tri godine služio je vojsku u Tuzli i Budimpešti. Na nagovor i uz pomoć muftije Smajlbegovića, 1902. ponovno odlazi u Istanbul, gdje deset mjeseci pohađa medresu *Mektebi Numune-i Terakki*. No i tada ga materijalne prilike primoravaju na povratak – ovaj put u Sarajevo.

U jesen 1903. upisuje Šerijatsku sudačku školu (Nùvvāb). Tijekom boravka u Sarajevu aktivno objavljuje pjesme, eseje i kritike u tadašnjim časopisima i listovima kao što su *Behar*, *Bošnjak*, *Domaće ognjište*, *Gajret*, *Savremenik, Pobratim*, *Sijelo*, *Prosvjeta*, *Mlada Hrvatska, Hrvatska smotra*. Služio se pseudonimima *Mustafa Kiazim, Garib, Šair, Jetim, Fakir, Musa, Domoljub.* Premda proistječe iz muslimanske bosanskohercegovačke vjerske i književne tradicije, svojim univerzalnim obrazovanjem prevladao je u cijelosti regionalizam i ostvario širok raspon slika i simbola na tradiciji slavenske i klasične mitologije, židovskih, kršćanskih i islamskih vjerskih legendi te renesansne i suvremene umjetnosti. Njegov opsežan lirski opus prevladava pjesmama ljubavnog, rodoljubnog i socijalnog karaktera.

Zbog boemskog načina života 1907. napušta školski internat, no kako mu je književni talent bio već tada visoko cijenjen, ponuđeno mu je mjesto urednika časopisa *Behar*. Ipak, sljedeće godine isključen je iz škole, ponovno zbog životnog stila. Iako je izgubio status učenika, dobio je dopuštenje za polaganje završnog ispita, koji je uspješno položio 3. studenog 1908. godine.

Već 1909. odlazi u Zagreb, gdje upisuje studij prava. No, umjesto prava, više se posvećuje druženjima s književnicima poput Antuna Gustava Matoša i Tina Ujevića. Zbog stalnih financijskih problema, nakon dvije godine vraća se u Bosnu, gdje radi u više mjesta – Bijeljini, Tešnju i Sarajevu – na različitim poslovima.

Poznato je da je u travnju 1912. posjetio svog stričevića Mehmeda u Odžaku, fizički i psihički iscrpljen zbog oskudice. Iz te teške situacije izbavlja ga mostarski izdavač i kulturni djelatnik

Muhamed Bekir Kalajdžić, koji ga iste godine dovodi u Mostar i povjerava mu uredništvo časopisa *Biser*, kao i prevođenje djela suvremenih turskih i arapskih autora za Muslimansku biblioteku.
U Mostaru se Ćatić u potpunosti predaje stvaralačkom radu – piše pjesme, eseje i književne kritike te prevodi brojne studije i knjige. 1914. godine štampana je prva i jedina zbirka pjesama za Ćatićeva života – *Pjesme*, prema izboru nakladnika.
No, izbijanjem Prvog svjetskog rata mobiliziran je, prebačen u Tuzlu, a potom u Örkény u Mađarskoj. Ondje obolijeva od tuberkuloze i, nakon kratkog liječenja, vraćen je kući kao neizlječiv. U Tešnju mu je Ademaga Mešić pokušao pomoći organiziravši liječničku skrb i pruživši mu najbolju moguću njegu, no Ćatić umire 6. travnja 1915. godine.

Na njegovu grobu u Tešnju isklesan je epitaf koji je napisao književnik Safvet-beg Bašagić:

Ovdje leži pjesnik odličnoga dara,
koji nije tražio časti ni šićara,
već boemski živio i čuvenstveno pjevo,
dok ga smrt ne doprati do ovog mezara.

Rodni Odžak posvetio mu je bistu u parku, kao i ime ulice koja se nalazi uz isti park.

Ja sam vjerni rob ljepote

Ja sam vjerni rob ljepote... Kad mi majka život dala,
S oblaka je vila pjesme nad bešiku moju pala
I cjelovom, štono pali kao tropsko sunce vrelo,
Taknula u usne moje i djetinsko sitno čelo;
Zato vazda na mom čelu vječnog aška[1] misli gore,
A usne ih pjesmom zbore.

Ja sam vjerni rob ljepote... Duša čista poput lijera[2]
Od iskona plivala mi u muzici šumskih sfera.
Nju anđeoska ta muzika svojim medom opila je;
Zato vazda duša moja s tajne čežnje podrhtaje,
Pa me goni, da u žice lake harfe prstom diram
I ljepoti himnu sviram.

Ja sam vjerni rob ljepote... Slikar mi je bujna mašta,
Njezin kist je krilo lune, atelie - čarna bašta.
U toj bašti na sve strane od boja se miris krili,
I ko sunce u Perzeju sjaju slike i profili,
A ja samo u peru ih na hartiju bijelu slijevam:
Hej, ja slikam, sviram, pjevam!

[1] ašk (tur.) - ljubav
[2] lijer (grč.) – ljiljan, krin, zambak

Ja nijesam sanjar

Ja nijesam sanjar, što u tihoj noći
Po moru blijede mjesečine pliva,
Hrleći carstvu svjetlosti i moći,
Na svilenom mehkom oblačju da sniva
Ružične sanke pramaljetne sreće,
Kad slavuj pjeva i kad cvate cvijeće.

Ja nijesam sanjar, na sunčanom traku
Što zida sebi dvore od biljura[3];
Ta ja sam patnik, kog po crnom mraku
Na lednom krilu silna vitla bura
Ko svehli listak sa tanane grane
U mutnu jesen kad na zemlju pane.

O, davno, davno otrova mi grudi
Cinička zbilja zemaljskog života,
Davno me udes rastavio hudi
Od mojih milih; ah, ja sam sirota!
Gle, moje lice - to je mrtva knjiga,
A slova su joj - nevolja i briga!

Ništa mi babo ostavio nije
U hladu da mi medom život sladi;
Tužni se pjesnik sam na sebi grije
I poput mrava radi, radi, radi,
Trošeći krvcu - snagu svoga duha,
Da steče samo tvrdu koru kruha.

[3] biljur (ar.) - kristal

Ja nijesam sanjar, na sunčanom traku
Što zida sebi dvore od biljura;
Ta ja sam patnik, kog po crnom mraku
Na ledenom krilu silna vitla bura
Ko svehli listak sa tanane grane
U mutnu jesen kad na zemlju padne.

Notturno

O, kako lagano nebom
Bijeli oblačci plove!
Trepavke sklopila narav,
Pa rujne sniva snove.

U mraku jasminske noći
Mirisna dršće lipa,
Luna joj ljiljane svijetle
Po kruni smaragdnoj sipa.

A tamo za bujnim gajem
Žubor se čuje vala:
To Sava ravnicom teče
Do dragih rodnih mi žala,

Gdje moja Đulizara
Vječiti sanak snije,
A mjesec po grobu njenu
Cvjetne trakove lije.

Tvoje oči

Moj je život soba tamna i duboka,
Gdje bijeli rijetko zaviruju dani -
Tu, u vazi srca, na nijemoj tenhani[4]
Cvatu mrki cvijeci bez snage i soka.

Tek katkada, Niđar, taj tvoj pogled pjani
- Ko sunčana traka sa neba visoka -
Svesilno mi prodre kroz pendžer od oka
U sobu života i cvijetke mi hrani.

Pa sva mi se soba tad napuni sjaja,
A cvijeci poprime sve zamamne boje,
Što kroz suze Amor u dúgu ih spaja.

I miris se njihov porazlije svuda -
Svemoćne su, Niđar, plave oči tvoje,
Dok stvaraju tako nadnaravna čuda!

[4] tenhana – samoća, usamljenost; dokolica

Nostalgija

Daleko... daleko iza devet gora
Kraj jedan spava, pun sviju ljepota;
Daleko... daleko preko sinjeg mora
Počiva zemlja sreće i života.

U njoj se cvijeće svjetlobojno smije,
I slavuj vječno u sevdahu ludi -
To cvijeće rosu moju čežnje pije;
Oj, da je s njim mi zakititi grudi!...

Večer. U svojoj izbi čujem sada,
Gdje me iz mraka zove tajni glas
Tamo daleko preko sinjeg mora.

Nostalgično Lunin drhturi talas,
Po njemu moja sjetna duša pada
I plovi... plovi preko devet gora,
Do jednih safirnih vilinskijeh dvora.

Astarta

Babelski silnik noću je i danju
Klečo na pragu njenih sobnih vrata,
Viseće bašte podigo je za nju
S lišćem smargadnim i drvljem od zlata.

I sve na svijetu bog što stvori lijepo,
Sve to Astarti pred nogam je teklo...
Na njen je mig se palilo i sjeklo,
I prijestolja se rušila u pepô.

I pred nju jednog dovedoše dana
Čobana nekog iz judejskih strana,
Babelska boštva što grdi i crni -

Pa čujte kakva osuda je pala:
Astarta skut mu cjelivati stala:
- O, daj me svojim ćebetom zagrni!...

Da sam onaj tihi lahor

Da sam onaj tihi lahor,
Što u sabah[5] puše
I omamni miris krade
S katmera[6] i ruže,

Svake zore ja bih tebi -
Svom najdražem cvijetu...
S tvoje kose mirise bih
Nosio po svijetu.

O tebi bih svakom pričo,
Nek taj svijet znade:
Kakvih draži, kakvih čara
Naš Istok imade!

[5] sabah (ar.) – jutro, svitanje

[6] katmer (tur.) – tradicionalno tursko jelo od tijesta

Pred smrt

Agonija kao zlatni prah se vije,
Vrh mene leprša jedan žuti cvijet.
Još nikad nije ljepše mirisala
Moja mala izba - moj veliki svijet.

Slaba moja ruka k žutom cvijetu teži,
Hvatajuć ga tako lijep i žut.
Ali zalud napor, cvijet od mene bježi,
I opet mi pada na prsa i skut.

I ja sam opijen s njegova daha -
Dok Velike Gospe iz žutoga praha
Pojavi se lik...

Gle, snijeg pada

Gle, snijeg pada iz mutne visine
I stere zemljom svoje bijelo platno,
A za oblačjem u moru od suza
Sunašce se je topilo zlatno.

Ah! Mrka zima na olovnom krilu
Bez svijesti širom vasionom brodi;
I ledenim njenim opurena dahom
Priroda dršće ko šiblja na vodi.

Al' ja ne dršćem; u grudima mojim
Imade jošte topline i žara,
To tvoje oko, tvoje žarko oko
Još bajne pjesme u mom srcu stvara.

I ja vjerujem, da mi smrt ne može
Uništit mojih zlaćanijeh snova:
Čista se ljubav ugasiti neće
Ni pod koprenom vječitih snjegova!

NADIR POROBIĆ

NADIR POROBIĆ rođen je u Odžaku 1948. godine. Osnovnu školu pohađao je u Odžaku, gimnaziju u Modriči, a studij ekonomije završio u Brčkom.

Osim vremena provedenog na studijama i ratnih godina, cijeli život je proveo u Odžaku. Najveći dio radne karijere proveo je u općinskim službama.

Još kao učenik osnovne, a pogotovo srednje škole, pokazivao je veliku sklonost kulturno-umjetničkom radu. Počinje pisati prve tekstove i izvoditi ih na raznim kulturno-umjetničkim manifestacijama, kojima je tadašnji Odžak bio bogat. Sve više

pokazuje interes za recitiranje i vođenje raznih programa, čemu je ostao vjeran do kraja života.
Također je pokazivao interes i za novinarstvo. Surađivao je s tadašnjim *Glasom komuna*, a poslije i *Glasom Odžaka*. U ratnim godinama radio je za RP Orašje i RTV BiH.
Novinarskim i kulturno-umjetničkim radom bavio se i poslije rata te dao veliki doprinos manifestacijama *Musini dani*.
U njegovom kulturno-umjetničkom radu pisanje poezije je zauzimalo najmanje mjesta iako je pjesme počeo pisati još kao učenik. Inače, sklon sevdalinki i narodnoj pjesmi općenito, napisao je i nekoliko tekstova za tadašnje poznate pjevače (Zorica Brunclik, Sabahudin Kurt), a svakako mu je najpoznatija pjesma *Pusti, majko, još večeras*, koju je napisao za poznatog odžačkog pjevača Mehu Puzića.
Umro je u Odžaku 2009. godine.

Objavljena djela:
2016. „Fantazija zalutale duše“, zbirka pjesama (posthumno)

Fantazija zalutale duše

Ćutljivi hastal,
svjedok mnogih rađanja srca
i ponora duše...
Poluispijena čaša,
koja raspali vatre mnogih života,
ili ugasi posljednju nadu...
I moja duša.
Razgovor nijemi vode...
kojem kraja ne znadu,
pri svijeći koja kašljucajuć' tinja
i blijedo zrakom svijetli...
Razgovor sanjiv vode...
koji ponajčešće,
prekinu prvi pijetli.
Moja im duša priča –
priče neispričane.
Otvara im svoje sakrivene kute
koje svakome ćuti...
A, hastal i čaša
slušaju nijemo,
i uporno, i mudro ćute.
Tek, s vremena na vrijeme
jedan bljesak mine,
i dašak života što ga ona nosi...
Zrakom zalepršа.
I preplavi mene.
Mudri hastal...

Poluispijena čaša...
I pred ljepotom životnom prekinemo –
jadikovku našu,
nad kojom hastal
vječno mudro sanja...
A čaša se sve češće,
Strastvenije...
Mojoj usni klanja.
Zov života što ga ona nosi
zrakom zalepršа,
pa, u meni raste želja –
da prestanem piti otrov.
Da ispijem...
Kap veselja.
Ne iz čaše koja zveči.
Da ispijem...
iz dubine njedara joj –
kap mehlema koja liječi.
Ozdraviću od te kapi,
pa mi merak dušu njiše
a srcem mi želja šara:
Da njih dvije...
Što se njišu
pod dašlukom njenim mednim...
Da ispijem miris šerbe...
Da zapalim usne moje.
Njenim plamom iz njedara.

Divlja jabuka

Izviruje iz čestara...
Propupala.
Možda bi... svoj behar
brati dala?
Ali šteta...
Mazno traži da behara.
Da rod rodi.
Da ga krasi... zrela...
boja žuta...
Jer behara…
Jer rod rađa –
prvi puta.
Zaljubljenom u pupove njene,
napupale sokovima...
Poručuje...
da još cvijeća ima.
Da ne bere behar
s njenih grana...
Da ga u obijesti
prolazom ne stere.
Hoće sazrit' do zlatne
rumeni...
Pa, neka je mirisnu obere.
Zagledalom u njen vitki stas,
u ljepotu njenih behar grana...
Divlje kaže:
Ne prenosi mene.

Uvenuću i ostaću rana.
Nit' kalemom,
moj stas ne kiti...
Ja sam divlja.
I divlja ću biti.
Do stabla joj dopuzala...
jedna zmija,
boje vrane...
Iz samoga Rajskog vrta.
I htjela joj glavu stavit'
među njene rodne grane.
Al' jabuka nije dala.
Ne stiskaj mi moj stas vitki.
Pusti grane nek' se njišu.
Nek' korijeni moji zemni,
Nek' listovi moji mladi...
kojim živim,
kojim dišem...
Sok života, miris zraka
i sjaj Sunca...
Žedno sišu.
Da naliju cijelu mene.
Da najedra urod mladi,
da darovi moji opojno mirišu...
Pa, neka se njima, sretnik,
okrijepi i sladi.
Ne zagledaj dugo
u plodove moje...
Otkrićeš im tajnu.
Ne skrivaju više nikakvu
spoznaju,

koju si otkrila
znatiželjnoj Evi
u Rajskome vrtu…
kakvo zadovoljstvo Adam…
i Eva Adamu…
Međusobno daju.
Al' u njima sada
jedna tajna živi…
koju nećeš znati.
Sakrivaju ljubav…
Sakrivaju onog ko im
Miris siše…
Ko ih nježno bere…
Kome će se dati.

Ah, ti me pitaš

Ah, ti me pitaš:
Koje boje volim?
Da li boju neba... ili boju trave?
Ah, ti me pitaš:
Da li volim crne...
il' uvojke plave?
Zašto pitaš?
Ti znaš moje boje.
Boji tvoje puti,
boju kose tvoje...
Volim boju tvog osmijeha...
Dva gorska jezera... volim.
Volim oči tvoje.
Volim boje duge neba
što se rađa poslije kiše
i oboji tamne sjene.
Volim da si ti i duga
koja sjaji iznad mene.
Ah, ti me pitaš:
Koji zvuci su mi dragi?
Da li zvuci harfe...
ili violine?
Da li volim pjesmu,
ili uzdah strasni?
Koji ti se otme...
Kraj uha mi mine.
Zašto pitaš?

Ti znaš zvuke koje moje uho voli.
Ti znaš zvuke koje moju dušu
Njišu.
Volim zvuke...
Tvog bezbrižnog smijeha
I muziku riječi
kad' tiho šapućeš.
Volim zvuke milovanja
kad' ti rukom njedra budim.
Volim zvuke sladostrašća...
Kada usne...
Usne sišu.
Ali, ti me pitaš:
Koji miris meni prija?
Da li miris šeboja...
il' zumbula plavog?
Da li volim miris
što poljima šara?
Ili miris tunja...
iz tvojih njedara?
Ah, što pitaš?
Svi mirisi tvoji...
Meni najdraži su.
Miris ruku tvojih što milovat' znaju.
Miris kože tvoje.
Miris kose tvoje –
k'o jesenja trava...
I miris što pritajen spava
u njedrima tvojim.
I usne bi moje…
Da ljube i sišu...

I da se utopim u nemiru tvome,
što pritajen spava...
U njedrima tvojim,
koja tunjom zrelom...
Zanosno mirišu.

Tarih

To nije moje lice
koje je bilo zvjezdano nebo.
Koje je znalo ljudima ljepotit,
ljepotom duge poslije kiše...
Pa, to je jedna brazda
životom uzorana,
na kojoj ljepota osmijeha
ne može rađati više.
Na njemu su tarisi vjernih.
I duboki ožiljci onih drugih,
nevjerom i izdajstvom urezani.
To nije moje lice.
Pa, to je živi stećak,
po kojem klešu huligani.
Na njemu su uklesane
životne kaskade.
Na njemu su ispisani
životni virovi i bukovi.
To nije moje lice.
Pa, to je jedan pečat vremena...
Da li samo vremena?..
Bićе...
Vremena,
u kojem čoporišu vukovi.
To nisu moje ruke
koje su znale raditi
i ljubav ljudima dati.

Koje su znale milovati...
Koje su bile ljudima pružene...
Pa, to su munjom grane spržene.
Pa, to su ugarci kruti.
Pa, to je opalo lišće na stazi...
koje trune i žuti.
U njima su ubijene ljubavi mnoge.
Njihova pruženost ljudima je potkresana.
To nisu moje ruke.
Pa, to su slomljene grane
lomljavom huligana.
To nisu moje ruke raspjevane.
Pa, to su gluhi zvukovi...
Pa, to su usahle grane vremena...
Da li samo vremena?..

Biće...
Vremena,
u kojem čoporišu vukovi.
To više nisam ja.
Satkan od htijenja, ljubavi, života...
Napajan na izvoru
dobrote za čovjeka.
Na izvoru
sabura, mehlema i lijeka...
Odmjereno, Krotko.
Bez ikakve buke...
Ja sam samo žedni
koji mora piti...
gorku sadržinu iz izvora muke.
To više nisam ja.

Neka vas pojavnost ne vara,
jer to ja najbolje znadem.
Ja sam privid samo.
Ja, nekad istina.
Nekad lažna nada...
Ožiljak sam sada.
Ruševina vremena kojom caruju mukovi...
To više nisam ja.
Pa ja sam samo trag.
Pa ja sam pečat vremena.
Da li samo vremena?..
Bićе...
Vremena,
U kojem čoporišu vukovi.

E, moji konji vrani

Stanite, konji vrani.
Evo Marijine krčme i kuće.
Marija, donesi nešto za meze
i bokal rakije vruće.
Konjima mojim,
eh, ljudi to su,
zobnice pune nek' budu.
Cigo, kucni tu žicu
nek' drhti, nek' jeca
za moju dušu i glavu ludu.
Svima, Marija, natoči čaše
Čast čiste duše moje –
danas sam duboko pokop'o
iluzije i zablude svoje.
Prijatelji moji danas su bili
u žurbi nekoj i
prečeg posla
baš kao da se nečega boje.
I nisu imali vremena za mene.
Kao da su zaljubljeni
u moje zablude...
Kao da su zaljubljeni
u moje iluzije...
Ljubomorni na istine moje,
Moji su konji,
Eh, ljudi to su,
Bili uz mene, i bili svjedoci –

mog pokajanja i cijelog čina.
Marija, donesi svima piće,
a meni bokal crnog vina.
U vinu, kažu, istina živi...
Zagrli cigo, violinu –
Nek' žica jekne,
nek' pjesma zgodi...
U srce –
Otriježnjenu budalinu.
A ja ću s' tobom vrisnuti glasom
bez znanja: da li je ružno,
il' mnogima prija...
Od danas...
Konj sam i ja!

ILIJA KOVAČEVIĆ - IĆO

ILIJA KOVAČEVIĆ rođen je 1966. u Vrbovcu kod Odžaka. Njegova poezija prožeta je nostalgijom za rodnim krajem, ljubavlju prema obitelji, osobito roditeljima, te snažnim osjećajem pripadnosti zavičaju. Pisao je lirsku, refleksivnu i domoljubnu poeziju, a posljednjih godina života svoje je pjesme i prozne zapise redovito objavljivao na internetskim portalima posvećenima Bosanskoj Posavini.

Pisati je počeo još u mladosti, u svojim dvadesetim godinama. Početkom devedesetih godina odlazi na rad u Švicarsku, gdje ostaje više od tri desetljeća. U zavičaj se trajno vraća 2023. godine te posljednje godine života provodi u rodnom Vrbovcu.

Književnim radom intenzivnije se bavio nakon povratka iz inozemstva. Kao suradnik posavskih internetskih portala

objavljivao je pjesme, kratke prozne zapise i razmišljanja o zavičaju, ljudima i životu. Njegov pjesnički izraz odlikuju jednostavnost, iskrenost i snažna emocija, a najčešći motivi su rodni kraj, djetinjstvo, prolaznost, ljubav prema roditeljima, osobito majci i ocu, te čežnja za izgubljenim vremenom.

Pisao je gotovo do posljednjih dana života. Preminuo je u kolovozu 2025. godine u rodnom selu, okružen sestrom i dvojicom braće, a pokopan je na mjesnom groblju u Vrbovcu. Njegova smrt duboko je odjeknula među prijateljima i čitateljima koji su pratili njegov književni rad i zavičajne zapise.

Iako nije objavio samostalnu knjigu, Ilija Kovačević ostavio je vrijedan rukopisni i internetski književni opus koji predstavlja iskreno svjedočanstvo o životu čovjeka iz Bosanske Posavine, obilježeno ljubavlju prema rodnom kraju, obitelji i trajnim ljudskim vrijednostima.

Sanjao sam tebe majko

Sanjao sam tebe majko,
kako sa mnom kavu piješ.
Dok pričamo o životu,
veselo se sa mnom smiješ.

Nažalost jedan lijepi san,
moja majka nije živa.
I dok kavu pijem sam,
crna zemlja nju pokriva.

Čekala si majko dugo,
iz tuđine da se vratim.
Za to vrijeme što je prošlo
žalim majko žalim za tim.

Mnoge noći plakala si,
radi mene i tuđine.
Molila se dragom Bogu,
kako sam te željna sine.

Za uvijek se kući vrati,
u tuđinu više neću.
I molim se za te majko,
na grobu ti palim svijeću.

Tako je to u životu

Kako samo brzo prođe,
djetinjstvo, dani mladosti.
Život ide i prepun je,
tuge, boli sreće i radosti.

Sve to u naš život stane,
ljubav često nas zaboli.
Tugu čovjek osjeti tek,
kad izgubi nekog koga voli.

U dijetu osjetiš radost života,
malo stvorenje sreća to je.
Al je teško kad sahraniš,
voljene osobe drage svoje.

Niko ne zna što ga čeka,
na životnom putu tom.
Što sve čovjek istrpi, vidi,
doživi u životu svom.

Svi bi samo da pamte one,
naše lijepe sretne dane.
Nikad ne znaš kada će,
ovozemaljski život da stane.

Izazov je svima danas,
kako ovaj život proživjeti.
Istina je samo jedna,
ko se rodi mora i umrijeti.

Sanjao sam kaput stari

Sanjao sam kaput stari,
kako visi iza vrata.
Što je nekad nosio ga,
moj dobri dragi tata.

Taj kaput ko da gledam,
u sretne me dane vrate.
Kad su nekad grlile me,
tople ruke moga tate.

Sve je sada drugačije,
kako ste nas napustili.
Osta bol i praznina,
do skoro smo sretni bili.

Bez majke, bez tebe oče,
idu dani prolaze godine.
Niko više sada nemam,
da me zove dragi sine.

Osta samo da se molim,
i na grobu palim svijeće.
Dragom Bogu ja zahvalan,
za te dane naše sreće.

Ulična svjetiljka

Evo skoro će ponoć
ulična svjetiljka još sja.
Dok selo tiho spava,
budni smo samo ona i ja.

Ona je tu da razbije tamu,
u proljeće i usred zime.
Gledam tako s divljenjem,
dok pišem ove svoje rime.

Šta bi kad ne bi bilo struje,
koliko toga bi odmah stalo.
Znam nekad uz petrolejku,
jer za bolje nije se znalo.

Danas svako internet ima,
opet nam uvijek nešto fali,
Ostat bez struje na dan, dva
koliko novaca mi bi dali

Ljudi su čudni, nezahvalni,
svako ima teorije svoje,
Dok ulična svjetiljka i ja.
opet čekamo noć nas dvoje.

Kako da te zaboravim

Kako da te zaboravim,
kad ljubav si moja bila.
Godine su prošle mnoge,
mome srcu još si mila.

Kako da te zaboravim,
borim se ja sa sobom.
Kad sve lijepo u životu,
imao sam draga s tobom.

Kako da te zaboravim,
ne želim, ne mogu i neću,
Život ide svome kraju,
ja ti želim samo sreću.

Kako da te zaboravim,
kad u ljubav ja vjerujem.
I dok gledam sretne ljude,
životu se ja radujem.

Kako da te zaboravim,
kad za ljubav svako živi.
Još kada je ona prava,
zato joj se svako divi.

Prijatelj je zlata vrijedan

Vremena su sada čudna,
i dobro je ovo znati.
Čovjek treba oprostiti,
teško opet vjerovati.

Zašto ljudi često lažu,
i šta misle postić time.
Lažu sve i svašta,
čak i svoje pravo ime

U životu svako ima,
dosta sitnih mali želja.
A ja imam samo jednu,
imat pravog prijatelja.

Treba živjet bez tih laži,
istina se kad tad sazna.
Kada ljudi neće s tobom,
zar ti treba veća kazna.

Prijatelj je zlata vrijedan,
oduvijek je bilo tako,
Povjerenje teško stiče,
a gubi se tako lako.

Posavini i mome Odžaku

Pjesmu pišem da me želja mine,
ja sam dijete ravne Posavine.
Svome selu i rodnom kraju
o prelijepom mome zavičaju.

Ta ljepota samo Bogom data,
po tome je daleko poznata.
Ima šume proplanke i njive,
Tu Posavci svi u slozi žive.

Vrbovac je selo Odžačke općine,
tu sam sretan jedini moj sine.
Gdje sam rođen želim i umrijeti,
a sa svima skupa u slozi živjeti.

Radovat se svakom novom danu,
sretna jutra kada mi osvanu.
Koristim ja prigodu svaku,
popit kavu u dragom Odžaku.

Da l' neka fešta il' tekma bila,
dešavanja to su meni mila.
Mir i dobro sada želim svima,
naši mladi za njih nade ima.

Samo neka završavaju škole,
svoje mjesto da cijene i vole.
Međuljudski odnosi kao suho zlato,
a naš Odžak dobar primjer zato.

Sjećanja na majku, ćaću

S ponosom gledam lozu,
što je davno posadio ćaća.
Otišo je tiho na taj put,
s kog niko više se ne vraća.

Tužni dani, godine prolaze,
dok moj ćaća u miru počiva.
Našao sam utjehu u vjeri,
još sam dijete dok je majka živa.

Posljednje mu riječi pamtim,
slažite se uvijek dobro sine.
Bol, praznina koja osta,
to ne liječe vrijeme ni godine.

U jesen jednog tužnog dana,
istim putem ode mama draga.
Do ponovnog susreta s njima,
palim svijeće a vjera mi opet snaga.

Život ide sjećanja ostaju,
dobru majku i mog dragog ćaću.
Zahvalan sam za sve sada njima,
imam jednu sestru, svoju braću.

Ljubavi moja, moja si nada

I ova pjesma tebi je sada,
ljubav si moja i moja nada.
Godine idu prolazi ljepota,
sretna si zvijezda moga života.

U moj si život donijela sreću,
nikad te ženo zaboravit neću.
Cijelim te srcem i tijelom ljubim,
dušom te volim a razum gubim.

Srce moje jednu želju ima sada,
svuda mir, dobro i ljubav da vlada.
Zašto da ti život u mržnji prođe,
smrt nam i onako iznenada dođe.

Zalud je plakat nekog žalit tada,
poštujmo se ljudi i volimo sada.
Radost sreću svoju ti nemoj kriti,
vjere nade ljubavi tog će uvijek biti.

Ljubim garu, a ljubim i Maru

Dragi ljudi da li se to smije,
ja sad volim lijepe žene dvije.
Mara mi je prva ljubav bila,
gara me je skoro osvojila.

A sve ovo nije meni lako,
pa se pitam dokad ću ovako.
Ljubit dvije teška je pokora,
za jednu se odlučiti mora.

Srce moje sad istinski pati,
što me čeka što ću dočekati.
Obadvije teku mi kroz vene,
da l će one ostaviti mene.

Ništa više nije ko nekada,
gara mi je vrckasta i mlada.
A Mara je žena starog kova,
njoj je sada moja pjesma ova.

Kojoj od njih srca ja da dam,
a bojim se da ne budem sam.
Zbog žena se i sav razum gubi,
savjet svima samo jednu ljubi.

Da li se pitaš zašto

Zašto okrećeš glavu,
od kušnji što život nudi
Pozitivno radi misli
uvijek optimista budi.

Zašto zatvaraš svoje oči,
dok drugom treba pomoći.
Za dobročinstvo svako,
nagrada će sigurno doći.

Zašto zatvaraš svoje srce,
pusti nek u njemu ljubav živi.
Ne misli nikom ništa loše,
pogotovo onim što nisu krivi.

Zašto ruke svoje sklapaš,
kad zagrljaj više vrijedi.
Otvori zato dušu svoju,
što ti govori srce to slijedi.

Zašto ne činit drugom dobro,
jer dobro se dobrim vraća.
Ne traži za uzvrat ništa
a znaj velika će ti bit plaća.

Kad me ne bude više

Srce hoće pjesmu da napiše,
kada čuješ da me nema više.
Iza mene pjesma nek ostane,
ljubav našu i te sretne dane.

Velika si ljubav meni bila,
mnogo toga za nas učinila.
Zato samo mogu reći hvala
ljubav svoju ne sebično dala.

Meni samo slike sad ostaše,
od nas dvoje i te sreće naše.
Kada život ide svome kraju,
nove ljubavi uvijek se rađaju.

Velike će da se pamte samo
što je ljubav mi to dobro znamo.
To je svima od Boga nam dano,
nek ostane zato zapisano.

Jedno drugom mi smo obećali,
onog dana kad smo se vjenčali.
U dobru i zlu zajedno u ljubavi,
dok smrt nas dvoje ne rastavi.

RUŽICA MILIČEVIĆ

RUŽICA MILIČEVIĆ rođena je 1967. u Donjem Svilaju kod Odžaka. U svom književnom radu piše poeziju i prozu, a teme njezinih djela obuhvaćaju zavičaj, identitet, migraciju, međuljudske odnose, vjeru i univerzalne ljudske vrijednosti. Uz književni rad aktivno djeluje na području međukulturalnog i međureligijskog dijaloga te promicanja integracije i suživota u austrijskom društvu.

Studij sociologije završila je na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu. Dana 13. travnja 1992. godine, zbog ratnih događanja u Bosni i Hercegovini, napustila je Sarajevo i preselila se u Austriju, u grad Bad Ischl, gdje i danas živi. Profesionalno djeluje kao voditeljica ureda za integraciju, a istodobno vodi seminare i radionice za odrasle i mlade posvećene temama rasizma,

multikulturalizma, diskriminacije, migracija i integracije. Osnivačica je i voditeljica lokalne platforme za međureligijski dijalog, kroz koju promiče međusobno razumijevanje i suradnju različitih vjerskih i kulturnih zajednica.
Književnim stvaralaštvom bavi se od osnovnoškolskih dana. Do početka rata pisala je gotovo isključivo poeziju, dok se posljednjih godina sve više posvećuje i prozi. Njezina poezija odlikuje se lirskom osjećajnošću, introspektivnošću i promišljanjem o čovjeku, domovini, egzilu i pripadnosti. U proznim djelima tematizira iskustvo iseljeništva, susret različitih kultura, položaj žene te potragu za osobnim i kolektivnim identitetom.
Uz književnost bavi se i autodidaktičkim slikarstvom i crtanjem. Do danas je priredila dvadesetak samostalnih izložbi, a svojim likovnim radovima, jednako kao i književnim stvaralaštvom, nastoji izraziti osobni doživljaj svijeta, čovjeka i prirode. Aktivna je sudionica kulturnih događanja u Austriji i Bosni i Hercegovini te svojim djelovanjem pridonosi povezivanju iseljeništva s kulturnom baštinom rodnoga kraja.

Objavljena djela:
2020. „Dozvolite da se predstavim“, zbirka pjesama
2023. „Otac i svijet“, zbirka pjesama

Vojnički san

Kada se vojnik vrati iz rata,
on sa sobom nosi odlikovanja.
I dušu. Kao posječenu glavu pileta.
On puno pije, malo jede.
Loše spava.
A kad zaspi, sanja vijest o završetku rata.
U kojem nije bio.

Domovina

Otvorila sam joj srce.
Prekoračila prag.
Upalila svjetlo.
Ostrugala podove.
Sjeckala, sitnila i mrvila grobnicu
u kojoj se najbolje živi od prodaje svijeća
zadušnica.

Žeđ

Naša zemlja je prazna.
Sada tragamo za vodom.
Kopamo bunare po pustinji.
Umjesto da smo molili za kišu.

FRANJO MATANOVIĆ

FRANJO MATANOVIĆ rođen je 1964. u Donjem Svilaju kod Odžaka. Piše poeziju, kratku prozu i eseje, a njegov književni izraz obilježavaju egzistencijalna promišljanja, ironija, društvena kritika i snažna refleksija o identitetu, vremenu i položaju pojedinca. Dio svojega književnog opusa objavljuje i na talijanskom jeziku.
Od 1979. godine živi u Slavonskom Brodu, gdje završava srednju školu. Početkom rata, od 1992. godine, radi u više europskih zemalja i Hrvatskoj, a od 1997. trajno živi u Italiji.
Prve pjesme objavljuje krajem osamdesetih godina u slavonsko-brodskom književnom časopisu *Brodolom*, omladinskom tisku te u zajedničkim pjesničkim zbirkama. U tom razdoblju aktivno djeluje

u *Književnoj omladini Hrvatske* (KOH), koju jedno vrijeme i vodi, te sudjeluje u radu drugih književnih skupina. Istodobno pokreće i uređuje omladinsko glasilo *Cilj*.
Po uzoru na ruski samizdat, pod pseudonimom *F.M. neDostajemiviski* izrađuje i umnožava male autorske knjižice koje dijeli na književnim susretima diljem tadašnje Jugoslavije, među kojima se ističu *Jutro poezije* u Zagrebu i *Poetski maraton* u Sarajevu. Izbor iz tih prijeratnih samizdatskih izdanja objavljen je 2006. godine u zbirci *Kupite Franju*, koja predstavlja svojevrsni presjek njegova ranog pjesničkog stvaralaštva.
Od 2008. godine njegova poezija doživljava značajnu afirmaciju u Italiji, gdje osvaja niz književnih priznanja i nagrada. Pjesme su mu prevedene na talijanski jezik te objavljivane u književnim časopisima, antologijama i zbornicima u Italiji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori. Njegov pjesnički izraz karakteriziraju slobodan stih, filozofska refleksija, paradoks, ironija i propitivanje granica između osobnog iskustva i društvene stvarnosti.
Književno stvaralaštvo Franje Matanovića odlikuje se nekonvencionalnim pristupom, izraženom autorskom individualnošću i trajnim propitivanjem čovjekove slobode, identiteta i smisla postojanja. Kao pjesnik koji je dio svojega života proveo u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Italiji, svojim djelom povezuje različite kulturne prostore, ostajući istodobno snažno vezan uz rodnu Bosansku Posavinu.

Objavljena djela:
2006. „Kupite Franju“, zbirka pjesama
2023. „Između zida prošlosti i zida budućnosti / Tra il muro del passato e il muro del futuro“, zbirka pjesama

Foto

Prestao sam pušiti 25 godina tomu, i videći sada, bez naočala, tiskane fotografije na paketima od cigareta, čini mi se da su to tiskani pornografski motivi. Sagledavši suštinu, u biti nisam ništa pogriješio, i pornografija i ono što je reprezentirano na paketima od cigareta su bolest.

Repetitori (odašiljači)

Ne moram gledati televiziju, niti slušati radio ili čitati novine, pa čak ni u kino ići. Sve mi ispričaju nebrojeni ponovljivači repetitori. Po nekoliko puta.

Uvjerenje

Vidio sam jednom jednu osobu koja je bila uvjerenja da se može ubiti samo ono što se jede. Docnije, kad je djelovala reakcijski ubije komarca i krišom ga pojede.

Zamišljam, kako nehotično zgazi mačku...

Dobrodošlica

Na ulasku u Bosnu i Hercegovinu svijetleći panel sa natpisom:

DOBRODOŠLI UBIH.

Nisam vidio razmak između U i BIH.

Sadnica zeca

Jutros smo ispred kuće posadili zeca kojem je ova civilizacija ispisala crveni asvaltirani trag.

Vjetrenjače bosanske

Dolaze vjetrenjače u Bosnu. Don Kihoti su već
tu, spremni su preuzeti svoje uloge, koje su im
dodijeljene u ovoj komediji.

Smrt poezije

Danas poezijom vladaju profesionalci riječi koji to jesu u svakom smislu i koji se okružuju manje-više precioznim satelitima. I to je današnja smrt poezije.

Bez naslova

Ovuda gdje živim prohujali su bezbrojni smrtonosni vjetrovi. I onda sam vidio kako poslije preživjeli ili pobjeditelji bi ispisivali na tvrdom kamenu imena svojih kao da druge ista kosa nije pokosila. I kleli su se u svoju pravednost. I mrzili su one druge
koje su oni pobili ili koji su njih pobili.
I krug se svaki put ispočetka zavrtio.
Nikada nisu ni na kojem mjestu
ispisali sva imena. I nikada priznali: ubijali su nas, ubijali smo ih, ubijali smo se međusobno.

JELENA SVRZLIĆ

JELENA SVRZLIĆ rođena je 1970. u bregovitom posavskom selu Potočani kod Odžaka. U svom književnom radu njeguje lirsku poeziju i autobiografski intoniranu prozu, u kojima kroz osobno iskustvo progovara o djetinjstvu, obitelji, zavičaju, ratu, ljubavi i ljudskoj izdržljivosti. Njezino stvaralaštvo obilježava iskren, emotivan i introspektivan izraz, prožet snažnim osjećajem pripadnosti rodnom kraju.

Osnovno i srednjoškolsko obrazovanje završila je u Odžaku, gdje je 1988. godine maturirala. Iste godine upisala je Pravni fakultet u Sarajevu, na kojem je diplomirala 1993. godine, u ratnim okolnostima, stekavši zvanje diplomirane pravnice. Ratne godine provedene u opkoljenom Sarajevu ostavile su dubok trag u njezinu životu i kasnijem književnom stvaralaštvu.

Majka je četvero djece, a upravo su obitelj, majčinstvo i životna iskustva među najvažnijim izvorima njezina književnog nadahnuća. Pišući poeziju i lirsku prozu, nastoji sačuvati uspomene na djetinjstvo u Bosanskoj Posavini, ratna stradanja, ali i ljepotu svakodnevnih ljudskih odnosa. Njezini tekstovi odlikuju se jednostavnošću izraza, emocionalnom iskrenošću i naglašenom autobiografskom komponentom.

Godine 2016. objavila je knjigu *Sarajevske sjene*, zbirku pjesama i lirskih proznih zapisa u kojoj je objedinjeno njezino pjesničko i prozno stvaralaštvo. Djelo predstavlja osobno svjedočanstvo o odrastanju, mladosti, ratnim iskustvima u opkoljenom Sarajevu te promišljanjima o životu, ljubavi, prolaznosti i nadi. Kroz poeziju i prozu autorica ispisuje intimnu kroniku vlastitoga života, ali i iskustva čitavoga naraštaja obilježenog ratom i prisilnim životnim promjenama.

Književni izraz Jelene Svrzlić obilježavaju lirska osjećajnost, autobiografska iskrenost i humanistički pogled na svijet. U njezinim djelima isprepliću se motivi zavičaja, obitelji, majčinstva, rata i nade, čime zauzima prepoznatljivo mjesto među suvremenim književnicima Bosanske Posavine.

Objavljena djela:
2016. „Sarajevske sjene“, zbirka pjesama i proze

Ne znam

Ja ne znam pisati pjesmu,
ako se ne ogledam u tvojim očima.
Bez svjetla tražiti najdražu česmu,
bez mjesečine u dugim noćima.

Ja želim beskrajno htjeti i biti...
Bez razloga voljeti, bez riječi reći...
Iz oblaka, svetu kap u stih izliti,
nek poteče gdje ljubav će teći.

Ja želim slušati osmijeh što se ori,
dok briše granice i zaustavlja rat.
U pjesmi sa pticama da se viori,
jarbol svete slobode i moj mili brat.

Ja ne znam napisati pjesmu,
ako je ne ugledam u tvojim očima.
Samo u njima mogu prepoznati česmu,
skrivenih ljepota i najljepših rima.

Ja želim slušati osmijeh što se ori
dok briše granice i zaustavlja rat,
Ja sanjam slobodu u potoku što žubori
i zaustavlja pješčani sat.

Slučajna ljubav

Misli tvoje, koje slobodno lete,
daleko i brže, spram teških koraka
i brižno sakrivene sjete,
svijetle u tami dok Sunce spava,
a mjesečina potajno čezne za nama.

Ja sam ti, dušo moja, pročitana knjiga,
nikad zaboravljena,
u kojoj ljubav opisuje snove nesretnika,
slučajno, mojom rukom, moja voljena...

Ja vječito branim svog slijepog putnika.
Hranim se nenapisanim slovima,
čeznući, da misli postanu željena slika.

Želim, ljubavi moja, a želje mi bježe,
kao uplašene srne od pohlepnih lovaca.
Osjećam tvoj dah, koji moju tišinu reže...
U mislima poletim ka cesti naših otaca.

Tamo, najljepše miriše tek pokošena trava.
Tamo me netko čeka i moli za mene.
Tamo ću saznati, kad snovi postaju java...
Tamo, gdje samo jedna ruža, nikad ne vene.

Pišem ti pismo živote

Opraštam ti živote sve spletke i laži, podmetanja,
preduga čekanja...
Sve one lijepe riječi, koje si bacio u kut.
Bio si bez milosti,
izgubljen i bez velikog razloga ljut.
U družbi sa sudbinom ludom,
trgovao si, vagao, oduzimao, zbrajao,
gazio po snovima,
kao vlasnik srca, nekim čudnim čudom.

Poput vrhunskog vladara
konce si pomrsio,
u njima zarobljen ostao.
Nisi znao kako te sudbina vara,
nevjerna i podmukla lisica stara.
I koliko odana nada, ima dara?
Zaboravio si gdje ti je blago.

Bolio si svoje vjerne sluge,
koje su te iskreno željele.
Najbolja vina čuvao si samo za sebe.
Dok su te dvorili,
njihove najveće želje,
u žrvnju beznađa, loše navike su samljele.

Ali ljubav, ona se tek tako ne uzima.
Vješto se sakriva između zlatnih slova.

Beskrajna emocija, toplija od svih zima.
I, nema te daljine da bi ju slomila...

Potpuno nevidljiva,
a tako moćna i vječna, kao inspiracija nova.
Pišem ti pismo, živote, pjesniku ne zamjeri...
Ako se sretnemo, samo šutimo, u jačoj vjeri.
Oči neka govore sve što si usnama zabranio živote, u svojoj nevjeri.

Čekajući kišu

Vidiš li čovječe jutrom Sunce?
U čekanju kiše, vidiš li
suha usta Zemlje kako pucaju,
poput ranjenih, ostavljenih srca na tromeđi, bez
znakova i putokaza...

Zemlju, iz koje život, za život izniče, vidiš li čovječe?

Čuješ li grmljavinu u svom srcu,
koje se užasno bojiš?
Samo zatvori oči i napamet crtaj ljubav.
Ona sve zna, sve strahove liječi.

Nasmij se u sebi, nasmij se meni, znat ću...
Okreni ploču i zapleši ispod zvjezdanog neba, za sebe,
za ljubav, za Boga.
I, zastani kad te umore pogrešni koraci.

Znaš li ti kako boli studen?
U čekanju topline, kad ostane mladost,
kao napušten temelj doma.
Zbog odustajanja.

U čekanju kiše slama se starost,
nevoljena, suvišna i sama.
A, mirno more sanjaju obični smrtnici,
mornari ljubavi, čuvari Sunca

i prijatelji vjetrova,
sa kojima odlaze u pustinju, po zrno nade.

Voliš li Sunce, čovječe?
Ono ne zna za granice i nesporazume.
Rađa se kako bi rodilo nas,
ne traži ništa, a sve daje za naš spas.

Sutra ću čekati kišu zajedno s tobom i proljećem, za život pun slobode...

Najljepša slova

Najljepše riječi čuva spomenar,
k'o morske dubine od života pogled.
Kad Sunce zaspi, snovima na dar,
puštam lijepim, toplim slovima, otopiti led.

U srcu stanuju, u ljepoti doma,
poput male djece maštaju i viču...
Sigurne i slobodne od sigurnog loma,
ali novim proljećem, k'o jaglaci niču.

Na šarenoj sceni previše ih ima,
kao tratinčica 'kraj prašnjavih puta.
Jednom probuđene, riječi su k'o plima.
Braniš li ih ljubavi, kad ih bura guta?

Nemoj se kajati, zar pravde ima!?
Naslutiš li nemir, slušaj pjesmu ptica.
Novom zorom, kad otplovi zima,
jedna zraka Sunca ljubi sretna lica.

U treptaju sretnog oka, sunce ostaje,
k'o odani prijatelj i njegova djela...
U najljepšim riječima grije one dane,
od života, gdje je duša cijela.

VLADO DOMAZET

Vlado Domazet rođen je 1962. godine u Garevcu, općina Modriča. Autor je romana, poezije i kratkih priča, a u središtu njegova književnog stvaralaštva nalaze se Bosanska Posavina, Domovinski rat, zavičaj, identitet te život Hrvata u Vojvodini. Njegova djela odlikuju se snažnom povezanošću s rodnim krajem, dokumentarističkim elementima i naglašenim osjećajem pripadnosti hrvatskom kulturnom prostoru.

Nakon ratnih događanja u Bosanskoj Posavini seli se u Istru gdje radi u Policijskoj upravi Pula, zatim u Poreču kao i u PN-u USKOK Rijeka.

Književnim radom bavi se dugi niz godina. Posebnu pozornost posvećuje očuvanju kulturne baštine bunjevačkih Hrvata i Hrvata Šokaca u Vojvodini, o kojima je napisao brojne pjesme inspirirane

njihovim načinom života, običajima, salašima i tradicijom. Njegove pjesme i kratke priče objavljene su u više desetaka zajedničkih zbornika u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji i Austriji.
Redoviti je sudionik brojnih književnih manifestacija, među kojima se ističu *Lira naiva* (Vajska, Subotica, Podcrkavlje i Petrovaradin), *Preprekovo proljeće* i *Preprekova jesen* u Novom Sadu, *Beč u proljeće*, festival *KLD Rešetari*, književni susreti *Trojica iz Gradišta*, pjesnički maraton u Bobarama kod Tešnja te manifestacija *Memento H Poetika* u Splitu. Za kratku priču *Biser sa Dunava* dobio je 2024. godine književnu nagradu *Stanislav Preprek*, koju dodjeljuje Hrvatsko kulturno-umjetničko-prosvjetno društvo „Stanislav Preprek“ iz Novoga Sada.
Autor je pjesme *Garevo moje*, koja je uglazbljena u izvedbi Ivana Martića Ivice i s vremenom postala svojevrsna himna njegova rodnog mjesta. U svojim djelima često tematizira Bosansku Posavinu, ratna iskustva, život u iseljeništvu, međuljudske odnose, ljubav prema zavičaju i očuvanje hrvatskoga kulturnog identiteta.

Objavljena djela:
2018. „Kad svibanj utihne“, roman
2022. „Jesen u Garevcu“, roman
2023. „Tajna odžačkih polja“, roman
2024. „Od Garevca do Tavankuta“, zbirka pjesama i kratkih priča
2025. „Duša od kristala“, zbirka pjesama i kratkih priča
2026. „Dječak s obale rijeke Save“, roman

Nekada sam pisao stihove

Nekada sam pisao stihove
uz tihu glazbu staroga gramofona.
Na stolu poluprazna čaša
već odavno nedirnuta
na prašnjave knjige nagnuta,
a na zidu tvoja slika
na desnu stranu nakrivljena
prljava i usamljena,
u crno bijeloj boji.
Odavno zaboravih
koliko dugo na tom zidu stoji,
ne želim ni razmisliti
nego lagano pođoh na prste brojati
umoran, a svjestan da će mi za to
dosta vremena trebati.
Puno puta sam dolazio
do broja osamnaest,
odbijao one prazne godine
i pitao se, zašto i njih ne brojim,
ili se možda istine bojim,
a onda privučem staklenu čašu,
zadivljen što u njoj još nešto na dnu ima,
i to ispijem uz grčeve u svojoj duši,
osjećajući da se sve oko mene
lagano ruši.
I opet pođoh brojati te godine,
a tako bih rado preskočio ljeta i proljeća,

nego samo brojao jeseni i zime,
jer sam tada često izgovarao tvoje ime.
I opet pogriješih u prokletom brojanju,
odgurnuh rukom sad već praznu čašu
koja se razbi u tisuće komadića,
pa bacih i onu zajedničku fotku s noćnog ormarića
i onu sa zida izbacih kroz prozor vani;
pokrih rukama svoje umorno lice,
ono lice beskućnika s prašnjave ulice.

Noć u Odžaku

Kada ulični ferali i posljednju svjetlost ugase,
na visokom minaretu još poneka sjena stoji.
Crveni krovovi preostale kišne kapi spase,
noć se sprema da im večernju zabavu kroji.

Crkvena zvona odavno sakrila tonove,
još poneki prolaznik pločnikom gazi.
Zvijezda sa sjevera pravi obrise nove,
a mjesec pospani Odžak brižljivo pazi.

Mjesec dovoljno staze svijetlom označi
da svi doma svome sigurno stići mogu.
Vjetar s rijeke Bosne dušu im prozrači,
a oni, sretni što su stigli, zahvale dragome Bogu.

A onda to bajkovito mjesto na počinak ode
sve utihne pod prostranim zvjezdanim pokrivačem.
Čuje se samo kad s krova padne ona preostala kap vode,
tišina cijelu noć traje, od dana odvojena Božjim mačem.

S ravnih polja zlatno klasje nad gradićem bdije.
Vučjak obgrli uspavane domove i cijelu ravnicu.
Još samo zalutali mačak uz ogradu se krije
i strpljivo čeka neku slabašnu, zalutalu pticu.

I još jedna noć bezbrižno prođe,
mačak se doma vratio šapica praznih.
Novo jutro, novi dan u Odžak dođe,
umiven zorom sa sjajem svjetala raznih.

Tamo

Tamo gdje Sunce zlatno klasje zracima miluje,
gdje procvale trešnje stvaraju najdivnije boje;
tamo gdje ljubav stoljećima u srcima stoluje,
tamo su svaki trenutak i radosne misli moje.

Tamo gdje stare lipe stvaraju najljepše mirise,
gdje cvrkut ptica najbolju glazbu stvara,
gdje Mjesec na nebu pravi zlatno žute obrise;
tamo, negdje u sjeni, i moja umorna duša se odmara.

Tamo gdje okupane zore najranije sviću;
gdje večer na počinak sprema umorne majke;
tamo gdje jedino sretan vječito bit ću
tamo gdje su priče ljepše i od najljepše bajke.

Tamo gdje se svaka želja u srcima ostvari;
tamo gdje sve u dušama ima zvjezdani pravac;
tamo gdje se lagano, uz pjesmu ljubavi stari;
eto, tamo, tamo je moj smaragdni Garevac.

Posavino, od srca otrgnuta

Pokrijte je noćas najmekšim tepihom od svile
i lagano zanjišite uspavana polja suncokreta.
Sačuvajte osmijehe i suze tamo gdje su nekada bile,
a onda poručite svima da život ima još puno ljeta.

Dajte njenoj napaćenoj zemlji vode piti
iz ranjenih rijeka Save i umiljate Bosne
jer njene njive ne smiju žedne nikada biti,
njene oči boje neba moraju uvijek biti rosne.

Kad spava, utišajte vlakove i rasuta zvona,
Posavina ranjena još rane duboke svoje vida.
Ponosna vam to nikada neće reći, umorna je ona,
sa svojih vena još uvijek tužnu prošlost skida.

I kad je ranjena, još bolje svoju čeljad pazi.
Porazi ona zavist, zlobu i tuge goleme;
okupi ih u zlatno krilo sreće i vječito mazi,
dok na poljima njenim niče novo posijano sjeme.

Križevi nijemi prostranstvima prkosno još stoje;
prolaznike poziva na molitvu svakome znanu.
Heroji uspavani, a tako živi više ničega se ne boje,
potiho mole za svaku nezacijeljenu ranu.

Ti, Posavino, od ovoga srca moga otrgnuta,
ostani lijepa, smaragdna; ostani uvijek svoja.
Ja ću ti se vratiti jednoga dana s dugoga puta
i u tebi će, znaj, na kraju zauvijek počivati duša moja.

IVANČICA ĐERIĆ

IVANČICA ĐERIĆ rođena je 1969. u Sisku. Književnica je čiji su romani i pjesničke zbirke stekli zapaženo mjesto u suvremenoj književnosti Bosne i Hercegovine, Hrvatske i šireg regionalnog prostora. Odrasla je u Prijedoru, a studirala je na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Nakon ratnih zbivanja devedesetih godina preselila se u Kanadu, gdje je nastavila školovanje te magistrirala na Carleton University u Ottawi. Danas živi i radi u Torontu.

U svojim djelima obrađuje teme rata, migracija, identiteta, egzila i svakodnevice ljudi rastrganih između domovine i novoga života. Njezin stil odlikuju ironija, crni humor, precizna psihološka karakterizacija i kritički pogled na društvene prilike.

Za svoj književni rad primila je više priznanja, među kojima se ističe nagrada *Biljana Jovanović*, dok su njezina djela bila uvrštavana u izbore za najznačajnije regionalne književne nagrade. Ivančica Đerić smatra se jednom od najznačajnijih autorica koje kroz književnost promišljaju iskustvo rata, raseljavanja i suvremenog identiteta na prostoru bivše Jugoslavije.

Objavljena djela:
1991. „Otvorenost“, zbirka pjesama
2003. „Zemlja u zrnu kafe“, roman
2006. „Bosanci trče počasni krug“, roman
2008. „Priručnik za zločin“, roman
2009. „Sa moga prozora odličan je moj život“, zbirka pjesama
2012. „Nesreća i stvarne potrebe“, roman
2013. „Sva je priroda divlja i surova“, roman
2021. „Tamo na nebu jedu svoj kupus“, zbirka pjesama
2024. „Zombi-kombi jezdi regionom“, zbirka pjesama

Baba Kaja (E sada shvatam tvoju muku)

Baba Kaja bješe iz Like
o kojoj ja imam površne slike,
zima ne prija, perje se čija,
blizu su more, i Italija,
muški visoki, a žene jake,
snijezi duboki, šake ne lake,
Lovinac, Gospić, Balena Plana,
tu ptice pjevaju sa svih strana,
tu život blista k'o dragulj dana,
tu živiš kao junaci romana,
i krv još lipti
iz mnogih rana.

Odatle bješe ta baba Kaja,
od koje dođoh, koja me prati,
koja je majka moje mati.

Ostala sama, živjela teško,
u Slavoniji, gdje stiže greškom,
žena lugara, obitelj bez para,
dić' se iz bijede,
pripovijest stara,
poslala djecu u život dalje,
pakete čvaraka znala da šalje,
čuvala svinje, mijesila kruha,
zakla mi pijetla da bude juha,
djeda je čuvala na slici na zidu,

postelja njena bila je prazna,
i tako dani, oni idu
udovicama kao kazna,
pa tako i Kaji, usred tog sela,
koje se zove Lipovljani,
odoše dani.

Kada je umro moj dida šumar,
oslijepila je
dijelom svog uma,
pa kada je umrla moja mama,
baba je sjedila u uglu
sama,
sjećam se kako je došla na sprovod,
ljudi se gostili, k'o da je provod,
bilo je čajne, kolača, mesa,
u onoj kući smrti i stresa,
u Bosni, u kojoj odrastoh ja,
i proganjala ju je
misao ta,
da nas je život, k'o kletvom nekom,
odveo tamo, negdje daleko,
i u tom životu, ah kojim lijekom
ikog da spasiš?

Bila je poštena baba Kaja,
vratila svaki uzeti zajam,
spavala ispod perina starih,
pod njima čuvala najdraže stvari,
iz bunara je crpila vodu,
iz svoje bašte svoju slobodu,

penziju imala kikiriki,
i žal za Likom
poveliki,
i učila me u svome domu,
ispod Isusa na raspelu,
da svako može živjeť po svomu,
da život nije samo u tijelu,
a ja sam govorila da boga nema,
da imam naučno objašnjenje,
ona je ćutke slušala mene,
i tako me učila šta je strpljenje,
i nije se mnogo nervirala tada,
tek reče u te duša je mlada,
da l' boga ima, ili ga nema,
Kaja će pod krst,
tu dida drijema.

Pred kraj života izgubila se,
u njen se mozak uselio neko,
u meni žalost produbila se,
e baba Kajo, ti srce meko,
nikad ga nisi suviše dala
da bude sasvim otkriveno,
al' nikad nas nisi zaustavljala,
niť htjela da živimo
opterećeno,
već si nas učila u svome domu,
ispod Isusa na raspelu,
da svako može živjeť po svomu,
u tome da vidimo mudrost cijelu.

Nek' ti je lako tamo gdje si,
to piše Ivana, Marije kćerka,
više te nema, al' često sve si,
dok idem od jednog do drugog kućerka,
dok svoju Liku, u širokom luku,
po cijelom svijetu tražim i molim,
e sada shvatam tvoju muku,
i koliko nedostatak boli.

Kad će to vrijeme, kad će taj vakat

Taksi je čekao negdje sa strane,
u njeg' se nije uputio niko,
zar je zbog mene, šta su mi mane,
pita se vozač, već uveliko,
nijedan putnik, nijedna sjena,
niko da uđe, na sjedište sjedne,
dok pročačkaš zube,
već prođe smjena,
sred čaršije, gdje ti snovi izblijede,
i vozač reče tu čekam k'o saksija,
u nepokretu, i zato sakat,
sred ovog šugavog
bezljudnog taksija,
kojega niko ne želi lajkat',
a hajde bože, putnika šalji,
i hajde nebo se preokreni,
da l' će mi platit, to su detalji,
koji i nisu sad važni meni,
ja hoću da vidim pojavu ljudsku,
pa makar neka je vozim i džabe,
žalbu ću dati, ustavnosudsku,
jer ljudi kraj mene pješice grabe,
niko da stane,
niko da uđe,
niko da u moj taksi se popne,
i cigarete se bezbrojne gase,
dok kilometarske

nade
kopne.

Iz taksija iziđe, prispjelo bješe,
jer mokraća napnu njemu krasuljak,
pa ga izvuče, nuždom ponesen,
pa se i pomokri, tu na travuljak,
tu pored staze, na rubu trga,
na kojem odavno ništa ne cvjeta,
tu gdje je svako mahom prgav,
jer sam se bori
protiv svijeta,

Kada odjednom, niotkud bješe,
odnekud iskoči ona žena,
hoće l' i tebe da se riješe
jer sad tu mokriš, k'o sred bazena,
tako je rekla, a hod joj krakat
kojim je prišla do taksija praznog,
al' biće da nije vrijeme ni vakat,
da te sad grde, za mršav razlog.

Ti ga sad spremi,
taj svoj visuljak
odmah ga natrag u hlače metni,
što u me buljiš, kao patuljak,
i šalješ, k'o Snježani, osmijeh sretni,
ti nemoj da pogrešni utisak stičeš,
i nemoj mi ništa ganutljivo njakat',
ne mogu da se radujem ičem,
tom nije vrijeme,

tom nije vakat.

Taksista reče koja te sila,
a znam da mnogih fantomskih ima,
ka ovome taksiju usmjerila,
gdje si dosada, ti bona, bila,
u kojem svijetu, realnosti čega,
odakle sada do mene sjediš,
s tim licem blijedim, i boje snijega,
s tim okom, kojim nikog ne štediš.

Ja hoću da te odvezem gdje treba,
i neću da ti naplatim ništa,
bog te je meni poslao s neba,
hoćeš do nekog izletišta,
hoćeš li da te vozim polako,
hoćeš li da te vozim brže,
a ona, već obavijena mrakom,
kao da se na riječi trže,
i veli da ne treba sada nježnost
i ne treba sada oko nje skakat',
džaba je sada sva prilježnost,
prošlo je vrijeme,
proš'o je vakat.

O kakvom vaktu govori žena,
tako je mislio za volanom,
dok cesta ih zgrabi, sva razjapljena,
i guta ljudoždernim
elanom.

I meni da mokrim prispjelo jeste,
odjednom ona ga pričom nutka,
pa se pomokrih pored ceste,
il' nekog njenog zavijutka,
iziđoh iz kola, i skinuh gaće,
iz mene šiknuo onaj mlaz vreli,
al' tada me je usnimio neko,
pa me na Fejsbuku razapeli,
da nije način i nije mjesto,
da sa mnom nije nešto u redu,
jer ko će još normalan
takvom gestom
da sebi na vrat navlači bijedu,
i ko će to pameti prave i zdrave
tečnost iz tijela javno istakat',
joj vidi kurve, budale, i krave,
čem nije vrijeme nije ni vakat!

I nema veze da u bešiku stiglo,
da nisam ubila, već se pomokrila,
sve se na ovom Balkanu diglo
da bi se moja malenkost otkrila.

Taksi naprečac tad poče skakat'
kao da je cesta od gume,
takvo je vrijeme, takav je vakat,
takve su ove balkanske šume,
sve tamno, tamno, sve odavno,
i nikako da nas obiđe milost,
muški se nadpišavaju slavno,
za žene nije ozračje isto,

u neredu red je, u duši jed je,
riječima uvijek se unizi neko,
takvi smo ljudi,
takvog smo soja,
takvo je naše srce meko.

I možeš ti kumit', i možeš ti krepat',
i možeš ti kao vodopad plakat',
takav nam usud, kusav i repat,
takvo je vrijeme, i takav vakat.

Žena tad reče ti ovdje stani,
baš tamo blizu kapije one,
jer meni su dani odbrojani,
i za mnom zemaljska zvona zvone,
kroz ovu kapiju prolaze oni
kojim je dosta zemaljske zlobe,
i kroz nju se upute k vasioni,
u njene, od zvijezda, zlatne sobe.

Jer jutros u postelji ja sam se otkrila,
odbacila ćebe, s dezenom ruže,
i onda se u veceu pomokrila,
i onda za gredu zavezala uže.

I onda sam omču sebi navukla,
i sa stolice onda ja sam skočila,
i tebe sam u svom posljednjem dahu
da mokriš kraj onog drva uočila,
da šoraš jer moraš, i nisi u strahu
što se ta gradska četvrt smočila.

I dok se prazniš ispod tih lipa,
tebe baš niko oslovio nije,
ni tebe ni tebi sličnoga tipa
koji još uvijek mlazove lije.

Zato ja mrtva uđoh u taksi,
u koji već dugo ne ulazi niko,
jer vidim, sve možeš,
ti valjda jak si,
i tebe ne čereče
sa užitkom.

Žena je tada tiho udahnula,
i na prozor taksija izbacila lakat,
jednom svi biće u boljem svijetu
što neće iz šupljeg u prazno pretakat',
kojemu surovost nije mjera,
gdje čovjek ima pravo da griješi,
u svijetu ljudi, ne ljudoždera,
Balkana, što se Balkancu smiješi,
u prostoru mira, u svjetlosnoj sobi,
u stanju potpunog zadovoljstva,
u dobrom društvu, a ne u zlobi,
u stvarnosti gdje još ima čojstva,
u bašti dobrote, u prostoru nade,
u odjeku nekakvih predivnih nota,
gdje biljke ne čupaju nego ih sade,
gdje ljudski život nije fusnota,
–tako je rekla, i glas joj tad pade–
i na prozoru mlitavo visi joj lakat,

pa reče tog nema, al' pitanje sad je
kad će to vrijeme,
kad će taj vakat?

A komšiluk je sav... zamukao

Ko ti je išta loše uradio, govorio je dok je tukao,
ne moreš se tako ponašat', govorio dok je po podu vukao,
nered mi praviš, izlazi kurvo, da ne bi tvoj neko na sprovodu kukao,
ušuti, ušuti, ušuti, ušuti, ušuti,
a komšiluk je sav… zamukao.
Da nisi pisnula, bog te skršio,
jer ću sa tobom k'o mačka s mišem,
ja sada govorim i nisam završio,
ušuti, ušuti, ušuti više,
olakšam ti se u život, droljni,
i treba li, ja ću te častiti grobom,
jer ovi su udarci nedovoljni
da te nauče vladanju dobrom.
Ah znači, dakle, ubiću te,
što se batrgaš a znaš da sam veći,
i u tvom lijesu poljubiću te,
jer važno je šta će komšiluk reći.
Da nisi pisnula, te tvoje šeme,
jer ću pištoljem da ti sudim,
ti ćeš da ljudima radiš probleme,
i da me brukaš ispred ljudi,
ti bolesna si k'o svinjska kuga,
i tebe treba naučiti redu,
a ako te ubijem, doći će druga,
sve meni odmah iz ruke jedu.

Ja ću te pretući čime ja hoću,
kaišem, fenom, nogama stola,
iz tebe treba izbaciti zloću,
nećeš od mene praviti vola,
mater i brat na sudu rade,
svi mi u džepu, znadeš toliko,
odmah se liši svake nade
da će te uzeť ozbiljno iko.
Šta mi sad bježiš preko balkona,
kao da si na metlu sjela,
histerisanju k'o žene sklona,
i kao da si buniku jela,
eh, ja ću ti se napiti krvi,
od toga bolje nisi zaslužila,
i poješće te za gozbu crvi,
pa ću na miru moć' da uživam.
Ko ti je išta zlo uradio, govorio je dok je mlatio,
ne moreš se tako ponašať, govorio dok je psovkama blatio,
nered mi praviš, napolje kurvo, da ne bi još neko životom platio,
ušuti, ušuti, ušuti, ušuti, ušuti,
da ne bih i dijete metkom skratio.
Jer ko ti je išta loše uradio, ponavljao je dok je tukao,
ne moreš se tako ponašať, ponavljao dok je po podu vukao,
nered mi praviš, izlazi kurvo, da ne bi tvoj neko na sprovodu kukao,
ušuti, ušuti, ušuti, ušuti, ušuti,
a komšiluk je sav… zamukao.

Druga će ući na drugoj krivini (zombi-kombi)

- Treći putnik

Posljednji putnik koji uđe
bijaše djevojka punije građe,
reče, za neka loša vremena,
bolje da ima šta da se nađe,
pa se za obraz pipnu i štipnu,
i na jedno od sjedišta sjede,
okolo lica putnika drugih,
i svjetla velegrada
se cijede.

A šofer veli, ma nema problema,
al' ako se držimo našeg iskustva,
ovdje ti neke razlike nema
između sitih i gladnih usta,
dovoljno samo da upališ vijesti,
politika muči sve želuce,
tako da sve ti ogade jesti,
gaze i mršave
i debeljuce.

I uvijek mi živimo neke krize,
i uvijek se neko posno gosti,
a kad nemaš ni da te pas ugrize
hvatamo se barem za kosti.

Ti mudro zboriš, a kombi voziš,
kazuje cura uz kikot laki,
ne živimo baš na visokoj nozi,
al' ne mora o tom razgovor svaki.

Ti ćeš mi noćas popraviť stanje,
kazuje vozač, dok kombi jezdi,
inače, bilo bi zabavno manje,
voziti ispod balkanskih zvijezdi,
duž ove ceste, uz koju se mrijeste
zombiji, đavli, okrutne zlice,
super je da si u kombi ušla,
i da mi stavljaš
osmijeh na lice.

Uz ove sjene, uz ove mrene,
što se na vidu nacije množe,
baš hvala sto si sjela do mene,
i što se s tobom nasmijati može.

Ma hajde, ne gnjavi, to način je pravi,
zar da nas depra vječito grize,
bolesni žele da budu zdravi,
bubrege cijene svi s dijalize,
a ja se držim pravila znanog,
i one svoje vječne devize,
ako si usred pakla slanog,
neka ti riječi k'o šećer klize.

Šofer je rekao, i ti si mudra,

i prava cura za moju stvarnost,
dogodio mi se ljubavni udar,
dogodila nam se podudarnost.

Ne mogu, mili, djevojka veli,
ja ti se pripremam za budućnost,
k'o i svi što ti u kombi sjeli,
i što im se otvara druga mogućnost.

Tako i mene, u onu daljinu,
daleko od tebe sudbina vodi,
ne mogu da raspremam posteljinu,
idem u onaj Dubai na vodi.

Otkad Dubai bješe na vodi,
kakve to sada iznosiš teze,
svašta se u tom svijetu zgodi
otkad mi s njime nemamo veze,
to veli šofer, dok hvata volan,
i dok nas trpkoj predaje tmini,
i veli, kad nećeš, ne ostajem bolan,
druga će ući na drugoj krivini.

Ja idem tamo radit' k'o sestra,
i odaću ti razlog manevra,
Dubai je s liste onih mjesta
gdje mjesečno zaradiš hiljade evra.

Ah, taj i vodu i pustinju ima,
i evre, k'o uzrok optimizma,
ma nemoj reći, vozač klima,

ja mislih da ideš zbog avanturizma.

A baš je šteta, djevojko rujna
što se u moje vozilo pope,
jer tako si lijepa i osebujna,
i tvoje bih obožavao stope.

Ne mogu, mili, djevojka veli,
nije za ljubav sada trenutak,
kad jedan ostaje a drugi seli,
kako da sebi naprave kutak?

Al' ako te s nečim ostaviť mogu,
ja na te bacam sljedeće čini:
Druga će te oboriti s nogu,
druga će ući na drugoj krivini.

Odlaze djevojke, vozač joj veli,
i za njima vidim odlaze momci,
kako smo sijali, to smo i žnjeli,
na svojoj lađi, mi brodolomci,
vlasnici pustih kuća i soba,
u kojim se neće rađati djeca,
mi nasljednici odvratnog doba,
što su iz vladanja dobili keca.

Ti idi bez kajanja, moja bucka,
osmijehom i u pustinji sini,
i premda mi srce za tobom kucka
–druga će ući na drugoj krivini.

SVJETLANA VINJARSKI

SVJETLANA VINJARSKI rođena je 1971. u Slavonskom Brodu. Diplomirala je pravo u Osijeku. Živi i djeluje u Hrvatskoj, a uz profesionalni život posvećena je književnosti, čitanju i pisanju. Velika je ljubiteljica knjiga te svoju privatnu biblioteku neprestano obogaćuje novim naslovima. Posebno mjesto u njezinu životu imaju obitelj te životinje, osobito mačke i psi.

Književnim stvaralaštvom intenzivnije se bavi posljednjih godina, kada svoja razmišljanja, pjesme i kratke prozne zapise počinje objavljivati na društvenim mrežama. Iz tih su tekstova nastale prepoznatljive lirske cjeline koje tematiziraju iskustva prikupljena tijekom prethodnih desetljeća života. Njezina poezija nastaje iz osobnog iskustva, ali istodobno progovara o univerzalnim ljudskim osjećajima poput ljubavi, gubitka, usamljenosti, nade i potrage za unutarnjim mirom.

Za svoj književni rad dvaput je ušla u finale *Nagrade Post Scriptum* za književnost na društvenim mrežama, 2022. i 2024. godine. Pjesme su joj objavljivane na književnom portalu čovjek-časopis, u časopisu *Riječ – časopis za književnost, kulturu i znanost* Matice hrvatske Sisak te u zborniku *Riječ na granici*, nastalom nakon prvih međunarodnih pjesničkih susreta istoga naziva održanih 2024. godine u Donjem Svilaju u Bosanskoj Posavini.

Književni izraz Svjetlane Vinjarski obilježavaju sažetost, emocionalna autentičnost i sposobnost da iz svakodnevnih životnih situacija izdvoji univerzalna iskustva. Premda djeluje ponajprije u digitalnom prostoru, njezina poezija postupno pronalazi mjesto i u tiskanim književnim publikacijama, potvrđujući njezino mjesto među suvremenim autoricama koje su afirmaciju započele na društvenim mrežama.

***

zato što je naš hodnik dugačak i mračan
mi nikad nismo jedna na drugu dugo ljute
smiruje nas duljina hodnika
on je čistilište
usko grlo naših nesporazuma
od ulaznih vrata do kuhinje zaboravimo
kako smo se jutros na odlasku nešto porječkale
možda i zbog tog u njegovim tapetama
vječno prisutnog, slatkastog mirisa pite od krumpira
koja se kod nas oduvijek zove krompirača
koju nam često pečeš
najviše petkom
ne zbog posta i nemrsa
već zbog toga što ti znaš da sam još od vrtića u hrani
jako izbirljiva
jedino tu pitu nemilice proždirem
otprilike s istim pohlepom s kojom cijelog života
mrzim hrapave listove kelja

inače s nama u stanu s jako dugim hodnikom
živi tihi podstanar
rutina
u našem stanu ti uvijek kuhaš
ja uvijek brišem prašinu i prozore
veš peremo samo vikendom
kad se mimoilazimo ostavljamo si poruke
na ormariću u hodniku

ispod telefona s brojem 233-070
tvoje su uvijek nespretne i uskraćene za određena
slova
dugo ih čuvam ispod miljetića
zbog njihove šupljikavosti
i kroničnog manjka slova

subotom kad s djecom dođe sestra
prvo kažem: vidi seko kako je mama napisala:
„Svetana otila sam na piac“
onda se smijemo
ti se isto smiješ
i kažeš „pizda vam materina“

sada više tvoj nekad nasmijani unuk
njezin jedini sin
moj jedini nećak
s nama odavno ne priča
stoga njegova djeca
praunuci tvojih grana
dugo odrastaju bez uspomena o papirnatim,
pobjeglim slovima

jednom ne dođem kući pravo iz škole
ostanem u kinu
uzrujana si i na vrhu stubište me čekaš
ne vičeš iako si baš, baš htjela
sretna si što si me živu i cijelu na
međukatu srela
u sebi zahvaljuješ Bogu i svetcima,
iako odavno u njih više ne vjeruješ

ipak zahvaljuješ
nije dogodilo ništa od onoga što si za mene zamislila
ubojstvo, silovanje, otmica
stigla sam, tipična klinika, bezbrižna, nesumnjivo
potpuno netaknuta
i već nisi ljuta

kad ti radiš noćnu smjenu
uvijek ulazim u tvoju sobu nečujno
tiše nego naš potpuno crni mačak

hodam na koži i na prstima
usporeno i bešumno ladice otvaram
svjetlo mi ne treba
svejedno odjednom iz polumraka kažeš:
„Ne brini sine, budna sam“
i ja znam da te treća smjena opet ubija
pa odem i skuham baš jaku, crnu kavu
i nas dvije, samohrana majka i ljetna kći
pijemo kavu i tišinu našeg stana

onda jednom mene nekako ostavi onaj momak
iako sam ja mislila da ostavljam njega
uvučem se krevet pored tebe
iako imam dvadeset i više godina
taj put ti stvarno spavaš,
ja stvarno patim
ništa o tome ne govorim
bolje da ne znaš kako tri cijela dana ništa nisam
progutala
rasjed sam i jako odronjena

samo me ravnomjernost tvog noćnog disanja
samo me toplina tvojih leđa ispod našeg svilenog
jorgana s cvjetovima
s budućim danom i sljedećim dahom spaja
da nije tebe, tvojih širokih leđa, jorgana i trećih
smjena
vjerojatno bih i od sebe odustala
nije da nisam i o tome razmišljala

a ti si ipak jednog prvog dana u kolovozu od nas
otišla
umorna
za svaki slučaj posljednjim pomazanjem počašćena
tumorom na mozgu razorena
zaspala
nijednu kćer, svog sina, sretnom nisi ostavila

a otad više ni tvog zaleđa ni tvog svilenog jorgana

Nedjeljna juha

nedjeljom naša mama kuha glazbu s radija
mi spavamo skoro do podne
susjede nas ogovaraju
nedjeljom se kod nas uvijek kuha narodna glazba
mi uvijek jako dugo spavamo
kad dođu s mise susjede nas ogovaraju
nedjeljom
puno više nego radnim danom
udanim susjedama smeta
nemir što ga u njihove redove unosi naša mama
to što je raspuštenica
što naš stan ima dvoja vrata
što su jedna potpuno neprozirna
što nemamo snažnu mušku ruku
da nas ošamari
ne idemo na misu
naš je stan
misle susjede
bezglava, grešna i raspuštena kuća
sto posto ženska kuća s duplim vratima
imamo samo maminog muškog prijatelja
tako ja mislim

sestra već zna da postoje riječi ljubavnik i ljubav
ja još ne znam
susjede se odmah dogovore, švaler
pritom još i mlađi

stan je u prizemlju
jedna su vrata potpuno neprovidna
nakon nekog vremena
(stan, ne ljubavnika)
zamijenimo za onaj na trećem katu
pobjegnemo od znatiželje prvih susjeda
mama dođe u ozbiljnije godine
prijatelj/ljubavnik nestane po putu
ja uđem u pubertet
sestra se prerano loše uda
nedjeljom se kuha pileća juha

Jastuci od perja

onog dana kad iz spavaće sobe
izneseš posljednji jastuk
od perja debele slavonske guske

što ju je jednom nečija ruka očeruparala
što ga je jednom tvoja
sad već odavno pokojna mater
provjetrila pa pretresla
u tek sašiven inlet
vjerujući kako će podatna tkanina i guščje perje
donijeti nepodnošljivu mekoću
u tvoj budući život
u dobre namjere čovjeka
kojeg si izabrala da te položi na dlan
u nekoj kući bez oštrih rubova
s pogledom na spore sutone
gdje će ko grah klijati i rasti
vaša slučajna djeca
niknula iz ljubavi
ne iz potrebe da se realiziraš kao žena
niti da tvoj muž dobije nasljednika
prije svega jer se ona pobrinula
perje tih jastuka da s tobom diše
dovoljno podatno da upije sitne bore sasvim osobnih izdaja
fibru sišlu s prevrućih dječjih čela

kad jednom izneseš taj posljednji pernati
jastuk
sad puno, puno tanji
inlet isflekan dječjim bolestima
učestalim uvredama
shvatiš svu manjkavost života
neminovnost trošenja svega
perina, jastuka, privida dobrih namjera
tvoja mater odavno otišla
djeca ljudi s dugim bedrenim kostima
čvrstim i širokim ramenima
stabla posađena iz možda ipak pogrešnih
razloga
kuća koju si jednom podizala iz temelja
nije dom za tebe ni za predmete od perja

tek sklonište od vanjskih nepogoda
od samog ulaza u njoj divlja oluja nemira
kuća je sklop cigle, armature i cementa
u kojem se najbezbolnije obitava
na jastucima od umjetnih vlakana

Odlazak

Te majke što odlaze
Te kuće vjetrenjače
Ti krovovi svjetionici
Te zerdelije stražari
Ti vezeni stolnjaci
Te posteljine
Ti gobleni na vrhu ormara
Te fibre
To sirće
Te polovice krumpira
Ta ostarjela siročad
Ta srednjovječnost u kostima
Ta praznina
Ti unuci bez džeparca
Te kćeri bez oslonca
Ta tišina u oknima
Ta podivljala paučina

Taj mak u kutu dvorišta
Ta prolaznost
To trulo lišće u olucima
Ti uzdasi
Ta loše prikrivena tuga
Ta patina na slikama
Ta duga ljeta
Te visoke plime
Ti ljubimci pod zemljama

Ti rođendani bez svijeća
Te smrti
Te knjige
Te knjige
Te knjige
Ta zgusnuta žalovan

SLAVKO MIĆIĆ

SLAVKO MIĆIĆ rođen je 1960. u Bosanskom Šamcu. Njegova poezija prožeta je zavičajnim motivima, egzistencijalnim promišljanjima i snažnim etičkim osjećajem, a najčešće tematizira prolaznost, rat, iseljeništvo, čovjekovu unutarnju borbu te trajnu povezanost s rodnim krajem.

Rođen je 1960. godine u Bosanskom Šamcu. Osnovnu školu pohađao je u Grebnicama, Bosanskom Šamcu i Domaljevcu, nakon čega je završio Školu učenika u privredi u Bosanskom Šamcu. Obrazovanje je nastavio na Višoj tehničkoj školi u Novom Sadu.

Tijekom života radio je različite poslove u više zemalja. Profesionalni put započeo je u rodnom kraju, potom radio u Iraku, a kasnije se nastanio u Austriji. Danas živi između Austrije, Grebnica i Bosanskog Šamca, ostajući trajno vezan uz rodnu Bosansku Posavinu koja predstavlja neiscrpan izvor njegova književnog nadahnuća.

Uz književnost njeguje i druge umjetničke interese. Dugi niz godina aktivno je svirao gitaru, a bavi se i crtanjem te slikarstvom. Glazba, likovna umjetnost i poezija u njegovu su stvaralaštvu povezane zajedničkim nastojanjem da izraze osobni doživljaj svijeta i čovjeka.
Kako sam ističe, potreba za pisanjem pjesama pojavila se u njemu „kao reakcija na ratno ludilo“. Ratna iskustva i iseljeništvo oblikovali su njegov pogled na život, ali njegova poezija ne ostaje samo svjedočanstvo vremena. Ona prerasta u promišljanje o prolaznosti, ljudskoj odgovornosti, zaboravu, sudbini i neprekidnoj čovjekovoj potrazi za smislom.

Objavljena djela:
2001. „Gromka zemlja“, zbirka pjesama
2022. „Mostovi snova“, zbirka pjesama

Zaborav

Duša traži, iz kuraži,
pogled vječni.
Zaboravlja, il' ostavlja,
da smo samo
kratkotrajni, i prosječni.

Ja bih samo da sam tamo
gdje se zbiva,
i sudbinu tajne duše
iskre bljesak
povremeno razotkriva.

A kad rijeka, tokom vijeka
svijeće sprema,
dogorjele, kraju nosi
u zaborav,
u zaborav – druge nema.

San

A ti spavaš, brigo moja,
i kad nebom žar prelijeće.
Tamna noć stražara skriva,
vjekovima trag zameće.

A ti sanjaš hladno jutro,
izmaglica rosu sije.
Prvi plam se suncu ote,
sve tri sreće da sakrije.

A sreća je zrno pijeska,
il' vodilja – zvijezda sjajna.
Nedostižna, a željena,
kao morska biser-tajna.

A ti sanjaš san o sreći,
zalud brigom lice stariš.
Da li zvijezde sudbu kroje,
Da l' ne mariš, il se braniš?.

Pjesma zavičaju

Gdje to sunce obasjava,
u kojemu svijeta kraju,
takvu raskoš i ravnicu
kao u mom zavičaju?

Pored sela, sve dužinom,
Sava teče vjekovima.
Od ribara do kupača,
svako svoje mjesto ima.

A kada se ozeleni
šaša polje, Odmut bara,
sve dokle ti oko seže
zelenilom vjetar šara.

Na proljeće, kad sve pupa,
suncu hrli i žubori,
vratit će se laste s juga –
k'o da neki glas mi zbori.

Mostovi snova

Da li u san il' nešto slično
nekud odlaze lica mi znana,
a krug života dijeli se tako
na više meni neznanih strana?

Svakim se danom ogranci brojni,
lagano s prva, sve brže nižu
k'o Galaksija kad se razmiče
na kraju tajne vječnosti stižu.

U moćnom centru rođena zvijezda,
puta i mjesta birala nije,
te nebom sada svjetlosnim prahom
sjećanja draga i sjetu krije.

Htio bih poznat' u dašku vjetra,
ili u stihu pjesme sa nadom,
mostove snova da ćeš pronaći
i tanak trag mi ostavit kradom!

Biti – ne biti

Od mjesta gdje se čist izvor stvori
il' put istoka u život krene,
čas brzi potok, čas mirna rijeka,
uz put ponese i valja stijene.

I tako, nakon dugoga puta,
taj mali izvor i malo vode,
potoke, bare, za sobom nosi,
svoj pravac bira i nekud ode.

I evo, tu je stoljetna rijeka.
Učajak, Sprud i Kamen stari.
Grebničke plaže duž beton-zida
bez nas su samo bezlične stvari.

Prošla su ljeta, pa će i ovo.
Škole su prazne, mladosti nema.
Na plaži korov i šiblje raste.
Sava prolazi, a Kamen drijema.

A na granici Grebnice stoje
svi dobri ljudi, grebnički – isti.
Ko Sava valjamo kamen Sizifov:
Il' ćemo biti – ili ne biti!

Sumnje

Bojim se tuđeg mišljenja
Na moje glasno razmišljanje
Bojim se uplašiti pticu
Da ode, i promijeni stanje.

Bojim se prazne ljuljačke u parku
Gdje šume usamljeni jablani pravni
Bojim se grmljavine, i božije kletve
I bljeska spoznaje, na svojoj strani.

A ne bojim se izgnati čovjeka
Kuću mu ognjem bezdušno spaliti
I ne bojim se muku, uzeti njegovu
Na tuđem svoje, slavlje slaviti!

Da li ćeš stići ploda ubrati
Što sijasmo onda zdušno i kleto
Sad ostavljaš zimu u rodnom' kraju
Da nađeš tuđe, toplo ljeto.

I baš ovog' momenta obzor
Tamni se diže, i podrhtava
Zemlja ko voda, glava od magle
Nejasna ljudska svijest, još spava!

SELMA HUSKIĆ

SELMA HUSKIĆ LOPETRONE rođena je 1991. godine u Doboju. U suvremenoj književnosti prepoznata je po introspektivnoj poeziji slobodnoga stiha u kojoj istražuje ljubav, majčinstvo, identitet, gubitak, egzil, psihološke lomove i potragu za unutarnjom slobodom. Njezino pjesništvo karakteriziraju snažna metaforika, emocionalna otvorenost i izražen osjećaj za suvremeni pjesnički izraz.

Odrasta i školuje se u Odžaku. Ljubav prema pisanju javlja se još u osnovnoškolskoj dobi, kada njezin književni dar prepoznaje prva učiteljica i uključuje je u literarnu sekciju. Nakon završetka srednje škole odlazi u Njemačku, gdje živi i radi. Posebno mjesto u njezinu životu i stvaralaštvu zauzima majka, koju često ističe kao svoju najveću životnu potporu.

Prvu zbirku pjesama *Sub rosa* objavila je 2015. godine. Gotovo deset godina poslije izlazi zbirka *Agape*, koju posvećuje svojim sinovima, ali i svim čitateljima koji se mogu prepoznati u njezinim stihovima. Između tih dviju knjiga razvija prepoznatljiv pjesnički glas u kojem se isprepliću intimna ispovijed, filozofska promišljanja i iskustva suvremenoga čovjeka suočenoga s ljubavlju, gubitkom, migracijom, samoćom i osobnim preispitivanjima.
Njezina poezija odlikuje se slobodnim stihom, snažnim ritmom unutarnjega monologa i bogatim simboličkim slikama. Česti motivi u njezinim pjesmama jesu tijelo, krv, grad, noć, more, putovanje, majčinstvo i djetinjstvo, koji prerastaju u simbole čovjekove unutarnje borbe i potrebe za slobodom. U pjesmama istodobno spaja nježnost i grubost, ironiju i bol, ljubav i gubitak, stvarajući izrazito autentičan i emocionalno intenzivan pjesnički svijet.

Objavljena djela:
2015. „Sub rosa“, zbirka pjesama
2024. „Agape“, zbirka pjesama

Kalemegdan

U podnožju mojih slabosti
Glas razuma ambiciozno tinja k'o plamen,
Al' slabašan i nejaki da osvijetli
Prostorije zamagljene strahovima.
Bijes silom pripitomljava metamorfozu,
San niť na oči, niť želi ostati u krevetu.

Gorčina mjesto sjenke prati me,
Srce k'o nož hladno,
Samo bih šaku strasti i slobode,
Dok još nije kasno, dok nije uzaludno.

Istodobno pozdravljam poraz,
I pružam pobjedi ruku,
I slatko i slano,
Sve se, u svrhu ničega, udružilo,
I noć i dan.
Znam da utopija je
Što iz podnožja zavodim
Kalemegdan.

Stranci na apstraktnim slikama

Heterogene struje dirigiraju
Borama na mom licu,
Dok najmanji atom,
Najsitnije želje erotično klizi
Niz kožu, zavodeći čedne
Minute što bez tebe niz
Prste prolaze.

Na paleti nijansi sive,
Egzotičnim pokretima
Posipaš crne šljokice koje
Svaki put dočekujem aplauzima.

Ovaj prazan prostor između nas,
Izigarava goropadilo požude,
Ništavilo ruši ruševine
Praveći još veće.

Sve u zraku
Podsjeća na čistu strast
I prljavu ljubav,
Koketiraju usponi s padovima.

I bilo bi sve kao u snu,
Da ramena nemam,
Alter ego po njima da ne lupka,
Podsjećajući da praznina
Stvara apstraktnu sliku
Koja stvarnost razara.

Smrt u duginim bojama

Smješka se noć
Iz predgrađa;
Laska, ujeda,
Godine mi vrijeđa.
Zvjezdice,
Prosule po nebu
Čaroliju po ustaljenom redu,
Sve je savršeno,
Dok zlatni broševi krakovima,
Čekanja napukla
Ne ubodu.

Retrospektiva ispisala
Crnim flomasterima
Koliko onda praznina boljela je,
Opet da ne nasjednem,
A dah vjetra blesavog,
Citoplazma je ludila podivljalog.

Mi bljedunjavi, malokrvni,
Očajni i nestvarni,
Morima bi plovili,
Probušenih čamaca
Za spašavanje i
Uništenih gradova za vraćanje.

A noć.
Zlobnica.
Okitila se perlama
Što na tebe podsjećaju.

Zavodnica.
Najljepši ruž,
Na usnama koje se ne pomjeraju,
Najljepša svila na silueti
Koja ne putuje prema raju.

Trag prividnog ozdravljenja,
Smrt u dugine boje zamotala.

Sanjala sam te, dječače

Prošlo je tristo šezdeset pet dana puta tri.

Nisam majka od patetike.
Ali znaš, zaboli ponekad.
Prirodno je.

Sinoć sam te sanjala, dječače
Prelijepe bujne kose i velikih snova
Da si plakao.
I kad god ti vidim suze u snu,
Nekako u meni umre jedna ćelija.

Puno mislim na tebe.

Neki sam dan obukla sako i široke hlače
I pokušala nacrtati svjetlo na kraju tunela,
Ali nije čak bilo ni tunela.

Ljubazna teta,
Ogrnuta u crni plašt rekla je
Da linija manjeg otpora je spas.

Kritikuju mi stilska sredstva,
Kažu, nisi kidnapovan.

I nisi.
Ali moja duša tako vrišti.

Meni je trebalo dugo da
Svoju majku upoznam.

Trebat će i tebi.

Ja ću te čekati.

Rekli su prihvati.

Drugi mrze,
A mržnjom ljudi ljude kao
Virusom lahko zaraze.

Dječače,
Ti si sazviježđe,
Onaj najsjajniji dijamant,
Ona najsočnija pralina u kutiji,
Ona uspomena što mami i suzu i uzdah.

Nećemo naglas o tvojim snovima,
Pročitala sam ih kod gospođe
Koja nam je dirala u rane.
Udaljili smo se,
Ali dušu ti znam.
Mama će moliti nebo da ih ostvariš.
I da me se ponekad sjetiš.

Dječače, ti si najveća fizička bol,
Amputacija,
Ujed, krv, gnoj, pogled u prazno.
I najtiša molitva.

Voli te mama!

Mnogo čega sam

Izmislila sam čovjeka od pijeska
Kojem se klanjam, kojem se divim
I koga proklinjem.

Ima oči boje Dunava i priča
Svjetskim jezicima tuge.

Stvorila sam autofagiju;
Samouništenje i rađanje
Sopstvene galaksije od papira.

Ima ruke snažnog, tiranina
I šapuće najljepše ljubavne stihove.

Kada se učini da ništa ni grubo,
Nit suptilno ne klizi po koži,
Imam iluziju boljeg jučer i
Goreg sutra,
Jer znam da ću preživjeti.

Stvorila sam ratnika
Koji čak dok izgovara moje ime
Vodi ljubav sa popucalim kapilarima
Od lutanja.

On razumije moje poraze,
Pravi mafine od mojih sjećanja

I stavlja sol na ranu
U najsvečanijim odorama.

Rodila sam na carski agnostika;
Svoj alter ego kojeg ponekad ne umijem
Prepoznati.

U džepu nosim ponos
I njegovu sliku
Da me podsjeti na ono što jesam i nisam
Zbog njega.

Od samo dva sastojka,
Napravila sam najukusniju tortu
I zašto bih glumila
Lažnu skromnost i sebe ne nazivala Bogom.

Ide mi se

Pomalo je tijesan grad od dva miliona ljudi.
Previše užurbanih stranaca.
Meni se ide
Negdje gdje Sunce samo sebe rađa,
Da doručkujem vatru jer mi nedostaje u natalnoj
Pa poslije da plaćam sama svoj ceh.

Previše estrogena i za ženu;
Koji mi je kurac.

Previše kiše ispod tuđeg neba,
Previše poreza i glutena,
Premalo treptaja ovog jebenog spirita.

Ide mi se gdje vjetar odnosi nakazu po nakazu
Iz biografije,
Loša sjećanja dobijaju demenciju
A ja više nemam bol u želucu.

Premalo ovdje dani traju za
Sve životne perverzije žene oštećenih rožnica.

Ide mi se.

Premalo života u životu.

Jašu mi se konji i pleše mi se na kiši,

Hoda mi se polupijana po kaldrmi,
Grle mi se ljudi koji besramno krvare iz rana.

Predugo noć traje za pjesnika koji
Ima noćne more.

Skače mi se u ledenu vodu da nestanu sve laži
Koje još nosim u koferima.

Meni se ide.

Da mi serviraju Croissant s pistacijama
I najpjenušavijom kafom.
Da me niko ništa ne pita.
Od stranaca strancima.

Ide mi se
Gdje nebo ima okus vanilije s trešnjama
A žene nose lepršave haljine

Vrištim u sebi

Koga briga.
Noć od anatomije poraza
Klizi po licu nateklo od plača.

Zgužvana sjenka
Tumba praznim sobama kao lav u kavezu.
Svega imam,
A nikog nemam.

Koji će mi vrag i biseri
Ako ih nikad neću rasuti pred svinje?!

Cvilim pred ljudima
A vrištim u sebi.
Imam problem s
Nepravdom, klimom na sjeveru Njemačke
I s vlastitim DNA.

Zbunjena sam.
Hladan je zid
Na koji sam naslonjena.

Nema milosti.
Vlada kapitalizam u svijetu
Hodočasnika.

Mi smo presitne ribe i za

Amatere.
A mislimo da smo grdobine ovog doba.

Pokušavam shvatiti sebe
Iz perspektive drugih samokrvopija,
Ko ga jebe, i nisam toliko za ne izdržati.

Čini mi se da mi je um
Prvak maratona.
A hrabrost u stečaju.

Hajmo

Hajmo, zajebat glupa
Pisana i nepisana pravila.

Hajmo, zbuniti kosmos
I njegova očekivanja.

Hajmo, doručkovati
Vlastita krvna zrnca
Negdje s pogledom
Na more.

Hajmo, voditi ljubav do iznemoglosti,
Hajmo, dugovati sistemu,
Ali sebi ništa.

Hajmo, zavarati sve žive ćelije.

Hajmo, pljunuti sranjima i idiotima
U lice svaki put kad nam stanu na put.

Hajmo, pogasiti sva svjetla
I spavati u potpunom mraku
Potpuno goli.

Hajmo, pronaći svojih par kvadrata
U zjenicama jedno drugoga.

Hajmo, hodati po oblacima.
Hajmo, podvaliti kozi smolu
Zadovoljstva.

Hajmo, satovima
Otkinuti kazaljke.

Hajmo, grijati se na požudu
I jesi krekere od strasti.

Hajmo, sebi dokazati da vrijedimo
Puno više.

Hajmo, biti bolji ljudi.
Zajedno. Sami.

Hajmo, biti inspiracija jedno drugom
U monotonom kapitalističkom svijetu.

Hajmo, još više zavoljeti sve ono
Što nas je spojilo.

Hajmo, brisati krv s koljena
Jedno drugom.

Hajmo, biti sve ono što nikad nismo
Sebi, nikome.

Hajmo, plivati u slobodi.

Hajmo, koristiti ljubav kao
Izgovor, kao oružje.

Hajmo, umrijeti u njoj, za nju.

Vidjela sam srušen grad u tvojim očima

E moj dječače,
Do jučer smo bili povezani
Pupčanom vrpcom,
A danas sam ti gost.

Boli.
Boli djevojčicu, boli ženu i boljet će staricu
Tvoj onaj pogled.

Beba od metar i šezdeset.

Moja soba je tiha
Kao da je ispunjena vodom,
A u mojoj utrobi je vrisak od devedeset decibela.

Ne znaju to oni dječače.

Brišem rane, brže bolje
Da ne ostavljam trag zvijerima,

Pa seru.
Kažu kako me nema na važnim dešavanjima.
A ne znaju ništa osim osuđivati ženu
Punu modrica i krvi razmazane po koži.

Kad odrasteš uručit ću ti pismo
Sa svim ogrebotinama crno na bijelo,

Drugi ne zaslužuju da slute moje poraze.

Dušo, imam neke administrativne izazove,
Ako me natjeraju da odem, daleko,
Znaj da ću biti satkana od hiljadu
Nijansi nostalgije za nama.

E moj dječače,
Jedina mi je želja istjerati tuđe demone
Iz tvoje prelijepe glavice.
Pa da se kao nekad zagrlimo dugo.

Nemoćna sam u ovom cirkusu
S hijenama.

Nisam patetična,
Samo gladna svog mesa,
Žedna svoje krvne grupe.

E moj dječače,
Nedostaju mi tvoji prsti u kosi.

Ne pamtim kad me zadnji put
Nešto zaboljelo, kao onaj tren
Kad sam te ugledala;
Kao da sam ugledala srušen grad.

Alisa

Možda je vrijeme da
Sebi iskopam oči,
Pa tad shvate
Glad životne esencije i
Sitost sekreta od tuge.

Možda je pravo vrijeme
Da samoj sebi popijem krv
Kao na slamku.
Pa promijenim krvnu grupu
Djeteta u sebi koje prečesto cvili.

Nisu sva samoubojstva
Ustvari samoubojstvo.
Neka su od njih reinkarnacija.
Nisu svi ljudi dovoljno jaki da progutaju sebe
I dovoljno veliki da prerastu sebe.

Možda je vrijeme da obrišem cipele od starog
Blata i govana,
Pa prošetam bosa po novim močvarama.

Možda je vrijeme da skinem paučinu s kofera,
Pa u njega potrpam sve važno i nevažno,
Sve mjesečeve mijene, kugle zastale u grkljanu,
Vriskove zataškane u jastuku od lažnog perja,
Cipele sa izlizanim đonovima,

I dvije tri novčanice za novi život
Na staroj adresi.

I možda je vrijeme da jecaj ispliva na
Površinu vode,
Vrane sjašu sa orlova.
Pa svijet postane čarobno mjesto
Svima, ne samo Alisama.

MILJENKA KOŠTRO

MILJENKA KOŠTRO, djevojački Knezović, rođena 1964. u selu Broćanac u općini Posušje. Piše pjesme za djecu i odrasle, igrokaze i prozu. Od prosinca 2012., kao vanjski suradnik na Radiju Herceg Bosne, priređuje emisiju Odabrane stranice, kroz koju promiče književno stvaralaštvo, te kulturu pisanja i čitanja. Surađivala je u emisiji *Kad se smijah tad i bijah* (Radio Split).
Radovi su joj objavljivani u časopisima: *Osvit, Motrišta*, *Hrvatsko slovo*, *Suvremena pitanja*, *Zvona*, *Riječi*, *Hrvatska misao*, *Imotska krajina*, *Svjetlo riječi*, *Kalendar svetog Ante*, *Crkva na kamenu*, *Podstranska revija*, *Hum*, *Katolički tjednik*, *Kvaka*, *Virko*, *Diskurs*, *Apolon*, *Hrvatski glas Berlin* i drugi. Stalna je suradnica dječjih listova *Cvitak* i *Cvrčak* gdje objavljuje pjesme i kratke priče. Neke dječje pjesme su joj objavljene u *Smibu*. Pjesme i kratke priče su joj objavljene i u nekoliko zbornika, pa i međunarodnih.

Organizatorica je mnogih književnih druženja. Piše i kritičke osvrte.
Članica je Društva hrvatskih književnika Herceg Bosne, Matice hrvatske, Udruge hrvatskih aforista i humorista i HKD Napredak Posušje. Poezija joj je više puta nagrađivana. 2021. za dječju poeziju je osvojila prestižnu književnu nagradu Krešimir Šego. Svake godine sudjeluje na posuškoj Večeri ikavice gdje je i nagrađivana. Pjesma *Moja najdraža pjesma* joj je uvrštena u Čitanku za 6. razred. Tri pjesme su joj ušle u Antologiju (Suvremeno hrvatsko pjesništvo BiH).

Objavljena djela:
2003. „Cvjetnjak na kamenjaru“, zbirka pjesama
2004. „Miris vječne mladosti“, zbirka pjesama
2008. „Čarolija svitanja“, zbirka pjesama
2016. „Biti Viktor“, roman
2018. „Pogled u nedogled“, zbirka kratkih priča za djecu
2020. „Klasje duše“, zbirka pjesama
2021. „Tri tajne“, roman
2023. „Plamteći lahori“, zbirka pjesama
2026. „Zavičajne priče“, zbirka priča

Tako ti je pjesniče

Jesi li sve kazao, pjesniče?
Ta, tko će sve kazati.
Rasuta sjećanja žive
iako pamćenje i zaborav skupa hodaju,
kao i bolest i zdravlje.
Istina stiže sa svih strana,
kao i laž, a ti se pitaš
što je istina, a što laž.
Samoća biva dar i kazna,
Gradom, ruku pod ruku hodaju ljubav i prijezir,
a tvoj izraz lica govori nutrinom.
Sjećanja okreću stare, požutjele kalendare,
valjaju smislice uz ples besmislica.

Tako ti je, pjesniče!

Velikani pokriveni vječnošću već spavaju.
Trebaš hodati na prstima da ih ne probudiš,
povremeno gledati u nebo
i slušati ples kiše.
Iako sviknute na viku vjetrova,
noć povećava strah pjevica ptica.
Pitaš se kamo će stići svi ti ljudi blijedih lica
s kojima si istim putom hodao
u želji da osvijetliš žar riječi.
Ljudi su u žurbi.
Komu još treba pjesnički pjev

dok sa svih strana mame lažna obećanja i igre na sreću.
Guste magle se dižu,
lađa je isplovila na pučinu,
izgubili smo vesla, mi smo u njoj.

Tako ti je, pjesniče!

Sve se okuplja u prozirnu kap suštine,
u jauk suha lišća,
a ti, uporno riječi guraš u sonetni vjenčić,
kao melem u pjesmu neku
zbog koje su ti bore izbrazdale lice.
Tuga niotkud u pjesmu doluta, drami,
boli, peče, zaposli papir i olovku,
zakovitla, ukroti carstvo samoće.
Boje se miješaju
i više ne znaš tko je tko,
ali svačija krv je crvena.

Tako ti je, pjesniče!

Ispod plavičanstvenosti
kap ironije i smisla za humor nama treba.

Glasna tišina

Ognjena pjesma tinja u lahor skrita,
knjigu o Suncu svijet stoljećima čita.
U debelu hladu vreteno Riječi prede,
mirišu davne, davne uspomene
obješene o čađave, drvene grede.
U svilenu ruhu galamu tišina utiša.
Sestrice Zvijezde
sestrici Vodi nečujno jezde.

Poruke mu tiho šalje,
Majstor što još uvijek šegrta Hlapića traži,
sirota, ode u *svijet bijeli* da čizme razgazi.
Glasnoj tišini nigdje kraja
dok Svjetlo od tame razdvaja.

Kad Suncokret dušu ogoli
i Suncu se nečujno i pokorno moli
oštroumna, nadmena kuma
onako, s visoka mahne mirisom šuma.
I tako dalje i tako više,
atomima strasti
glasna tišina u pjesmi diše.

Pjesma za večeru

Na vrh jablana vjetar odu radosti pjeva.
Tako se njih dva igrom liječe od samoće.
Kada se zabucao u krošnju stare masline
sladokusac zastane.
Zašto oklijeva?
To vjetar u krošnji nešto čita;
Šimića *Molitvu* ili Ujevića *Svakidašnju jadikovku*?
Što to vjetar smjera?
Matoš se glasno preupita.
S usana, kao kamen, obori tešku psovku,
za neku novu *Utjehu kose* odmah uzima olovku.
Vesni se učini da *Crna maslina*
još neobrana u zaborav pada.
Oko njezina debla krunu splela drača.
Vjetar zamah pojača,
a nadobudan mladi pjesnik pera se hvata.
Pjesma mu biva večera slasna,
što vjetar je raširenih krila skuha
da pjesnička nadahnuća ne ostanu suha.

Ta ne živi se samo od kruha…nego i od…

Čarobni trenutak

Melodija preskače
zamišljene plotove vremena.
U vijencu od sna
miriše ljubavi cvat,
probuđen usplahireni zanos vrele mašte.
Sedam plamenova Duha Svetoga
u sedam nebeskih zvijezda,
kao melem duhom zalahore.
Ljubav nekim novim jezikom prozbori.
Pretvorim se u ribu,
bez riječi, bacio si mrežu.
Bijeli od sna pogledamo se
i ustanemo ude splesti
u najmističniji ples u našemu životu.

Čempres

Blješti leden,
zimski dan.
Stišani doživljaji,
ozeble ruke,
glas otančao,
volja zasnježena,
uramljene slike.

Bijelu riječ
na bijelu snijegu tražim.
Pretvorena u čempres,
slušam glazbu sjevernih vjetrova.
Na usnama
molitva za ozeblo drveće.

Sunce namigne!
Suhe grančice
nespremne šute,
zelene maštaju
o proljetnoj pjesmi.

Meni je voljeti

Babinu kudilju meni je voljeti,
mirisu mesliđana ne odoljeti,
sanjati čežnjom jutra orošene zore,
didovu bukaru i lulu davnu,
stinu pradidovu i plavo more,
suhozidom omeđen vrt,
ledinu travnu…

Voljet mi je žuljevite dlanove
i znoj na licu oca i majke.
Pamtim mnoge uspomene
i u djetinjstvu pročitane bajke.
Meni je voljeti sve iz srca rođeno,
od Boga dato,
miris riječi,
u letu ptica jato
i sve što je stvoreno,
a moglo je sjati kao zlato.

Divlja jagoda

U galopu vremena,
dok izvan nijemih zidova
sanjam novi san,
stara priča van ne želi.

Divlja sam Jagoda,
ne presađujte me u
žicom omeđene vrtove.
Ovdje pronađoh stazu
u snove od sunca zrele.

Namještene igre? Ne!
Želim se diviti tajnama šume,
gledati plave potočnice,
zalijevati ljepotu slobode,
i uživati u glazbi lišća.

Ograđeni vrtovi
o Proljeću mogu maštati
i bez divlje Jagode.

Prijatelji

Prijatelje mogu sresti u proljeću,
u sjeni razgranatog stabla,
u nekoj davnoj,
skoro zaboravljenoj uspomeni.
Kada sjećanja razgranaju grane
puno uspomena na pamet mi padne.
Okupljali smo se žedni,
davno,
oko stare česme,
sretni bili,
hladnu vodu pili.
Okupljali smo se
i zarad ove moje pjesme
koja na leđima
pogled davnog jutra nosi,
da sjećanja na prijatelje
povremeno notom sjete orosi.

Kameni spavač

Stasiti Vitez bez oklopa i mača
obzore osvaja,
ne manjka mu
mrzlih zimskih zagrljaja
ni pjesme ljetnoga žara,
skrivena usta on ima,
ali ih ne otvara.
Vjetar ga u prsa tuče,
s prijateljima, šutnjom okovan, ne jauče,
dok cijedi utrnulu bol,
pred neprijateljima ne hini,
mislima putuje,
ne priča o svojoj sudbini.
Kroz pukotinu koju
dobije Neba boju,
kao da iz nekog inata
postojanošću ritam prolaznosti hvata.
Okamenjen,
pod nebom stoji uspravno,
prkosan bez prkosa,
nijemi Glasnogovornik odavno,
a kada se smrači
bez koraka mrak prekorači.

Ja ne pijem vino

Ja ne pijem vino.
Iz *didove* drvene bukare
napijem se
sjetom orošenih sjećanja.
Čudesnom ljubavlju zanesena
razvrstavam plodove
žuljevitih ruku
i suhih kostiju
čiji su tragovi na drvenoj bukari
vječito opipljivi.
Ja ne pijem vino,
ali rajskim mirom
i bukarom do vrha punom sjećanja
nazdravljam svima
za spokojan život na zemlji
i Svjetlost vječnosti.

IVO KOBAŠ

IVO KOBAŠ rođen je 1954. u Grebnicama kod Bosanskog Šamca. Osnovnu je školu pohađao u rodnom selu, Bosanskom Šamcu i Domaljevcu, gimnaziju u Orašju, a fakultet u Sarajevu.
Bosanskohercegovački je književnik, najpoznatiji po djelima za djecu, ali i autor romana, poezije i publicističkih knjiga. Svojim je pjesmama, pričama i romanima stekao ugled autora koji jednostavnim, duhovitim i toplim izrazom obrađuje teme djetinjstva, zavičaja, obitelji i ljudske dobrote, dok se u prozi za odrasle bavi ratnim iskustvom, društvenim odnosima i moralnim pitanjima.
Početkom rata u Bosni i Hercegovini, 1992. godine, odlazi u Nizozemsku, gdje živi do 1999. godine. Nakon povratka u Bosnu i Hercegovinu nastanjuje se u Sarajevu, gdje se zapošljava u izdavačkoj kući Bosanska riječ. Kasnije odlazi u mirovinu.

Čaroliju pisanja za djecu otkrio je u petoj deceniji svoga života.

Objavljena djela:
1996. „Čuda u Babodjedgradu“, zbirka pjesama za djecu
1997. „Malo sutra“, zbirka pjesama za djecu
1998. „Leteći slonovi“, slikovnica
1999. „Leteća kuća“, zbirka pjesama za djecu
2003. „Operacija života“, roman za odrasle
2007. „Lovac i zeko“, slikovnica
2013 „Djed zec“, slikovnica
2015. „Nisu brci za slonove“, slikovnica
2021. „Moji dobri Grebničani“, knjiga zapisa
2022. „Nešto razmišljam“, kolumne i pripovijetke
2023. „Ljubav na tone“, zbirka pjesama za djecu
2023. „Doktor mesar“, roman za odrasle
2024. „Njegovo Visočanstvo Zec“, zbirka pjesama za djecu

Mrav

Koračam. Lišće opalo gazim.
Pod lišćem meka k'o tepih trava.
I ne znam da sam, koračajući,
zgazio jednog nedužnog mrava.

Za mravom niko plakati neće,
jer mravi ima, ne zna se broja.
Život je c'jeli radio zalud
i stalno bio na čelu stroja.

Na ovom sv'jetu pravde baš nema.
Dok mravi rade i dok se muče,
ljudi su jači i mrave gaze,
mjesto da od njih radu se uče.

A bio je vrijedan,
dobar i prav.
Kako je teško,
kad si tek – mrav!

Staračka ljubav

Voli te jedna kosa sijeda,
i ruke stare, slabašne dvije.
Vole te oči kratkovide
i srce koje umorno bije.
Vole te usne drhtave, blijede,
i glas promukli što priča svima
da mu je starost čarobno lijepa
zato što tebe kraj sebe ima.
Voli te svaki pokret spori
te sjene što osta od čovjeka,
što hrabro i smrti u oči gleda,
jer je sa tobom skupa čeka.
Voli te tijelo trošno, staro,
cijelog života voli te vjerno.
Voli te iskreno, pažljivo, nježno,
voli te, voli neizmjerno.

Sretna magarica

Presretna je danas
magarčeva žena:
donio joj dragi
čitav tovar sijena.

I još vedro vode
hladne sa izvora,
pa ona uživa
u hladu svog tora.

Puse daje magarcu,
ne zna ima se broja:
„Pravi si muškarac,
magarčino moja!“

Lida i predo

Vidjela je Lida
školskog druga Predu
da je iz razreda
ukr'o jednu kredu.

Pa je odlučila
idućega dana
prijaviti toga
kradljivog derana.

Kad, ujutro vidi,
na školskome zidu
kredom napisano:
Predo voli Lidu!

Ne prijavi Lida
svoga druga Predu,
već tog dana ona
uze drugu kredu.

Ispod onog teksta
sroči ona kredom:
Od danas i Lida
luduje za Predom!

Ćevabdžija

Jedan majmun orangutan
nabavio peć na butan
i još roštilj pravi,
pa sva šuma slavi.

Sad ćevape, pljeskavice,
ražnjiće i kobasice,
kakvih nigdje nema,
ovaj majmun sprema.

Plaćena je nakon jela
jedna mlada, crno-bijela,
uredna i čista mačka
da gostima zube čačka.

MARINA KUZMIĆ LASZLO

MARINA KUZMIĆ LASZLO rođena je 1978. godine. Književnica, pjesnikinja, prozaistica, prevoditeljica i lektorica. Piše poeziju, kratke priče, mikroprozu i književne osvrte, a njezino stvaralaštvo obilježavaju introspektivnost, psihološka pronicljivost i suvremen, razgovorni izraz. U svojim djelima najčešće istražuje ljubavne odnose, identitet, samoću, svakodnevicu i složenost međuljudske komunikacije.

Piše od djetinjstva, a prve pjesme objavljivala je u školskim i studentskim časopisima. Kasnije svoje književne radove redovito objavljuje u književnim časopisima, zbornicima i internetskim portalima, gdje postupno izgrađuje prepoznatljiv autorski glas. Njezina poezija i proza karakteriziraju emocionalna iskrenost, suptilna ironija i sposobnost da iz svakodnevnih životnih situacija izdvoji univerzalna ljudska iskustva.

Osim književnim radom, bavi se prevođenjem i lekturom, a svojim djelovanjem povezuje jezičnu struku i suvremenu književnost. Aktivno sudjeluje u književnom životu objavljujući pjesme, kratke priče i književne osvrte u različitim tiskanim i elektroničkim publikacijama.
Njezin književni izraz temelji se na slobodnom stihu i sažetom pripovjednom iskazu. U središtu njezine poetike nalaze se unutarnji svijet pojedinca, emocionalna ranjivost, potraga za bliskošću, sjećanje i osjećaj nepripadanja. Kroz jednostavan, ali stilski profinjen izraz uspijeva prikazati složenost ljudskih odnosa i psiholoških stanja.

Objavljena djela:
2023. „Odlično smo se razumjeli“, zbirka pjesama (internetsko izdanje)

Moja mama misli da ja pretjerujem

Moja mama misli da ja pretjerujem kad vrištim na ogradi
Nezaustavljivo dok moja najdraža teta odlazi
Pametno me stavlja u krevet kako bih se odmorila
Moja mama misli da ja pretjerujem jer previše zapisujem
I jer bih uvijek s nekim sve svoje dijelila i govorila
Ona me definitivno nije tako odgojila
Moja mama misli da ja pretjerujem i da sam naporna
Kad u svojim ranim dvadesetima ostavim dečka koji mi ne odgovara
Pa sjedim na podu i ridam jer sam ga ostavila
Moja mama misli da ja pretjerujem i da sam nerazumna
Kad osjetim slobodu i onda bih je stalno osjećala
Kaže mi da se ni torta ne jede svakoga dana
Moja mama misli da ja pretjerujem kad joj govorim
Da mi tako nije bilo otkad je umro tata
Kad u zreloj dobi izgubim objektivno živog čovjeka
Moja mama je moja racionalna zatomljena djevojčica
Ja svoju mamu najviše na svijetu volim
Drago mi je što ne razumije kako mene boli

Preporuka

Treba naći jednostavnog muškarca
Koji prati sve standardne sportove
Koji ne prezire bukete i velike geste
Koji se ne kuži u te ženske spike
Ali ih gleda s pobožnim strahom
Jednostavnog muškarca
Kojem je na pameti seks
Hrana i televizija
Diči se kako pomaže po kući
Ne vidi nijanse
Zahvalan je
To treba naći
Jesi li čula, kćeri
Za mene je debelo kasno
I žao mi i nije
To su te ženske spike.

Uspomene

Ovo je moj grad
Sva sam ta mjesta
S mamom, s tatom, sestrom

Prijateljicama, prijateljima,
Dečkima, kolegama, kolegicama
Tisuću puta prešla
A samo jednom s tobom
I jedino toga se sjećam

JOZO GRGIĆ

JOZO GRGIĆ, rođen 1952. u Potočanima. Poezijom se bavi od mladenačkih dana, a njegovo stvaralaštvo obilježavaju refleksivni i egzistencijalni motivi, promišljanja o prolaznosti, samoći, razočaranju, ljubavi i čovjekovoj potrazi za smislom života.
Pisati je počeo još u mladosti, a tijekom sedamdesetih i osamdesetih godina prošloga stoljeća pjesme objavljuje u različitim časopisima, školskim i zidnim novinama te drugim književnim publikacijama. Iako književnim radom ustrajno djeluje više desetljeća, do danas nije objavio samostalnu zbirku pjesama.
Njegovo pjesništvo razvijalo se iz osobnoga životnog iskustva, a obilježavaju ga iskrenost, introspekcija i filozofska promišljanja. U središtu njegova pjesničkog svijeta nalaze se čovjekova usamljenost, prolaznost vremena, razočaranje u ideale, gubitak bliskih ljudi i neprestana potraga za unutarnjim mirom.

Ljubavna lirika, zavičajni motivi i motivi prijateljstva također zauzimaju važno mjesto u njegovim pjesmama, ali uvijek prožeti osjećajem prolaznosti i nostalgije.

Njegove pjesme često imaju oblik unutarnjega monologa ili ispovijedi, u kojima se isprepliću stvarnost, sjećanje i simboličke slike rijeke, noći, vatre, puta, broda i praznine. Kroz takve motive oblikuje osobnu filozofiju života u kojoj se nada i razočaranje neprestano izmjenjuju.

Premda nema objavljenih samostalnih knjiga, Jozo Grgić pripada naraštaju posavskih pjesnika koji su desetljećima stvarali izvan književnih središta, ostavljajući vrijedan rukopisni i časopisni opus. Njegovo pjesništvo svjedoči o trajnoj potrebi čovjeka da kroz stihove razumije vlastiti život, vrijeme u kojem živi i svijet koji ga okružuje.

Dosad nema objavljenih djela.

Nepozvani gosti

Čekaš gosta nepozvanog,
jer misliš mjesto mu je tu!
dan je hladan!
Vjetar proviruje kroz pukotine
da otvori vrata gostu poželjnome.
Dan polako otpisuje još jednu stranicu života,
Crna noć šeće se kaldrmom.
Zvijezde ledene s neba motre
Kako ćemo dočekati nepozvane goste
On vjerojatno zna,
da je vrijeme i mjesto mu tu.
Il možda umišlja neposlanu pozivnicu,
Zamišljajući na stolu bogatu trpezu.
Čekaš gosta nepozvanog.
Prazne stolice poredane oko stola,
Tanjuri naopačke servirani.
Šarenilo hrane na stolu drijema,
Čekaš i čekaš
al pravog gosta nema

***

Ponoć će za minut dva,
u praznom i hladnom stanu,
Družimo se olovka, sjeta, patnja i ja
Sve je strano, ledeno i hladno.
I duša prazna davno je usnula.
I razum pomućen i slomljen
Mislima tumaram bespućem praznila
Sve moje ljubavi i sva moja nadanja
I jutra dočekana u njima
Sve moje laste… odletješe
Oazama uzdisanja,
Prohujalim snovima.
Ponoć je,
Svi su moji odlutali nekuda
Ili možda lutam samo ja.
Sudbino pomozi mi u ovom trenu,
Vrati me iz ponora,
Nevin sam
Ne daj sa se survam
Jutro polako svom rađanju plovi,
Lađa pučini lagano klizi.
Bijede nade, sjećanja i snovi,
gubi se trag davno pročitanoj knjizi.
Noć polako odlazi na počinak,
Izmučeno tijelo malaksa sve više
Okreće se zadnja stranica romana
Zaključak je:
ljepote života nikada više.

***

Zašto su ubili ideale?
Zašto su anđelima sasjekli krila?
Zašto su u oganj gurnuli barku?
Gdje nam je kolijevka djetinjstva bila.

Misli mi plove alejama spaljenih nada,
Iluzije svaki propadaju san,
Lutam pustinjama stvarnosti,
Bez sunca i vedrine svaki mi je dan.

Ne daj mi Bože, ljepše sudbine
kako bi tada patila duša.
Kada bi sunce svjetlost prosipalo
kako bi iskra blještala iz tmine.

***

Tako si blizu, a tako daleko
Rijetko, nekada sam sâm,
a uvijek mi nedostaje netko.
Misli mi plove bespućem beznađa,
tražeći mir, gaseći nespokoj,
tražeći duši topliji novi dom.
Ti si tu. Možda i nisi?
U mislima prebirem stvari
Jesam li siguran. Tko si?
Plovim po oblacima nade,
ljuljam se u čamcu nad ponorom,
Životna rijeka protječe,
Dušu mi kidaju, netko je krade.
Zle misli sudbinu mi proriču
Sumnjam u svaki tračak nade.
Života oganj leluja i blijedi
Pepeo sužava oreol plama,
Iskrice sijevnu sve rjeđe i rjeđe
Oganj se gasi, plamen se slama.

***

Imala si kutak svoj
U vrtu mojih ideala…
Vrtom mojih ruža nekada si
Prošetati znala.

Ništa osjetila nisi
Ili nisi znala…
Umjesto kapi rose, kapi života
Ti si ih slamala.
A vrijeme nemilice gazi
Putovi nestaju svi…

Odlazim zauvijek,
nikada više
Vrtom mojih ruža
ne možeš prošetati.

Prijatelji

Sasvim ih je malo
Al' ti ih imaš,
kad bi vrijeme stalo
to bi se odmah prepoznalo.
Vrijeme odmiče slike blijede,
oči su zatvorene ili ne vide,
Prijatelji ostaju puste staze
duboko uzorane brazde u sjećanjima.
Prijatelji stari odlaze,
Natovareni lažnim obećanjima,
Vrata se zatvaraju, staze puste
nestaju.

Ne znam

Ne, nemoj mi reći,
da ćemo opet živjeti u sreći,
naš brod se razbio o stijene,
varaš se ako misliš potopiti mene.
Ponoć je davno prohujala,
na bijeloj posteljini,
u sobi bračnoj,
oblaci prašine,
utiru put našoj budućnosti
san mi je bio, uzeti te svu,
do dna sa tobom ispiti čašu,
u čarima vrućeg vina,
uživati sreću našu.
danas ti drug vino toči,
odbiti ga, ne daj Bože,
svečane su noći.
vince rumeno, čarobne je moći.
Krv je uzavrela, ostalo će doći.
ja ću i dalje, ovdje čamiti,
uz blagi plamičak već izgorjele svijeće,
iz napukle čaše,
gorko vino piti,
u društvu s prirodom mrtvom,
jednu epohu ću ispratiti.
Sudbina zla,
poruši mi sve,
sprži mi cvijeće i voćke nedozrele,

kroz trnovita polja,
bos sam hodio,
na pravi vlak,
uvijek sam kasnio.
Pogledi moji iz mračna tunela
nigdje puta, ni staze spasa,
misli blokirane, jezik se spetljao,
tajac i muk, ni šuma od glasa,
kad ostaneš sam,
kad društvo obiđe tvoj stan,
uz vino gorko sanjaj,
neodsanjani san.

***

Tebi nepoznata ženo,
koja mi dan učini lakšim,
tebi procvjetala lalo,
posvetit ću ovaj stih
i ovo pažnje malo.
Gledam te sa skela,
iz kolijevke moje muke,
opet k'o napupali cvijet,
k'o oživjela Afrodita,
šepuriš se predvorjem u cvijeću,
i kao da kažeš:
pruži mi ruke, napajaj oči,
ulovi ptičji let.
Za trenutak nestaneš
u šumici cvijeća,
pa ponovno izroniš
pred mojim rastegnutim zjenicama,
mojim ukočenim pogledima,
mojim negdje daleko odlutalim mislima.
Ne mogu ubrati
nekoliko trenutaka koncentracije
na nešto stvarno.
Svakoga trenutka oči mi lete
na tvoje divne obline nevjerojatne ljepote.
I drugi ti mira ne daju,
svi te pogledima svojim kupaju.
Hvala ti za današnji dan!

Hvala ti za svu ljepotu,
nedokučivu mojim dodirima,
hvala ti za najdivniju sliku
očima što pokloni,
hvala ti za tvoje meni nepoznate misli,
hvala ti za sve tople poglede
hvala ti za 'želje' ako isto želiš
hvala ti, ostavi meni moje maštarije.
Ne zna 'auslander' jezika
na kome se sporazumjeti.
Hvala ti za sve izazove očima,
toplinu u srcu koji mi stvori,
neubrani cvijete.

Noć počinje

Eto polako počinak spremam,
tovar drva kaminu primičem,
Hladnoća je zagrijala želju za putovanjem,
Misli pospremam,
Karta je skupa, pješice?
Korak po korak,
Trula je ova klupa.
Tromo laganim korakom,
Glavna postaja je sve bliže, dva sa jedan kalupa.
Naš brod plovi nekakvom čudnovatom barom,
Lopoči, mulj i pijavice svuda oko nas.
Iz carstva muha, rogozi i šaša
odnekud za pomoć, vapaj umirućeg glasa,
muljem zalijepljena na dnu barka naša.
Nepomična stoji na mjestu, ne vidim nam spasa.
Rukama nemoćnim lomim rogozi,
Slomljenim pogledom ka nebu vapim: Bože pomozi!
Nebeska plavetnila ostaju nijema,
Ne čujem više ni pisku cvrčka,
Predosjećam:
Životu jednom, priprema se smjena.

Poema o duši

U maloj kući punoj uspomena
živim s dušom u nepoznatom liku,
maštanja i snovi iz mladosti
daleki su sada mome vidiku.

Spržena sreća, ugašeni ideali,
utihnuo zov budućnosti,
pustoš dušom tiho zavlada,
a kraj je uvijek bliži nego što se sluti.

Pospremimo po srcima svoje stvari,
nek' nam kajanje dušu ne kvari,
pripremimo svežanj posljednjih želja
i krenimo polako alejom mrtvih tijela.

KEMAL LJEVAKOVIĆ

KEMAL LJEVAKOVIĆ rođen je 1948. u Tešnju. Bosansko-hercegovački je književnik, pjesnik, prozaik, leksikograf, publicist i prosvjetni djelatnik. Tijekom dugogodišnjega rada istaknuo se kao autor poezije, proze, monografija i jezičnih priručnika, a posebno je zapažen njegov doprinos proučavanju i očuvanju jezične i kulturne baštine tešanjskog kraja.

Završio je gimnaziju „Musa Ćazim Ćatić“ u Tešnju, te Višu pedagošku školu u Mostaru - Odsjek Srpskohrvatski jezik sa južnoslavenskom književnošću, te studije okončao na Filološkom fakultetu u Beogradu. Cijeli radni vijek proveo je u prosvjeti, najvećim dijelom u Osnovnoj školi „Kulin ban“ u Tešanjki, gdje je radio kao nastavnik i profesor jezika te u tri mandata obnašao dužnost ravnatelja škole. Za svoj pedagoški rad primio je više društvenih i stručnih priznanja.

Književnim radom bavi se desetljećima. Objavljivao je pjesme, priče, eseje, recenzije i književne prikaze u časopisima, zbornicima i antologijama u Bosni i Hercegovini i inozemstvu. Njegova poezija prevođena je na engleski i talijanski jezik, a za književni rad dobio je više domaćih i međunarodnih priznanja, među kojima su nagrade na međunarodnim natječajima u Italiji te priznanja na književnim manifestacijama u Bosni i Hercegovini i Srbiji.

Objavljena djela:
2005. „Rat – rane moje duše“, zbirka priča i ratnih dokumenata
2006. „Od Trebića do Trepča“, monografija
2009. „100 godina škole u Tešanjci 1909.–2009.“, monografija
2010. „Drum – jučer, danas, sutra“ (u koautorstvu), publikacija/zbornik
2011. „Siddik“, zbirka pjesama
2012. „Aleja bijelih duša“, zbirka pjesama
2014. „Rječnik tešanjskoga kraja – prilog leksikografiji bosanskog jezika“, rječnik
2016. „Samrtna svitanja“, zbirka pjesama
2018. „Blago blagoslova“, roman
2020. „Okamine (mene krhotine)“, zbirka pjesama
2021. „Ekrem M. Ajanović – od realke do znanstvenika“, biografska monografija
2023. „Riječ (iz) tišine“, zbirka poezije
2024. „Rječnik tešanjskoga kraja – prilog leksikografiji bosanskog jezika“ (drugo, dopunjeno izdanje), rječnik

U svjetlu privida

Postojanje – ima i nastajanje i nestajanje,
nepostojanje – ni u jednome ni u drugome,
od kada je svijeta i vijeka, u bitku ne stoji,
ali u svom prividu – nebitku uvijek postoji.

Kažu da vrijeme prolazi, teče, ide, leti, mine,
(šta sve ne vele za tu univerzuma dimenziju)
ali tako nije, vrijeme samo stoji i svjedoči
da prolazi i da se mijenja sve što postoji.

Kažu – kako je nebo gore, a zemlja dolje
i da je izravno ravna, da se Sunce oko nje
smjerno, ritmično i nečujno pojavljuje i skriva,
naoko u prividu, kao i uvijek, laž stoji.

Šarne dúge, krase leptira... i sve druge šare,
samo su svijetle refleksije do kad se svjetlost
pogubi u mrak naših očiju, il' se u rog skrije,
kao uvijek, i ta što je, sve istine u mraku stoje.

Može li nauka pasti u svom trijumf-prividu,
pasti s neba na zemlju i na kraju stići do
prapočetka svijeta – do kokoške il' jajeta
ili je to samo trijumf-bijeg i od Svevišnjeg?

Sve je privid, i poljubac Judin, sve je varka
na ovaj svijet. Mene sjenka, kad Sunce se skrije,
nije, nije da je nema niti da mene nije.
Imajte u vidu da je i umiranje u prividu.

Osjećaji iluzije

Cigaretu za cigaretom u vijuge izvijam.
U mojoj sobi, muk, tišina, maglina daleka.
Melanholije, u čarolije ih dima svijam.
Sam-samcat usredsređen k tebi, dovijeka.

Snježni romantični kovitlac, napolju vije.
U duši, žedni vapijući glas ko u pustinji je.
U ovom danu samo mi jedno ne nedostaje.
Sjeta, nas dvoje srećni, u meni pohranjeni.

Bilo je na današnji dan kad smo se sreli,
najednom, tako brzo, platonizam, šta li
strasno se zavoljeli, zažudjeli, mislili smo,
ali danas smo u tvoj zaborav sahranjeni.

Vrijeme isuviše brzo teče, život kratak.
Trenom treni, traje kao nešto lijepo da je.
Nema se vremena da se ostavi za kasnije,
ni za dileme, a kamoli za mi promašaje.

Zato, sve dane osmišljam čežnjama k tebi.
Hoću da sam ti na tragu, kada trag si mi,
no, da mislim dilemu i živim promašaje.
I tako, životom plaćam osjećaje – iluzije.

Miris vodenoga cvijeta

Dok u vazni gledam ljubičice svehle,
srećem beskraj misli na trenutke naše
i proplanke bregovite pored tihe Tise,
i na cvijeće dok smo brali, sreću mirisali.

Dok u vazni gledam ljubičice svehle,
mislima te milim, ovjenčavam, slavim,
cijelim srcem želim, žudim i premalo mi
spram koliko te bijelom magijom volim.

Dok u vazni gledam ljubičice svehle,
malo mi je da te samo snom volim, hoću,
u zjenici mi netremice da si, da je čaraš,
bih i cjelovati opoj sa usana ti htio.

Dok u vazni gledam ljubičice svehle,
snovim te bajam, dodirujem, vajam,
pohotno pohodim, snatreći posvajam
i uz tebe se sviti i u čuvstva pogubiti.

Dok u vazni gledam ljubičice svehle,
pusto bješe na vidjelu, svuda oko mene
samo trenom miris Vodenoga cvijeta,
u odijeku tišine, tvoje ljubavi iščezle.

Lijepa je poput hvalospjeva

S lijepa lica neljubljena, Mjesec svijetli, toči
vedar odsjaj sjajnih opoj-čina – osmijeh – sija
bljesak sa usana što mi slatki cjèlov soči,
sija treptaj oka ribooka – u premise mi se svija.

Kose raspletene, zlatne vlasi širom pleća i
ramena, i ukrasi – šiškali uvojci povrh čela,
kose nemršene, na prsima puce raskopčano,
oči zasjenile, čarala-varala me čarom iz njedara.

Povjetarcu ja zavidan što je dodiruje i vija,
miluje, i anfas i iz profila nježno obavija,
dok naš sokak cijeli tvorim u njen korak i u
stas joj, što ga svil'na odora reljefno sakriva.

Đul-behara njom se dahom vije, pa me nosi
u perivoje rajske i u lepršave pokrete hurije
dajući joj morske Sirene obličje i jedrínā poj,
žeđ prsi, pršte joj zovi u zjene mi zaljubljene.

Bijelom magijom je razotkrivam – rima mi je.
U Evu kostimiram. Ni jedna joj ravna nije.
Vidam rane ljubavne u melos – elegije pjev.
Snove sahranjujem u iluzije i u psàlam spjev.

Na raskršću eon godina

Na ovaj vascijeli i onkraj svijet od dvije riječi
sve nastaje i sve u njih staje – budi i biva – pa me
zaokuplja misao kako na raskrižju civilizacija
eon godina traje sveprisutna prkos-sna Bosna je.

Srce – da nama iz srdaca ne izbiva, već da biva:
franjevaca, kamenih spavača, makova, šan-tića,
u koje se ulazi krvotokom i rijeka, i gora, i mora
(u kozmored) kozmički su čini ćilimom prostrti.

Povelje i pečati, fetve i fermani, štatuti i ustavi,
do spora(ra)zuma, meon stopom i deon korakom sve
kroz rat(ove) i povijesne mijene sve do samoga mene
kad mòra me mòrī brigom, grleći je u molitvi Mu.

Mlađak zvijezdu obgrlio, križ i krst su se raskolili,
i trokut u trokut se utkao, raznovrsje – da je u dometu
civilizacije, Mudri nam je priuštio, da svatko sniva
svoje nebosklone, i da inati nam budu u insanijetu.

Mòra me mòrī u snu i na javi, i brigom je grlim
u molitvi Mu da, u njenom raskrst(j)u eon godina,
opetuje još jednom – budi i da biva – sveprisutna
prkos-sna da Bosna je, ma, i bosa i posna bila

U noćnom pjesažu

Kad nebesa čari svoje prospu, sve
ih sliju, čini mi se, u moju avliju.
Zatreperi Orion i sva druga zviježđa
neba, koja svjetla obdan sakrije, te
šarne konstalacije – moje nesanice,
čarom svojim pate romantik noćobdije.

Kada se otme pogled mi sa obzoraja
tlima, vidim da ništa drugačije nije.
Nebo, kao da se u ogledalo svoje slije,
u sazviježđa sela, seli cijelim svodom.

Na sve strane zvjezdani kolaži, pa se
dali u daleke vidike i rojeve treptaje.
Brijegom svakim zvjezdani su vezi –
sélā putevi i staze – svijetlih perla krase.

U sredini svakog seoskoga zviježđa
minareti i zvonici plamom plamte
svetionici sveti, nirvanom neba prožeti
moji aksiomi i praistine mi u pojavnosti.

Noćni pejzaži nigdje više ne zavrijede,
ko u blagdanske petrovdanske jacije
u porivu, s mjestopisa Zlatića Gred.

Blago slova

privid i stvarnost –
ogledalo i lik ispred
vidim čega nema, vidim
samo pričin da sam tamo
stvârnost je, istina gola, ovamo

ili

smrt s okusom jeribasme –
smrt, taj zadnji privid i okus –
da nikada slađa ne bi – prividnost
prividjela se opsjena, promisao Mu,
promisli živjeti nekrozu i art-uznošenja
u blâgo slôvā fantazije i fantazmagòrije

U progovoru

Riječ u progovoru čujem, i veću
koja se ne izgovori, kad se zatoči,
pa se istrpi. Riječ nije samo to posebi,
već i ustaizgovori. Tada svjedoči.

Riječ može da bude data i uzeta
bajata i nova, iskrena i paralaža,
i da bude istina od Platona draža
i praznoslovlje po Maku, da, i ta.

Riječ, kad se izreče, može da peče,
i lijepa da je, da gvozdena vrata otvara,
i da se rúga zna, i gorka ko čemer,
teška žar, čuvena i nečuvena eureka.

Može da medi i mlijekom da teče,
da bude jasna ko dan, i da se taji
umije biti oštra do nezarasle rane
i mehlem topli da se na ranu meće.

Riječ tiha, duboka u uho da pretvara,
slamka spasa, kriv izraz, zadnja nada
rečena i nedorečena i da je nijema –
bezglasna, a da zbori šećerasta slada.

Riječ može biti upit i upitna do suda
može da odjekne kao gromova jeka
i da iskri u tami i da razumijeva, ima
utjehe i zahvale i da snatri ili drijema.

I da laska ima suvišna, pustinja pusta
ima ih koliko puta toliko pustih usta.
Riječ skrij pod jezik i da je zavezan.
Jedino je Njegova pravedna i čista.

Panta Rhei i vrijeme

Tratimo vrijeme uzaludno i nemilice,
kao devalvirane šuškave novčanice,
i svako(dnevno) ga nemamo dovoljno.

Kazaljke, ma kakve sorte da su, trate
krugove, sporohodno uzaludno. Jutra,
sad-pa sad, odu u danas, jučer il' u sutra.

Vrijeme ne ide i ne teče, ono stoji.
Sve drugo: kako-tako, kako-kada
i kako-gdje, imade svoje ići i teći,
i ima prolongacije, jedino, i samo,
vrijeme se ne može ostaviti za kasnije.

Vrijeme ne ide i ne teče, ono stoji
i brojkama kada se ispiše ili broji.

Sve drugo, čega se tiče, miče se i mijeni
u vascijale svijete svih nebesa domete,
stanja i dosege – mirijade su tokova
i linija u krugove su trajanja sapete,
pa traju, traju u svoja opet opetovanja.

Vrijeme ne ide i ne teče, ono stoji,
kao sjenka svega i neće nestati, niti
prestati da svjedoči panta rhei i da
svak(ojak)i tok prostora u tijek vremena
se kreće, da sva nestajanja i nastajanja
su same sebi preinake, izvorišta i utoke.

Istina u mraku

spektar duge
krila leptira
i tirkiza
i iskrenje dragulja
paunova repa dare
golubova vrata niske bljesci
i jabukove kore šare
bjelina labuda
i morske dubine
džennetske čari behara
i nebeske svjetline
i bosanske ćilim-šare
i sve druge
boja sanje
ne postoje
oka našeg samo varka
vidimo ih u omotu mraka
samo one u čaroliji svjetla
stoje.

ANĐELKA MILIĆEVIĆ

ANĐELKA MILIĆEVIĆ rođena je 1967. u Srnicama, opština Gradačac. U Tuzli je završila gimnaziju gdje je uz pisanje imala i dodatni hobi – trenirala je atletiku.

Već kao učenica pjesme je objavljivala u dječijim i školskim časopisima, a kasnije su se njene pjesme našle i u nekoliko zbornika i antologija: *Otadžbina se brani pjesmom*, *Oni su obeležili ovo vreme*, *Sejači pesama u Balkanskom parku*, *Gori lila uoči Ilina* i u zborniku Književnog kluba „Savovanje“ iz Šamca čiji je član već nekoliko godina.

U središtu njezina stvaralaštva nalaze se teme ljubavi, žene, obitelji, ratnih stradanja, životnih nepravdi i ljudske izdržljivosti. Posljednjih godina afirmirala se kao autorica nekoliko zbirki pjesama i romana, redovito sudjelujući na književnim manife-

stacijama i promocijama u Posavini i drugim dijelovima Bosne i Hercegovine.

Objavljena djela:
2019. „Glas moje duše“, zbirka pjesama
2020. „Dajem sebi pravo“, zbirka pjesama
2021. „Satkana od ljubavi“, zbirka pjesama
2023. „Nije lako lijepoj ženi“, roman
2023. „Jesam li to ja“, zbirka pjesama
2025. „Nepravedno osuđena“, roman
2026. „Zbogom tuge moje“, zbirka pjesama

Rekla sam sebi

Rekla sam sebi neću više,
evo opet plačem u mraku.
Rekla sam sebi neću više,
opet pogrešnom dadoh
svog života sekundu svaku.

Riješila sam biti druga žena,
koja cijelim bićem ne voli.
Riješila sam, a nisam mogla
jer satkana sam od ljubavi,
i svaki me rastanak mnogo boli.

I opet sam sama u četiri zida.
Pokušavam ljubav iz srca iščupati.
I dok me tvoj lik lomi,
ranjena duša moli
nemoj me više nikome dati!

Koja budala

Kad pomislim u kog se zaljubih
i kome sam srce svoje dala,
koja li sam ja budala bila,
sad se pitam – kako nisam znala?!

Kad se sjetim, kaznila bih sebe!
Idola sam od skota pravila!
Zar tolika budala sam bila?
Rukama bih sebe zadavila!

Kad sjećanja na to vrijeme vratim,
bijes mene na trenutke hvata!
Šta su oči u tebi vidjele –
to sad razum nikako ne shvata!?

Žensko srce nekad je slijepo,
pa ostane k'o ptica bez krila.
Bezbroj puta sama sebe pitam:
što tolika budala sam bila?!

Ima neko

Ima neko o kom duša sanja,
kog dozivam u mislima svojim,
a taj neko ne zna da ga volim,
da je idol u očima mojim.

Ima neko od kog zatreperim,
ponašam se kao klinka neka,
a taj neko ne zna da ga želim,
da ga moje srce željno čeka.

Ima neko ko još pojma nema
da ga sanjam u noćima vrelim.
Ima neko ko čak i ne sluti
da je onaj, koga silno želim.

Ima neko!

Jaka sam

Naizgled mirna
dok mi dušu nemiri truju.
Naizgled jaka
dok svi dijelovi tijela
za tobom boluju.

Jaka sam, kažem sebi,
sa nogu me nisu oborile
ni mnogo jače boli.
Proći će, kažem sebi,
jer uvijek prođe
kad se pogrešan voli.

Ali samo ovaj tren
groznica ljubavi me trese.
Sutra ću druga biti ja,
kad tebe noć od mene odnese.

Proljeće u meni

Hladna jesen uveliko hara,
mrazevi su već prekrili cvijeće.
U vazduhu miriše nam zima,
a u mome srcu je proljeće.

Hladne kiše obraze nam kvase
i dan dugo potrajati neće.
Sve govori da nam zima stiže,
a u mome srcu je proljeće.

Kasna jesen uveliko hladi,
ranije se na počinak kreće.
Sve zamire, a ja se tek budim,
jer u mome srcu je proljeće.

Zalutala sam

Zalutala sam,
a jasno sam vidjela
znak kraj puta.
Zabranjeno, pisalo je.
Ipak, krenuh strašću opsjednuta.

Izgubila sam se,
a tačno sam znala,
kuda vode zabranjene staze.
Opijena tom ljepotom,
ipak, ne marih za putokaze.

Zalutala sam.
Izgubila se.
Ali zato ne brinem ja.
I sa mnogo goreg puta,
izlaz sam pronašla.

GABRIJEL BARIŠIĆ

GABRIJEL BARIŠIĆ, rođen je 4. svibnja 1975. u Slavonskom Brodu, gdje završava osnovnu te srednju Industrijsko-obrtničku školu. Diplomira biologiju i kemiju na Pedagoškom fakultetu u Osijeku.

Od srednje škole se profilira kao pjesnik koji djeluje u nekoliko amaterskih udruga i na mnoštvu manifestacija, te osvaja i neke pohvale i priznanja. Godine 2006. objelodanjuje knjigu poezije *Prvi glas naše nove opsjene* u uredništvu Književne udruge *Brod*. Godine 2011. objavljuje drugu knjigu poezije *Nadomjestak za nevinost* u izdanju Matice hrvatske, ogranak Slavonski Brod. Godine 2012. osvojio je prvo mjesto u poeziji na standardu Hrvatskog sabora kulture i dobio plaketu *Mihovil Pavlek Miškina*.

Godine 2019. objavio je roman *Zaumni Canto* i 2022. knjigu poezije *Hermesov trik*.
Živi u Slavonskom Brodu, gdje je poznat kao aktivist za prava mentalno oboljelih osoba.

Objavljena djela:
2006. „Prvi glas naše nove opsjene“, zbirka pjesama
2011. „Nadomjestak za nevinost“, zbirka pjesama
2019. „Zaumni Canto“, roman
2022. „Hermesov trik“, zbirka pjesama

Najvrlije koje poznajem

Moj život je dio kopna
zastrt prašinom i benzinom
A ti si najvjerojatnije
Svjetionik
I ja sam nosio fenjer
kao Pustinjak
razgrćući klasje
ne bih li našao
jaje obavijeno zmijom
Ali postao sam umoran
stoljećima slika svijeta
Moje noge klecaju
Sjeo sam na oboreno stablo,
a ti sjediš na kamenu
Način mojih nastojanja je
Za jedno tvoje lice glupost
Za drugo smiješan
Ti se trudiš vlastitim naporom
Jednim licem postići oslobođenje
Drugim normalnu obitelj
Jedan vjetar puše na kopnu
Drugi borovima donosi posolicu

Naturocid

Prirodo
Koja izvireš iz dima, oblaka i vjetra
ove polucivilizacije
Reci mi
I nakon naplate
Koliko te još ima?
Jer ponašaš se kao da smo Egipćani,
a Mojsije kao da živi
I koje je sljedeće od zala
Na redu
Jer mi smo uistinu krivi,
a naša srca zauvijek će ostati tvrda

Ožiljci od ledenih pahuljica nošenih vjetrom

Nekada je najlakše napisati svašta
Ali znaš da sam težak
Za obećanja
Da šutim ili pričam
Svoje razloge
koji vama ništa ne vrijede?
Ovo bi bilo retoričko pitanje
Moje pjesme su obično valuta
kojom me nebo isplaćuje
za dane provedene u paklu
Nebo se razbistrava
i postaje plavo
Svejedno, moja duša se grči
Razumijem ljude na heroinu
Tek tada bih mogao
podnijeti onako kako
samo mogu namjeravati
Gubim i dobivam batine
Samo zbog svoje bezvoljnosti
Koliko vremena prolazi
i reže mi lice?

Sinovljeva pjesma

Na kraju sam bio prisiljen na ljeto
Zlatni ječam
jučer je bio zelen
Ali njegov sjaj svejedno je ubijen
sunčanim naočalama žudnje
za tabletama protiv boli
Zadržao sam vodu
(led ni ne poznajući)
Osiguravši si čvrstoću tla
i svjetlost svijeće
da je kiša ne ugasi
Potom se mogoh prepustiti
dešperacijama samosažaljenja
i samo meni značajnim sentimentalnostima
Nije bilo vina
Samo lijekovi
Na samoću kao zavjetovan
I kada je palilo
Sunce sam zamračio
Ne očima već doživljajem
Vodu sam dočekao kao boga jedinoga
I onda se povlačih polako po blatima
Onome koje daje život tijelima
I onome koje daje život
Da se po volji njime igramo

Bježeći prema pučini

prolazimo i zauvijek odlazimo
prema nekakvom bezličnom budućem

oči svijeća
tajanstveno gore
ne trepćući
već samo slabo drhture

i eto vas
dočekah vaša imena
bojeći se tame oko vatre

nadmoćan si
prepoznajući psalme
kao oštre hridi
koje kolju divlju vodu.

GORDANA KOPAČEVIĆ

GORDANA KOPAČEVIĆ rođena 1969. godine u Dragotinu, mjestu nedaleko Đakova. Odrasla je u mnogobrojnoj obitelji kao jedno od šestero djece. U svom književnom radu njeguje tradicionalnu rimovanu poeziju i kratku prozu, nadahnutu zavičajem, obitelji, vjerom i kulturnom baštinom Slavonije i Bosanske Posavine. Njezino stvaralaštvo obilježavaju jednostavan izraz, emotivnost i snažno njegovanje tradicijskih vrijednosti.

Prva četiri razreda osnovne škole završila je u rodnom mjestu, a školovanje nastavila u Osnovnoj školi Josipa Jurja Strossmayera u Trnavi, gdje se već kao učenica uključuje u rad literarne sekcije. Srednju školu završila je u Đakovu, gdje se školovala za frizerku i nakon školovanja zaposlila u struci.

Početkom rata odlazi u Njemačku, gdje se prekvalificira za trgovačku struku u kojoj radi do danas.

Majka je troje djece, a uz profesionalni život posvećena je književnosti i cvjećarstvu, koje ističe kao svoje najveće životne hobije.
Književnim stvaralaštvom bavi se od mladosti, a posljednjih godina intenzivno piše poeziju i kratku prozu. U njezinim pjesmama posebno mjesto zauzimaju roditelji, obitelj, kršćanska vjera, ljubav prema rodnom kraju, Bosanskoj Posavini i Slavoniji te očuvanje narodnih običaja. Česti motivi njezina pjesništva jesu majka, otac, dom, šuma, rijeka Sava, Posavina i baština predaka, koje prikazuje kao temelj osobnog i nacionalnog identiteta.
Piše klasičnim rimovanim stihom, oslanjajući se na tradiciju hrvatske zavičajne i domoljubne lirike. Njezina poezija prožeta je toplinom, nostalgijom i poštovanjem prema obiteljskim vrijednostima, dok u pripovijetkama donosi životne priče nadahnute svakodnevicom i iskustvima običnih ljudi.

Objavljena djela:
2025. „Pet minuta do povratka“, zbirka pjesama
2026. „Zašto je Marina plakala“, zbirka pripovijetki

Zbog majke sam Bosnu zavoljela

Majka mi je često znala reći,
u djetinjstvu dok je živa bila,
kako nam je karakter naj preći,
bez njega smo ko‘ ptica bez krila.

Ja sam tada pitala se često,
što to znači i gdje li se krije,
možda negdje ima tajno mjesto,
il’ to majka još kupila nije.

Još ju pamtim mladu i ponosnu,
njene riječi što je govorila,
nigdje ljudstva, pa odi u Bosnu,
da je tamo najsretnija bila.

I stalno je za Bosnom patila,
govorila, Bosna dušu ima,
a Bosance uvijek je branila,
patila za Bosnom, a i njima.

Ja sam ljetos Bosnom prolazila,
osjetila svu njenu ljepotu,
na svoju sam majku pomislila,
to je njenom falilo životu.

Nigdje nema to što Bosna ima,
dobre ljude, prirodnu ljepotu,
svoju dušu da poklanja svima,
nema svatko bosansku dobrotu.

Ovdje mene moja duša boli!
Zašto, pitaš moj rođeni sine?
Tko karakter i ljudstvo zavoli,
za njega je spreman da pogine.

Sada kad sam ja odrasla žena
točno znam što reći je htjela,
iako su sad ta druga vremena
zbog majke sam Bosnu zavoljela.

Spomenar

Kad su majke kćeri udavale
za ruvo su ćilime im tkale.
I otarke s mustrom od cvjetova,
da ukrase kola kićenih svatova.

Noćima su pogurene bile
da bi kćeri miraz ostavile.
U svaki ćilim tuga je utkana,
suza vlažna i pokoja rana.

Dušu svoju majka je liječila
dok je mustru na njima pravila.
Sa vunicom od naših ovaca,
od stočara naših Posavaca.

Nijansama od crvene boje
utkale su drago ime svoje.
Ostala nam ta sveta baština,
što ju istka ručica majčina.

Posavino, lijepo okićena,
ručnim radom vrijednih žena,
čuvat ćemo tvoje običaje,
da ljepota tvoja nam potraje.

Na umoru otac zbori

Kad je otac dušu ispuštao,
na uho mi on tiho šaptao,
ostavljam ti blagoslov svoj sine,
šume, zemlju u sred Posavine.

U životu pošten čovjek budi,
i pravedan kod Boga i ljudi,
i sačuvaj ti za sina svoga
koje stablo iz šumarka moga.

Kad sam jednog hrasta posjekao,
prema nebu tužno sam pogledao,
oče mili, ako ovo vidiš,
nećeš morati da se za me stidiš!

Od stabla ću ja stol napraviti,
ispred naše kuće ga postaviti.
Sinove ću tu svoje okupiti,
o djedu im Juri govoriti.

Da je djed im pošten čovjek bio,
njima svoje šume ostavio.
I da šume nikad ne prodaju,
sinovima svojim sačuvaju.

Kad ih snađu od života bure,
da se vrate Kristijan i Jure.
Na ognjište svete zemlje ove,
oko stola iz šume njegove.

I blagoslov nek djedov potraje,
jer djedovina se nikad ne prodaje.

Djevojko, roda Posavskoga

Hej djevojko roda Posavskoga,
oka plava i koraka laka.
Majke poštene, oca poštenoga,
iz Svilaja kod grada Odžaka.

Ispred kuće cvatu ti jabuke,
i krošnjama pogled prikrivaju.
Tebe noćas traže moje ruke
nisi dugo bila u rodnome kraju.

Da protrčiš Posavskom ravnicom
dok ti vjetar mrsi kosu plavu,
ja očaran s tobom ljepoticom
da preplivam našu rijeku Savu.

Dugo mi te nije kući bilo.
Tuđina te tamo zarobila,
a ja čeznem sunce moje milo,
samo kad bi ti me zagrlila.

Ti si dijete Posavskoga roda,
iako si rođena daleko,
ti djevojko gracioznog hoda
ja sam tebe godinama ček'o.

Doć' ćeš kući prozor otvoriti,
da me noćas pusta želja mine
i jezikom našim govoriti
tu na pragu naše Posavine.

Već si dugo u mislima meni,
na te čekam, čekam godinama.
U Svilaju tvoji su korijeni
što ćeš tamo u tuđini sama.

Tuđina

Nebo bez sunca, cvijeće bez mirisa,
kuća bez dvorišta, prozor bez zavjesa,
vatra bez topline, dijete bez majke,
sestra bez brata.

Tuđi jezik, tuđi ljudi…

Tek razumijem cvrkut ptica i smjeh.
Vidim, beskrajni nebeski svod,
isti kao kod kuće,
pa se stapa sa putem
koji vodi k domu mom.

Kada odradim sate koje su mi odredili,
tamo ću poći na počinak, dušu da ugrijem.
Eh, tuđino, tužna pričo u šest slova!

STIPO BARIŠIĆ

STIPO BARIŠIĆ rođen je 1952. Lupljanici, a od 1961. živi u Slavonskom Brodu. U svom književnom radu piše poeziju, prozu, satire, aforizme, humoreske i humoristične pjesme, a njegov opus obuhvaća i ozbiljnu refleksivnu liriku nadahnutu zavičajem, ljubavlju, prolaznošću i čovjekovim unutarnjim preispitivanjima.
Osnovnu i srednju školu završio u Slavonskom Brodu. Dragovoljac je Domovinskog rata i višekratno odlikovan umirovljeni časnik HV. Književnim radom bavi se dugi niz godina. Objavljuje poeziju, kratku prozu, satire, aforizme, humoreske i humoristične pjesme u novinama, časopisima i zajedničkim zbornicima. Njegovi su radovi zastupljeni u više od trideset zajedničkih zbirki poezije, proze i

humora, a sudjelovao je na brojnim književnim i humorističkim susretima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Za svoj književni rad primio je više nagrada i priznanja.
Objavljena mu je zbirka poezije *Davne magle* te zbirke humora *Lupoglavov glavolup* i *Sex na ex i političke primisli*.
Zastupljen je u više od trideset zbirki poezije, proze i humora, a raznovrsni radovi objavljivani su mu u mnoštvu novina i časopisa.
Sudionik je mnogih skupova književnika i humorista te dobitnik više nagrada i priznanja za radove u svim oblicima književnog stvaralaštva.
Među osnivačima je *Književnog kluba Đuro Đaković*, *Književno likovnog društva Berislavići* i *Književne udruge Brod*.
Jedan je od pokretača i urednika književnog časopisa *12-ica*, čime je dao značajan doprinos književnom i kulturnom životu Slavonskog Broda i šire regije.

Priča o ljubavi

Proljeće se širi brodskim ulicama, a meni je hladno.
Ljubavi...
Ponekad me utopli samo sjećanje na davna ljeta
i miris ružmarina pod jabukama.
Utopli me priča o ljubavi,
o žitnim poljima što teku našim krajem,
o ružičastim svitanjima nad Diljem,
o divljim trešnjama na proplancima,
o paučini i češljugama.
Skupljaju se oblaci iznad Dilja,
pa ako se kiša iza šume spusti zamirisat će zemlja,
gusta žita i kolnici među njima.
Sjećaš li se kiše iznad Save ?
Munja se slomila negdje u daljini,
a kiša zašuštala po parku ispred tvrđave.
Sjećaš li se ...
Oprosti mrači se i hladno mi je,
a tako bih rado pričao o ljubavi.
Dugo, još dugo bih pričao o ljubavi.
Ljubavi.

Pjesnik

Samo pjesnikovi gvozdeni potplati
na dlanu magle
prodorne zvukove prave.

Samo pjesnikov pogled na teretu inja
u ozeblini planina
žari.

Samo pjesnik je oluja što se sprema,
lahor u ljubičicama,
osmijeh mladih lisica,
režanje pod hrastom
i pucanj nebeskog biča.

Samo je pjesnik...
Pjesnik!

Boemi

Jutros, kada su oblaci svoje vlažne poljupce
na vrh brda slagali,
kada se bljedilo dana mučno kroz tamu rađalo,
a mokre ulice u daljinu bježale,
boemi su stare ogrtače odlagali,
galamili nešto, baš im se svađalo,
a nisu imali s kim.
Samo su hladne praznine soba pred njima režale.

Svu noć kišnu i tužnu na vinu su dušu grijali,
na njemu ugasle palili oči
i dubini prostora smisao davali,
uglavnom gorko, ali su se smijali
i Bogu i nebu što suze spušta nad ovu zemlju
u kojoj su svi spavali.
Samo je poneka kurva tapkala ispred stakala,
jer nema kuda i nema s kim, budni su samo psi i boemi.

Što bi joj vrijedilo i da je zaplakala, krupnim suzama,
iskrenim.
Nitko ih vidjeti neće, mrtve su ulice, pločnici nijemi.

Jutros u ovo kišno i hladno jutro
kada se jedva rodio dan
i vukući se kao prebijen pas

na svakom uglu odmor tražio,
pijane je boeme u košmarnu mrežu lovio san.
U praznini se gasio buntovan glas,
samo je vrući dah pred licem skupljene dlanove vlažio.

Izabela

Ne gubi vrijeme Izabela,
uzalud istječu sati,
dani prolaze i nestaju,
tko da ih stigne, zbroji i shvati.

Ne gubi vrijeme, koristi me,
jer tko zna gdje ću sutra biti,
kome pjevati pjesme,
čije vino piti.

Možda me i Bog pozove,
ljestve s neba spusti,
teško je onda junak biti,
najteže kad zagusti.

Zato me koristi Izabela,
i zadnji atom izvuci,
kad nemaš ništa bolje
dobar je i vrabac u ruci.

Tko je to bio

Jesam li bio ili je to bilo samo moje tijelo
u krčmama čađavim pijano i ružno,
koga su gledali bijelo,
od čega se sklanjali kužno,
a nije bilo krivo, niti je bilo dužno.

Kome su ciganke u sumrak vlažan
mrkim kosama toplile grudi,
tko se pravio velik i važan
pod korom mraza mrtav od studi.
Krvav i rasčupan kao boem ludi.

Jesam li, ili je to samo moje tijelo bilo
na obali rijeke ostavljeno od svih,
što li je ono gorčinu pilo,
skupljalo suze bogova plačljivih
i slagalo, sklapalo, kovalo stih.

Na raskrižju nepoznatom, na hladnu kamenu,
kada je vino u glavi lude misli plelo,
o toplini ljubavi, o vječnom plamenu,
a jesen je bila i nebo je klelo,
jesam li bio ili je to bilo samo moje tijelo.

IVANKA JULARIĆ ĆULAP

IVANKA JULARIĆ ĆULAP rođena je 1959. u Sivši kod Usore. U svom umjetničkom radu povezuje književno i likovno stvaralaštvo, a inspiraciju pronalazi u životnom iskustvu, zavičaju, obitelji, vjeri i sudbini čovjeka obilježenoga ratom i iseljeništvom. Njezinu poeziju obilježavaju intimnost, emocionalna iskrenost i promišljanje o identitetu, ljubavi, prolaznosti i pripadanju.
Djetinjstvo je provela u Slavoniji, gdje je završila osnovno i srednje obrazovanje. Nakon udaje živjela je na području općine Odžak, gdje je zasnovala obitelj. Ratna zbivanja prisilila su je na odlazak, nakon čega se ponovno nastanila u Slavoniji. Danas živi u Kruševici kraj Slavonskog Šamca.

Književnim stvaralaštvom bavi se dugi niz godina, pišući ponajprije poeziju. U njezinim pjesmama često se isprepliću osobna iskustva, ratno prognaništvo, ljubav prema Bosanskoj Posavini i Slavoniji, obiteljske vrijednosti te unutarnja preispitivanja čovjeka suočenoga s prolaznošću i životnim iskušenjima. Piše jednostavnim, razgovornim izrazom, ali s izraženom emocionalnom snagom i simbolikom.

Uz književnost intenzivno se bavi i slikarstvom. Kao samouka umjetnica ostvarila je više samostalnih i skupnih izložbi, a njezini radovi, poput pjesama, nadahnuti su prirodom, čovjekom i zavičajnim motivima. Književni i likovni izraz međusobno se nadopunjuju, tvoreći prepoznatljiv autorski svijet prožet toplinom, nostalgijom i vjerom u čovjeka.

Objavila je zbirke pjesama: „Dubine“, „Vrtlog“ i „Svjetlo i tama“.

Slavonski kalemi

S kćerkicom u naručju
devedeset i neke
napustih ognjište,
da izbjegnem zlo.
Krcatom skelom,
prijeđoh preko rijeke
i zakoračih,
na slavonsko tlo.

Grlila me čvrsto
kćerkica plačući
i pitala me:
Gdje je moj tata?
Rekoh joj da je
ostao kući,
a mi ćemo se vratiti,
kad ne bude rata.

Prodoše godine,
rata više nema...
Zašto se ne vraćam,
mnogi se čude,
a ne znaju
da ovdje sam ukalemljena
i crpim život,
iz slavonske grude.

Nema ni one djevojčice
uplakane.
Sad žena je i majka.
Ima dva sina.
Nasi su korijeni,
s one druge strane,
ali Hrvatska je
naša domovina.

Bara

Odavno ne napisah ljubavni stih...
Sve je u meni čvrsto zaspalo,
a nekad bih ih napisala dva-tri, u trenu.
Eh, što nisam zaljubljena barem malo,
da stihovi kao bujica,
iz mene krenu!

Da sam bar malo zaljubljena
pa da iz mene zažubore,
pjesme kao izvori iz stijene
na koje žedni prolaznici svrate
a ja nit' sam potok
nit' rijeka, ni more.
Više ništa ne teče kroz mene.
Samo sam bara, puna lokvanja,
ali ni jedan od njih ne cvate.

U pogledu

Molim te,
ne diži me u nebesa!
Previše sam čista
u očima tvojim,
a ja sam samo čovjek
od krvi i mesa
i s obe noge čvrsto
još na zemlji stojim.

Nisam ja tako dobra kao ti.
A vjeruj da sam bila.
Neka te ne zavara
moj pogled blag,
ni to što sjedim u separeu sama
leđima okrenutim uz zid.
I nemoj se iznenaditi,
kad otkriješ da nemam
anđeoska krila,
da se ispod ove maske
nekad krije vrag
i da ponekad ne osjećam
nikakav stid.

Ti vjeruješ da si lik
odabran od Boga
što molitvom može
spasiti svakoga,
čak i onog,
od koga je i on već digao ruke,
ali ja takve bolje znam.
Da bi mogao razumjeti nekoga
moraš proći i kroz paklene muke,
kao što je prošao i on sam.

Na pozornici

Smjenjuju se glumci
na pozornici života.
Jedan drugom sliče
kao zrnca pijeska.
Isti scenarij
i isti strah
u svakom od njih
da se ponešto improvizira.
Svaki stopljen
sa svojom ulogom,
u predstavi "Sretni ljudi",
što na pozornici života,
stalno se vrti.
Već i nesvjesni da sve je gluma,
ne pomaknu se ni pedalj sa crte
i odglume tako život cio,
zbog ono malo lažnog pljeska.
zbog ono malo lažnog mira.
Glume pred ljudima,
pred sobom i Bogom,
a kao nagradu tek poslije smrti,
upišu im se dva datuma
i netko izgovori one riječi škrte:
"Pokoj mu vječni, dobar je bio".

Istina

Ona uglavnom hoda gola
i zbog tog baš nije
omiljen gost.
Svakoga je bar jednom
u oči ubola
i bila mu u grlu
kao riblja kost.

Često se zamaskira
i dobro skrije...
Pokušavaju na silu
da je izvuku,
a kad im to uspije
u lice im se smije,
pa je zaobilaze
u širokom luku.

Baba Anka

Ima jedna kućica
na pola sokaka,
sa dva mala prozorčića
obojena žuto.
Kraj njih svakog dana
stoji baba Anka.
Umrla bi da ne vidi
tko prolazi putom.

Naočale sa staklima
debelim dva prsta,
stavila je na nos,
što bradu dotiče.
Jednom rukom drži
ukočena krsta,
a sa drugom sa prozora,
zavjesu odmiče.

Pa kad vidje zagrljen par
sokakom da ide,
zasikta baba Anka,
ljuta kao guja:
-Ovi mladi danas,
ničeg se ne stide!
On je k'o ker,
a ona k'o kuja!-

-U moje se vrime znalo,
šta je to kultura-,
reče baba ljutito
i zalupi krilo.
-Ta i ja sam dite
rodila k'o cura,
al' 'vakog brezobrazluka,
bome ni bilo!

PEJO PEJIĆ

PEJO PEJIĆ rođen je Matićima 1964. godine. U svom književnom radu piše ponajprije domoljubnu, zavičajnu i refleksivnu poeziju, a njegov pjesnički izraz obilježavaju sažetost, simboličnost i promišljanje o ratu, zavičaju, društvenim promjenama i sudbini običnoga čovjeka.
Sudionik je rata i ratni je vojni invalid. Nakon rata aktivno se uključuje u kulturni život Bosanske Posavine te postaje jedan od pokretača i organizatora brojnih književnih i kulturnih manifestacija na području općine Orašje, dajući značajan doprinos očuvanju kulturnoga identiteta i književnoga života svoga zavičaja.

Poezijom se bavi dugi niz godina. Sudjelovao je na brojnim pjesničkim susretima i književnim manifestacijama u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. Njegove su pjesme objavljivane u biltenu *106. oraška*, časopisu *PEN* te u *Antologiji ratne/domoljubne lirike*, kao i u drugim zajedničkim publikacijama.
Njegovo pjesništvo nadilazi isključivo ratnu i domoljubnu tematiku. U središtu njegova interesa nalaze se čovjek i zavičaj, iskustvo odlaska, gubitka i povratka, društvena nepravda te moralna odgovornost pojedinca. Piše slobodnim stihom, jednostavnim jezikom i bez suvišne retorike, oslanjajući se na snažne slike i simbolične završetke koji čitatelja potiču na razmišljanje. U njegovim pjesmama Bosanska Posavina nije samo geografski prostor nego simbol doma, identiteta i trajne povezanosti s vlastitim korijenima.
Živi u mjestu rođenja.

Objavljena djela:
2021. „Bio jednom jedan rat“, zbirka pjesama

Odlazak

Odlazim
iz ove zemlje
iz ovog grada
iz ove kuće
Kuća mi je postala tijesna
grad mali
a ova zemlja već odavno
kao da nije moja
Slutim što me čeka
negdje tamo
u dalekoj zemlji
velikom gradu
tuđoj kući
Sreću neću naći
a ipak ću otići
da bar nesretan
budem negdje drugdje

Zavičaj

lagano koračam
stazama svog djetinjstva
kojima sam nekad
majčinom rukom vođen
Poslije toliko godina
opet sam
samo gost
u mjestu
gdje sam rođen

Nadničari

Naše su bake i djedovi
svakog proljeća
ljeta i jeseni
orali
sijali
kopali
Brali
želi
vršili
Tuđe ambare
žitom punili
a kruha gladni bili

Psi

Pustili smo pse sa lanca
a nismo im kosti spremili
pa sad naše meso grizu
Vrištimo od bola
nitko nas ne čuje
ležimo u lokvi krvi
nitko da nam pomogne
Naši psi će nam glave doći
jesmo li zaslužili
Nismo o tomu razmišljali
kad smo im prvi put
lanac oko vrata vezali

STJEPAN ĐURČEVIĆ STIPA

STJEPAN ĐURČEVIĆ STIPA rođen je 1955. godine u Bosanskom Šamcu. Pjesnik je, prozaik i autor književnosti za djecu iz Bosanske Posavine. Jedan je od najplodnijih suvremenih posavskih autora, a u svom književnom radu njeguje lirsku poeziju, zavičajne motive, ljubavnu i domoljubnu tematiku te piše slikovnice i prozu za djecu. Do danas je napisao preko četiri tisuće pjesama, od kojih je znatan dio objavljen u samostalnim zbirkama. Školovao se u Tolisi, Bosanskom Šamcu, Zagrebu i Beču. Život i rad vezao je uz Oštru Luku u Bosanskoj Posavini i Beč, između kojih dugi niz godina boravi.

Ljubav prema pisanju razvijao je od mladosti, a prve pjesme nastale su iz potrebe da sačuva uspomene na rodni kraj, obitelj i ljude Posavine.

Objavljena djela:
2015. „Ja volim nju, a ona njega“, zbirka pjesama
2015. „Ona voli njega, a on nju“, zbirka pjesama
2017. „Odlutale neke misli“, zbirka pjesama
2017. „Život je svjetlost i tama“, zbirka pjesama
2017. „Između snova i sreće“, zbirka pjesama
2019. „Kupus i paprika“, slikovnica
2019. „I da mrzim ništa mi ne vrijedi“, zbirka pjesama
2020. „Pjesme od srca“, zbirka pjesama
2021. „U prostoru praznine“, zbirka pjesama
2022. „Meni kažu pazi, pazi“ stihozbirka za djecu
2022. „Semafor“ slikovnica, bojanka i slagalica
2023. „Kap veselja“, zbirka pjesama
2024. „O tebi“, zbirka pjesama
2025. „Ne bojte se“, zbirka duhovnih pjesama

U haremu

U haremu mojih snova
držala si ruke moje.
Sad rob sam zagrljaja
čekam riječi da me spoje.

Ključ od srca tebi dadoh
da ne budeš više sama.
Zarobljen sam u ljubavi
brojim dane, godinama.

Sanjam tebe svake noći,
pauci nam pletu niti.
Dok mi duša tiho jeca,
samo s tobom želim biti.

Godine su brzo prošle
za uzdahe nisam znao.
No i dalje srcem ljubim,
i nastavljam gdje sam stao.

U sokaku

U sokaku mog djetinjstva
jabuka je zadebljala,
pored kuće stare rušene,
gdje je ruža procvjetala
gdje me majka ispratila.

I šljiva je tu ponikla,
sva od cvijeta
snijegom pokrivena,
dok na pragu nikog nema,
vidim puno uspomena.

Gledam bravu na vratima
još kalauz u njoj stoji,
koliko su samo puta,
dirali ga prsti moji.

U sjećanje miris vuče,
do šporeta gdje je pita,
dok iz rerne se izvadi,
sva su djeca brzo sita.

Još fijaker stari tu je,
zahrđao sve do kraja,
i on kao da oplakuje,
ne čuje se djece graja.

Siluete

Plamen sja iz kamina,
miluje vrela tijela,
u tami se slike gube,
zanosno i strasno ljube.

Talasaju siluete
nemirno stalno titraju
igraju na zidu sjene
i prate oči zamišljene.

Tišinom soba liječi
poluprazne dvije čaše
svjetlucaju od plamena
ruka miluje ramena.

Godine su prolazile

Za ljubav u srcima,
snjegovi su davno pali.
Vrijedilo je biti s tobom
dok te nisu drugom dali.

Ostale su samo oči,
dio mozga da upamti,
provedene lijepe noći,
žar u duši koja plamti.

Godine su prolazile,
izgubljena ljeta.
U sjećanju ostala je
ta ljepota sveta.

Mi smo dvije duše

Uzalud su moje prošle,
prošle godine.
Ništa mene osim tebe
sada ne brine,
sada ne brine.

Uzalud mi moje rime,
ruše se snovi.
Volim tvoje drago ime,
i život novi,
i život novi.

Mi smo dvije srodne duše
k'o dva leptira.
Neka vjetar samo puše,
al nas ne dira,
al nas ne dira.

O tebi

Ostavljaš mi tragove u očima,
kvarnim snovima stvaraš boli,
korak mi zove pohotu noćima,
takva ljepota lako se voli.

Izgledaš kao od kipara djelo,
od boginje Afrodite tijelo.
Na mukama prsti mi se grizu,
drhti ruka pored tebe blizu.

Lijepe oči plešu ti na licu,
nemirne usne riječi tope,
podsjećaš me na grlicu,
i prelijepe vitke antilope.

O tebi tako maštati mogu,
neću da me zbog toga sude.
U san dođeš, ujutro te nema,
šteta, lijepo mi s tobom bude.

Nećete ni znati

Ne znam da l' da
vam nešto pišem
il' sam tu samo
da sve ovo brišem.

Iza ugla blizu
križanja stojim
prolaze ljudi
samo ih brojim.

Svima nekuda
žuri se glava
a ja pratim
k'o skitnica prava.

Još ću vam jednu
za oproštaj dati
kud odavde idem
nećete ni znati.

Pjesnik

Pitao sam se k'o malo dijete,
s koje dolazi pjesnik planete.

Za ljubav mu srce prava oaza,
i za sve ljude ima sto izlaza.

Dok rasipa slova po papiru
njegove ljubavi ne umiru.

Život mu pruža da čini čuda
njegove misli imaju kuda.

Rekoše mi, ljubav moram kriti,
pjesnik zato ja ne mogu biti.

U prostoru praznine

U prostoru praznine
postoji za me mjesto.
Odvojen od gomile ljudi
tražim gdje sam nest'o.

Dok mi misli jure,
beskraju gubim trag.
Nestajem u dubinama,
kojima se činim drag.

Prošlo vrijeme u vrbicima,
tragove ostavilo travi.
Izgubljeni put sjenkama,
nije mi više u glavi.

Bez uzdaha lišće treperi,
suze mi tugu liječe.
U prolazu godine se nižu,
svaka me kao nož siječe.

Živimo danas

Život je, prašnjava slika druma
pletene niti žice razuma.
Vjetrovima šapće svoje želje
voli ljubi svoje prijatelje.

Život nam nudi plime i oseke
venama teku divlje rijeke.
Ljeta jeseni, zime i proljeća
neka nas uvijek prati sreća.

Živimo danas živimo sutra
radujmo se svi svakoga jutra.
Kad nas iz oblaka speru kiše
neće nas biti nikada više.

Gdje je mladost

Gdje je mladost mog života,
često tražim njene sjene.
Baš ne mogu da se sjetim,
dal' mi duša za njom vene.

Poznata mi od nekuda
k'o da je od nekud znam
Previše je prošlo ljeta
da li tamo još pripadam.

Daj pomozi vjetre drugu

Kada oblak suze lije
ni do ničega njemu nije.

Moli Sunce da ga prati
I lijepo mu vrijeme vrati.

Dočekati mora dugu
Daj pomozi vjetre drugu.

SLAVICA NINKOVIĆ GAŠPAROVIĆ

SLAVICA NINKOVIĆ GAŠPAROVIĆ rođena je 1962. godine u Donjem Svilaju. Već kao dijete s obitelji seli u Slavoniju, potom u Zagreb, a kasnije se ponovno vraća u Slavoniju. Kroz cijeli život njeguje uspomene na rodni kraj i djetinjstvo provedeno uz baku u Donjem Svilaju, što se odražava i u njezinu umjetničkom izrazu. Napisala bajke za djecu liječenu od karcinoma i čeka neku čaroliju da bude dovršena. U slobodno vrijeme bavi se slikarstvom.

Zajedno s Elizabeth Kozinom 2018. godine osnovala je udrugu „Putokaz za Afriku“ za pomoć djeci u neimaštinom pogođenoj Ruandi.
Kroz rad udruge sudjeluje u prikupljanju pomoći, organizaciji humanitarnih akcija i promicanju solidarnosti s najugroženijima.
Književni i likovni rad Slavice Ninković Gašparović obilježavaju toplina, suosjećanje i vjera u dobrotu čovjeka. U središtu njezina stvaralaštva nalaze se djeca, obitelj, zavičaj i humanost, dok umjetnost doživljava kao oblik darivanja, ohrabrenja i pomaganja drugima. Njezina poezija odlikuje se sažetim slobodnim stihom, intimnim tonom i meditativnim ugođajem, a česti motivi su ljubav, sjećanje, svjetlost, san, čežnja i unutarnji mir. Upravo jednostavnošću izraza i iskrenom emocijom gradi prepoznatljiv pjesnički glas koji čitatelja poziva na suosjećanje, nadu i vjeru u ljepotu svakodnevnog života.

Na granici

Na granici,
zarasla u šikari
trepere sjećanja.
Lelujaju u dnu oka
bijele strinine skutije
pobjegle iz lukšje
u mirni, zujavi ljetni dan.
Ostala je samo ona.
Podboči korak
da me prije zagrli,
i kaže dobro sam,
stari se.
Ispod suknje provire skutije.
Utonem u njene tople oči.
Nisam gladna, samo sjedi sa mnom.
Došla sam da te vidim
i nahranim dušu.

Zrno

Poslat ću po pticama glas
kad me zaboraviš.
Raznijet će svijetom
zrno moje duše
da iznikne
pod tvojim prozorom
i raste na kiši
tvoga zaborava.

Uspavanka za tugu

Ušuškaj dan
u svilene plahte snova,
i uspavanku zasviraj tiho.
Uspavaj brige, i tuge uljuljkaj.
Na krilima ptica
nek u noć odlete.
Sanjaj
kao da je stvarnost san,
a snovi tek prolazna mora.

Vrata snova

Ostavi otvorena vrata
svojih snova.
Ući ću tiho,
umotati dušu u zagrljaj,
i sanjati
u tvome snu.

Svjetlo

Tamo,
gdje čuvam tebe,
ni sunca,
ni mjeseca,
samo srce
sja.

Čežnja

Da zamirišem
u svitanje na tvojoj duši
razmaknule bi se
planine
da se zora ogleda
u vodi života.

Oglas

Treba mi skladište za misli.
Police za brige.
Šarene kutijice
za čežnje,
i prozirne za ljubav
da sja u tami
kada se smrači
i postanem jedini svjedok
njenog postojanja.
Treba mi skladište za misli,
da oslobodim prostor
u kojem ću moći
misliti na ljepotu,
u koji ću pustiti smijeh
da zvoni,
u kojem ću zamisliti
da ti koračam u zagrljaj,
i u umjesto nemira
duboko udišem mir.

Svjetionik

Nisam ti ja srećo svijeća
pa da me ugasiš
dahom iz daljine.
Nije svjetionik zbog trena
u kojem ne sja,
nego zbog svjetla koje
osvijetli put.
Kad me umotaš u tišinu
je ne dam tom trenu
u kojem ne svijetlim
da me uvjeri
da vlada mrak.

Na granici snova i jave

Tamo gdje sanjam
sve je u meni budno.
Sutone prelijem
u svitanje,
i ponovo počinjem dan
u kojem zakoračim
u tvoj vidokrug.
Tamo gdje sanjam
sve je u meni budno,
i povjerujem
da ti je pogled topal
zato što gledaš
mene.

TVRTKO KLARIĆ

TVRTKO KLARIĆ prevoditelj je i nakladnik, rođen 1955. godine u Gornjem Vukšiću, kraj Brčkog. Jedan je od najznačajnijih prevoditelja suvremene talijanske književnosti na hrvatski jezik, osobito po prijevodima poezije, proze i duhovne književnosti talijanskih autora 20. stoljeća.
Od 1978. godine živi u Zagrebu, gdje je na Filozofskom fakultetu studirao latinski i talijanski jezik i književnost. Od 1993. do 2013. godine djelovao je kao urednik pučkoga godišnjaka Danica, dvomjesečnika Marulić te drugih izdanja Hrvatskoga književnog

društva sv. Jeronima. Član je Društva hrvatskih književnih prevodilaca i Hrvatskoga centra P.E.N.-a.
Sustavno se bavi proučavanjem, prevođenjem i promicanjem talijanske književnosti, s posebnim zanimanjem za autore 20. stoljeća. Na hrvatski jezik preveo je brojna djela Prima Levija, Margherite Guidacci i Errija De Luce, kao i djela autora iz talijanskoga govornog područja Švicarske, među kojima su Renato Martinoni, Dubravko Pušek, Aurelio Buletti, Antonio Rossi i Fabio Pusterla. Posebno mjesto u njegovu prevoditeljskom opusu zauzimaju prijevodi djela Albina Lucianija, kasnijega pape Ivana Pavla I., uključujući knjigu *Illustrissimi – Pisma*, zbirku zamišljenih pisama upućenih znamenitim povijesnim i književnim osobama.
Uz prevoditeljski rad, Klarić se bavi književnom publicistikom i pisanjem pogovora, predgovora i eseja o talijanskoj književnosti. Njegovi prijevodi odlikuju se filološkom preciznošću, stilskom osjetljivošću i nastojanjem da vjerno prenesu poetske i duhovne vrijednosti izvornika, zbog čega zauzima istaknuto mjesto među suvremenim hrvatskim književnim prevoditeljima.

Margherita Guidacci
Osobit doprinos dao je upoznavanju hrvatske kulturne javnosti s pjesništvom talijanske pjesnikinje Margherite Guidacci (1921.–1992.), jedne od najznačajnijih predstavnica talijanske duhovne lirike 20. stoljeća. Iako je njezina poezija bila zastupljena u hrvatskim antologijama još od 1970-ih godina, Klarić je prvi priredio njezine samostalne knjige na hrvatskom jeziku. Objavio je prijevode zbirki Slavenski notes (Taccuino slavo, 1999.), Isenheimski oltar (2005.) i Križni put ljudskoga roda (2009.), čime je dao vrijedan doprinos recepciji njezina književnog opusa u hrvatskoj kulturi.

Prosvjed na granici

Vi, stražari i carinici, zašto putovnicu
ne tražite od drozda i goluba grivnjaša?
I zašto torbe ne otvarate vjetru,
pune neprijavljena sjemenja?
Zašto se samo na nama uvježbava
ta vaša budnost?
Prosvjedujem protiv tog drukčijeg postupka:
pozivam se na jednakost.
Neka se, dakle, sastavi strogi proglas
i neka se prikuje po žlijebovima streha i po stablima
da svaka ptica ostane omeđena
vlastitim teritorijalnim nebom.

I neka se cvijetu zabrani da svoj pelud povjerava
krijumčarskim lahorima!
Sve do tada i ja ću, sa svim ljudima,
odbacivati granice.

(*Taccuino slavo*, izd. La Locusta, Vicenza 1976., str. 58; autor prijevoda Tvrtko Klarić)

Prva Elisina jesen

Što da ti kažem, milo moje, što da ti kažem?
Grožđe da je obrano
i svi sokovi da su se pretvorili u slast?
Da je paučina magle
izbrazdala zemlju? U šumi
su već popadale sve bobice,
preostaje tek smeđe i sjajno drvo
a godina hita svome utoku
niz vene posljednjega lista.

Što da ti kažem, milo moje, što da ti kažem?
Riječi imaju smisla
samo kad su hranjene sjećanjem.
Ali ti još ne pamtiš godišnja doba,
a još manje pamtiš uspomene:
nova si i svježa, netaknuta propadanjem
koje rastužuje pogled tvoje majke
dok vedra piljiš
u tu svoju prvu jesen.

Slava Raškaj

Tone i tone samoće:
što si drugo imala od života,
Slavo Raškaj? Nisi ih mogla izdržati
ili ih skrenuti od srca

pa si od toga sazdala okrutno blago
nad kojim si postavila stražu:
žene poput tebe mlade,
poput tebe osuđene na šutnju.

Prosipala si crvenu i žutu po njihovim haljinama,
sve najzvučnije boje, kao što i dolikuje
onome tko očima ne gleda samo,
već govori (ne posjedujući drugi govor) i sluša.

A onda, kad ti više nisu bila dovoljna ta lica,
preneražena i bratska, te silovite haljine,
naslikala si veliko jezero, gdje bi svaka Ofelija
bila porinuta svojom strujom,

i htjela si da bude jako tamno i duboko,
okružila si ga gluhonijemom obalom,

prosula si oko njega jastuke od lopoča,
počinak da bude pouzdaniji,

uronila si u utrobu odsutnosti
(samo su zagonetne ptice bdjele).
To je jezero tvoja spokojna i očajnička duša,
za nas koji te danas volimo, Slavo Raškaj.

Spjev o četiri počela

Nikoli Šopu

Zemaljska proturječja

Zemlja nas podupire i zemlja nas rastače.

Zemlja je živima pod a mrtvima strop.

Sadrži ljuvene vizije: bijele volove na pašnjacima,
stabla, navjestitelje, naselja.

Ako pak iznenada klizne,
uzapti nas u uzak i mračan pravokutnik.
Tada je tako teška, a u njoj i mi tako teški!

Mnogo je načina da se izgubimo u zemlji,
a samo jedan, vjerujem, da se nađemo:
onaj kojemu nas ti poučavaš (blagoslovljen da si,
Nikola):
kada svome uzništvu daješ
značenje i prostranstvo zvijezde.

Pjesma o vodi u Jajcu

Voda je otjecala i skakutala
ulicama Jajca, spuštala se nasmijana
poput djeteta, grleno – šalila se
protječući svijetla basamcima;
skrivala se, poskakivala u vrutcima
plesala slapićima u podnožju kućâ.
Sva su je djeca poznavala
kao druga: najveselijega, najslobodnijega.
Kako ga zaboraviti, štogod da su
godine donijele, premda nikakva voda
ne postojaše više u njihovoj debeloj prašini
osim gorkoga traga suza?

Voda je gonila svoje stado ulicama Jajca:
bijaše pastir s tisuću sretnih janjčića,
lelujanje hrptenicâ s uvojcima
mekane pjene, izmjenjivanje
zrcaljenja na tekućim runima
u nedužnu hodu.

Pređa od vode i vune
svijala se u srcima jajačke dječice

u potki šutljivih pastorala:
koja u jednom, napokon, nađoše glas,
jer tom su pređom Parke prele
usud pjesnikov.

Ljubav dolazi zrakom

Je li to drukčija neka ljubav?
Da, čak i ona ista – ona drevna, ona vječna.
Jer kad se razdvoje tjelesa
ljubavnikâ, ostaje netvarna nit
kao spona: pogled, uzdah,
a onda sjećanje. Stoje tada
jedno naspram drugoga i svjetlost su
jedno drugome i vjetar koji je Duh
pa živi onkraj rastočene putenine.

Bezbroj vatrenih točaka

Pale li se na velikim udaljenostima
ili svjetlucaju iznenadne pod našim nabranim
vjeđama, crveno zrnevlje pritješnjeno
u mogranju krvi?
Kako odgovoriti
tim porukama, uobličiti ih u
nove abecede? I jesmo li
i sami vatra ili njezina mračna pozadina –
meteori hitnuti u noć
ili crni let između osvijetljenih pristajanja?
Stalan je tek plam, kao što stalan mu je rub
sveudilj gibljiv – ja to više ništa ne razumijem.
Ali netko mu temeljitije poznaje bit

i istraživao je vlasito plamteće srce
i rojeve zvijezda. Stoga njegove riječi,
i one same profinjen oganj, izazivaju čuđenje
kod slušača, pa u kratku razmaku prizivaju
cijeli svemir: kao sada
u sobi gdje slušamo te,
razmišljajući o tvojoj pobjedi, Nikola,
i o predahu putnika među zvijezdama.

MENSUR ĆATIĆ

MENSUR ĆATIĆ rođen je 1959. u Doboju. Jedan je od istaknutijih suvremenih autora Bosne i Hercegovine, čije se stvaralaštvo odlikuje sažetim, metaforičnim izrazom, filozofskom refleksijom i snažnom jezičnom originalnošću.

Djetinjstvo i mladost proveo je u Odžaku, gdje je oblikovao trajnu povezanost s Bosanskom Posavinom, koja će ostati važnim ishodištem njegova književnog senzibiliteta. Gimnaziju je završio u Modriči, a po zanimanju je pravnik. Tijekom života živio je u Doboju, Sarajevu i Banjoj Luci, kao i u Mađarskoj, Poljskoj i Danskoj. Danas živi i stvara u Visokom.

Objavljivao je poeziju i prozu u brojnim književnim časopisima i zbornicima u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Srbiji i Sloveniji, među kojima su *Odjek*, *Bosanska vila*, *Osvit*, *Avangard, Život*, *Polja*, *Riječ*, *Poeta*, *Priča*, *Književni pregled* i drugi.

Njegove pjesme prevedene su na francuski, slovenski i makedonski jezik, a zastupljene su u više antologija suvremene književnosti
Njegova poezija nagrađivana je na više književnih natječaja, a kritika ga ubraja među najosebujnije pjesničke glasove suvremene bosanskohercegovačke književnosti.
Književni opus Mensura Ćatića obilježava zgusnut, aforističan izraz, slobodan stih i izražena sklonost paradoksu. Njegova poezija propituje identitet, vrijeme, prolaznost, ljubav, rat, samoću i smisao ljudskog postojanja, pretvarajući svakodnevne prizore u višeznačne poetske slike. Minimalističkim jezikom, snažnim metaforama i filozofskom refleksijom izgradio je prepoznatljiv pjesnički rukopis koji ga svrstava među najosebujnije suvremene pjesnike Bosne i Hercegovine.
U lipnju 2025. godine gostovao je u rodnom odžačkom kraju na književnoj večeri održanoj u obnovljenoj Belediji u Odžaku, gdje se nakon mnogo godina ponovno susreo s publikom iz svog zavičaja.

Objavljena djela:
2008. „Pjesme za drugo mjesto“, zbirka pjesama
2010. „Eskimska ruža“, zbirka pjesama
2013. „Golubovi nad odrom“, zbirka pjesama
2015. „Podnevni mjesec“, zbirka pjesama
2015. „Sokrat na psihijatriji“, zbirka pjesama
2019. „Ako te mačka vidi golog“, zbirka pjesama
2021. „Strah od završetka filma“, zbirka pjesama
2022. „Ljubavi, umro nam je Jonesko“, zbirka pjesama
2022. „Udarci iz kuka“, zbirka pjesama
2024. „Djeca iz Torina“, zbirka pjesama
2024. „Izabrane pjesme“, zbirka pjesama

O čemu je pisao taj Mensur

o čemu je pisao taj mensur
koji je sada bez ikakve sumnje napokon mrtav
premda zahvaljujući čaroliji koju ni sam nije razumio
još uvijek se cjenjka oko starih knjiga
na osunčanim visočkim buvljacima
i još uvijek se ponekad okrene za nekom ženom
s cekerima punim jabuka čije ga noge kao usijana kliješta
uhvate u sjećanju na trenutak kad je zaboravio ime
i one koju je jedinu volio
ali prvo da se predstavim, ja sam ono što on nije
nikad pristajao da bude i zato sam ga nadživio
jer oduvijek je želio da njegova smrt važi samo za njega
i jako je volio te posebne i rijetke stvari
muštiklu od trešnjeve grančice koju je dirala zehra
(sad nisam ni ja siguran da se tako zvala)
vidiš, govorio je, kako je samo smiješna
ta naša čudna navika da se ljubimo u usta
da spajamo te krajnje granice svemira, trešnju s njenih usana
i dim duhana iz mojih pluća
tu gdje se moj svijet smanjivao
na činjenicu da ljudi umiru od alshajmera
a da je meni upravo alshajmer trebao da preživim
dobro, vidim čemu sve to vodi i onda
da se predstavim ponovo, ja sam mensur
koji je preživio u sebi kao bakteriju odgođenog alshajmera
o čemu je, dakle, pisalo to što je umrlo

dobro, evo nazvaću ga čovjekom
i posudiću mu nakratko ime koje mi je ostavio
o čemu je već pisao taj mensur

Olovka

(kratka povijest pisanja i ubijanja)

Još dok smo pisali klinastim pismom
te iste klinove od kamena jedni
drugima smo zabijali
u srca, kasnije pera
namakali u otrov
i stavljali u vrhove strijela
olovne pisaljke topili u kuršume
s iste tipkovnice
ispaljivali pjesme i rakete

Neprokleta avlija

avlija nije samo sjećanje
onih koji su je preživjeli
i mjesto u srcu kud su odredili
da im dođe vječnost ili smrt
kao i svaki drugi musafir i gost
ona je prostor između imena
onih kojima pripada
i sjene koju baca
kuća u kojoj žive
potok u kojem žubore
zapamćeni glasovi prolaznika
i lelujaju sjene komšijskog
drveća i djece
tamo gdje je noć samo tren
između podneva i jutra
vrijeme za koje ptica
pored kamene česme
nađenu mrvicu
uznese do neba

Mi smo već vidjeli čovjeka

Oni imaju novac, silu i moć.
Oni će svoju bolest proglasiti poezijom.
Sve je tako nalik na istinu: urednici, zbornici,
dubokoumni razgovori na suštinske teme
koji tako podsjećaju na ljudske riječi i razgovore.
Ne ostati zauvijek nijem, progovoriti, zapjevati
zadnjim dahom šapnuti, zadnjim dahom kriknuti.
(refren)
Mi smo već vidjeli čovjeka. Mi smo već vidjeli čovjeka.

Kraj predstave

Čovjek ne može nastaviti san iz kojeg je izašao niti se ikad može vratiti u svijet iz kojega je otišao u san, rekao je ujka Vanja nakon što je pozvonio pa potom ustuknuo i izvinio se ženi koja je otvorila vrata.
Ostala je gledajući za njim i uzalud ga dozivajući njegovim ovdašnjim imenom.

Galioti izmišljaju bluz

Nemoj nikad reći: nismo mogli učiniti ništa
da spasimo makar djecu
Ti, kojeg još uvijek prolazi hladna sjena lađe
na čijem dnu galioti okovani plavoj dubini svemira
prijavljuju
svoju sitnu drugačijost
i zveckajući teškim lancima o klizavo i tvrdo
brodsko dno
izmišljaju bluz
ne prestajući veslati u daleko plavetnilo.

Diverzanti

I nemaš nikoga na ovom svijetu
osim žene s kojom možeš
šutke popiti jutarnju kahvu.
U nekom trenutku staviti joj ruku na rame,
dodirnuti kosu i pomilovati ruku.
Osjećati se svaki put kao diverzanti
koji kreću u akciju
iz koje znaju
da se neće vratiti.

Soba za samoću

Po boji mjeseca znam kad si budna
i po lepetu golubova kad sanjaš.
Kad zatvaraš oči
nebo je crveno
i crno kao zapaljena pjesma.
Zrno noći kad ispali tišina
u moje srce
nedostaješ mi, jedina
...
Jer moja su koljena noću nalik na rupe
u staklima napuštene kuće
i moje su ruke nalik na krila
one u kojoj prepjevam noć.
Ptice koja mi tišinom razbije prozor
mjesec kad ostaviš crven
kao ružu na mome beskrajnom grobu
...
I tako ponekad opet bježim od svega.
Ponekad samo zažmurim
prije nego izađem iz kuće
i zaključam se napolju
sam sa zvijezdama.

Siromah i ruža

Strašan je ovo
svijet
i zato treba pjevati
prije svanuća
i presvisnuća.
Onako kako
siromah kupuje
ružu svojoj dragoj.
Velikom
novčanicom
i bez kusura.

Sjećanje

U jednoj davnoj
nevjerovatno dugačkoj
i posve psihodeličnoj
pjesmi s mnogo likova
napisah da su oni među nama.
Koji najljudskije izgledaju i o moralu i o pravdi
zbore đavolove sluge.
Da se prepoznati mogu po tome
što nemaju roščiće ni repove.
Po tome što oni određuju što je historija
naših stradanja i pisanja našeg.
Na kraju psihodeličan
kao staklena perla u nepomičnom oku i mimo svih
svetih knjiga,
iznebuha zapitan ostah:
Sjeća li se đavo
vremena kad je bio čovjek.

Dobre vijesti za loše ljude

Odahnite, ne čeka vas nikakva kazna
jer pravda nikad nije bila ništa
izvan trenutka zlodjela samog
i u svoju kožu zatvoren kao i vi
čovjek će uvijek imati razloga da plače.
Opominjan iznova samo ljepotom šafrana pokislog
i u toj kiši ocvalog bagrema.
Odahnite, jer sve nam se već desilo
ulaskom u ćelije od sopstvene kože
I nagrada i kazna s nama su već
i s nama od samoga početka traju
a najsuroviji dio te kazne
i jeste upravo to što niste osjetili ništa.

Dijete

dijete se budi i trlja oči
da obriše sve što su ljudi stoljećima
šarali po nebu

Trideset sedam sekundi

Bio neki autobus u jedan.
Direktno za Tešanj.
Sat i po. Dok kažeš keks eto te pod tvrđavom.
Neki kafić blizu Musinog mezara.
Sav u muzici, staklu i suncu.
Popiješ čaj i onda ona udari putem s posla kući.
Cak, cak.
Prizor od trideset sedam sekundi.
Četrnaest sprijeda, sekunda sa strane i dvadeset dvije sleđa.
Ne javiš se jer ste se jučer dogovorili
da se opet vidite prekosutra.

Nastavak pjesničkih susreta

Riječ ne poznaje granice. Ona ne traži putovnicu, ne zaustavlja se pred rampama niti priznaje crte iscrtane na kartama. Putuje slobodno, od čovjeka do čovjeka, od srca do srca, povezujući ono što se naizgled čini razdvojenim. U tome je njezina najveća snaga – da gradi mostove ondje gdje su drugi podigli granice.

Tom mišlju vođeni nastavljeni su pjesnički susreti „Riječ na granici“, održani 13. kolovoza 2025. godine na obali Save u Donjem Svilaju. Na istome mjestu na kojem je godinu dana ranije riječ prvi put pronašla svoju simboličnu pozornicu ponovno su se okupili pjesnici, književnici i ljubitelji pisane riječi kako bi još jednom potvrdili da književnost pripada svima te da njezina snaga nadilazi svaku podjelu.

Drugi pjesnički susret pokazao je da je početna ideja prerasla u prepoznatljivu književnu manifestaciju. U njegovu su stvaranju sudjelovali autori različitih naraštaja, poetika i životnih putova, potvrđujući da književnost ne poznaje zemljopisne ni ideološke granice. Susret su dodatno obogatili posebni gosti – prevoditelj i nakladnik Tvrtko Klarić te Mirna Šolić sa Sveučilišta u Glasgowu, koja u svojim istraživanjima proučava simboliku rijeka u književnosti, filmu i umjetnosti te njihovu povezanost s osobnim i kolektivnim sjećanjima.

Program je vodila Andrea Zelić, koja je pozdravila okupljene i predstavila ideju manifestacije. U ime domaćina sudionicima se obratio načelnik Općine Odžak Anes Osmanović, izrazivši potporu održavanju književnih susreta i njihovoj ulozi u očuvanju kulturnoga života Bosanske Posavine. Potom je glavna inicijatorica projekta Ružica Miličević dodatno približila

zamisao i značenje projekta Riječ na granici, istaknuvši njegovu želju da poveže autore, zavičaj i književnu baštinu prostora uz Savu.

Pjesnički dio programa otvorio je književnik iz Modriče Nurija Delić, autor *Romana o Musi*, koji je govorio o životu i stvaralaštvu najpoznatijega odžačkog pjesnika Muse Ćazima Ćatića. Kao simboličan uvod u večer posvećenu pjesništvu pročitao je Ćatićevu pjesmu *Ester*.

U prvom krugu predstavljanja svojim su se pjesmama predstavili Ivančica Đerić, Svjetlana Vinjarski, Franjo Matanović, Jelena Svrzlić, Kemal Ljevaković, Anđelka Milićević, Ivo Kobaš, Slavko Mićić i Ružica Miličević. Raznolikost njihovih poetika, životnih iskustava i zavičajnih pripadnosti još je jednom potvrdila temeljnu misao susreta – da književnost povezuje ljude i nadilazi granice prostora.

Poseban dio programa bio je posvećen pjesnicima koji više nisu među nama, autorima koji su svoje radove poslali, ali nisu mogli osobno sudjelovati, kao i onima koji su željeli dodatno predstaviti svoje stvaralaštvo. Drugi krug čitanja otvorila je Jelena Svrzlić stihovima Ilije Kovačevića – Iće, pjesnika koji je u svojim djelima trajno sačuvao ljepotu Bosanske Posavine, njezine krajolike i vrijedne ljude, a koji je preminuo 4. kolovoza 2025. godine. Nakon toga publici su se predstavili Stjepan Đurčević – Stipa i Slavica Ninković Gašparović.

Stihove autora koji nisu mogli biti nazočni recitirali su Jelena Svrzlić, Franjo Matanović, Fadila Sejdić Mujkić i Svjetlana Vinjarski. Tako su pred publikom zaživjele pjesme Gordane Kopačević, Marine Kuzmić Laszlo, Gabrijela Barišića, Stipe Barišića, Selme Huskić Lopetrone, Ivanke Jularić Ćulap, Joze Grgića i Miljenke Koštro, čime je susret dobio još širi književni i prostorni obuhvat. Za sudjelovanje su se prijavili i Vlado Domazet te Pejo Pejić, no zbog opravdanih razloga nisu mogli

biti nazočni. Njihove pjesme ipak su pronašle svoje mjesto u ovom zborniku.

Završnica programa bila je obilježena posebnom simbolikom. Nedžad Brkić pročitao je stihove pokojnog odžačkog pjesnika Nadira Porobića te pjesme Seada Porobića i Mensura Ćatića. Upravo je Ćatićeva pjesma *Trideset sedam sekundi* zaključila ovogodišnje književno druženje. Tako je manifestacija započela stihovima Muse Ćazima Ćatića, a završila stihovima Mensura Ćatića – dvojice pjesnika koje, unatoč vremenskoj udaljenosti, povezuje isti zavičaj, ista ljubav prema jeziku i ista vjera u snagu poezije. Na taj je način riječ simbolično zatvorila puni krug.

Zbornik „Riječ na granici 2025." donosi pjesme autora koji su sudjelovali na ovogodišnjem susretu, ali i onih koji su svoj doprinos poslali iz drugih gradova i država. Neke su pjesme ovdje objavljene prvi put, pa ovaj zbornik nije samo zapis jednoga književnog događaja nego i trajno svjedočanstvo zajedništva, susreta i dijaloga ostvarenoga kroz poeziju.

Neka zato i ove stranice postanu most preko kojega će riječ nastaviti svoje putovanje – slobodno, bez granica, od autora do čitatelja, od čovjeka do čovjeka. Jer upravo u tome i jest njezina najveća snaga.

Zlatko Grgić

Urednik
Zlatko Grgić

Autori
Grupa autora

Nakladnik
Infratech

Za nakladnika
Zlatko Grgić

Recenzent
Ružica Miličević

Dizajn naslovnice
DennyArt

Mjesto i godina izdanja
Dugo Selo, 2026.

Copyright © 2026. Sva autorska prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije se reproducirati ni prenositi ni u kakvom obliku niti ikakvim sredstvima elektroničkim ili mehaničkim, fotokopiranjem, snimanjem ili umnažanjem u bilo kojem informatičkom sustavu za pohranjivanje i korištenje bez prethodne suglasnosti vlasnika prava.

ISBN 978-953-47231-1-1 (meki uvez)
ISBN 978-953-47231-0-4 (PDF)

SADRŽAJ

Riječ na granici 2025....3
MUSA ĆAZIM ĆATIĆ....5
Ja sam vjerni rob ljepote....8
Ja nijesam sanjar....9
Notturno....11
Tvoje oči....12
Nostalgija....13
Astarta....14
Da sam onaj tihi lahor....15
Pred smrt....16
Gle, snijeg pada....17
NADIR POROBIĆ....18
Fantazija zalutale duše....20
Divlja jabuka....22
Ah, ti me pitaš....25
Tarih....28
E, moji konji vrani....31
ILIJA KOVAČEVIĆ - IĆO....33
Sanjao sam tebe majko....35
Tako je to u životu....36
Sanjao sam kaput stari....37
Ulična svjetiljka....38
Kako da te zaboravim....39
Prijatelj je zlata vrijedan....40
Posavini i mome Odžaku....41
Sjećanja na majku, ćaću....42
Ljubavi moja, moja si nada....43
Ljubim garu, a ljubim i Maru....44

Da li se pitaš zašto 45
Kad me ne bude više 46
RUŽICA MILIČEVIĆ 47
Vojnički san 49
Domovina 50
Žeđ 51
FRANJO MATANOVIĆ 52
Foto 54
Repetitori (odašiljači) 55
Uvjerenje 56
Dobrodošlica 57
Sadnica zeca 58
Vjetrenjače bosanske 59
Smrt poezije 60
Bez naslova 61
JELENA SVRZLIĆ 62
Ne znam 64
Slučajna ljubav 65
Pišem ti pismo živote 66
Čekajući kišu 68
Najljepša slova 70
VLADO DOMAZET 71
Nekada sam pisao stihove 73
Noć u Odžaku 75
Tamo 76
Posavino, od srca otrgnuta 77
IVANČICA ĐERIĆ 78
Baba Kaja (E sada shvatam tvoju muku) 80
Kad će to vrijeme, kad će taj vakat 84
A komšiluk je sav… zamukao 91
Druga će ući na drugoj krivini (zombi-kombi) 93
SVJETLANA VINJARSKI 97
*zato što je naš 99
Nedjeljna juha 103

Jastuci od perja 105
Odlazak 107
SLAVKO MIĆIĆ 109
Zaborav 111
San 112
Pjesma zavičaju 113
Mostovi snova 114
Biti – ne biti 115
Sumnje 116
SELMA HUSKIĆ 117
Kalemegdan 119
Stranci na apstraktnim slikama 120
Smrt u duginim bojama 121
Sanjala sam te, dječače 123
Mnogo čega sam 125
Ide mi se 127
Vrištim u sebi 129
Hajmo 131
Vidjela sam srušen grad u tvojim očima 133
Alisa 135
MILJENKA KOŠTRO 137
Tako ti je pjesniče 139
Glasna tišina 141
Pjesma za večeru 142
Čarobni trenutak 143
Čempres 144
Meni je voljeti 145
Divlja jagoda 146
Prijatelji 147
Kameni spavač 148
Ja ne pijem vino 149
IVO KOBAŠ 150
Mrav 152

Staračka ljubav 153
Sretna magarica 154
Lida i predo 155
Ćevabdžija 156
MARINA KUZMIĆ LASZLO 157
Moja mama misli da ja pretjerujem 159
Preporuka 160
Uspomene 161
JOZO GRGIĆ 162
Nepozvani gosti 164
*ponoć će 165
*zašto su ubili 166
*tako si blizu 167
*imala si kutak svoj 168
Prijatelji 169
Ne znam 170
*tebi nepoznata ženo 172
Noć počinje 174
Poema o duši 175
KEMAL LJEVAKOVIĆ 176
U svjetlu privida 178
Osjećaji iluzije 180
Miris vodenoga cvijeta 181
Lijepa je poput hvalospjeva 182
Na raskršću eon godina 183
U noćnom pjesažu 184
Blago slova 185
U progovoru 186
Panta Rhei i vrijeme 188
Istina u mraku 189
ANĐELKA MILIĆEVIĆ 190
Rekla sam sebi 192
Koja budala 193
Ima neko 194

Jaka sam....195
Proljeće u meni....196
Zalutala sam....197
GABRIJEL BARIŠIĆ....198
Najvrlije koje poznajem....200
Naturocid....201
Ožiljci od ledenih pahuljica nošenih vjetrom....202
Sinovljeva pjesma....203
Bježeći prema pučini....204
GORDANA KOPAČEVIĆ....205
Zbog majke sam Bosnu zavoljela....207
Spomenar....209
Na umoru otac zbori....210
Djevojko, roda Posavskoga....212
Tuđina....214
STIPO BARIŠIĆ....215
Priča o ljubavi....217
Pjesnik....218
Boemi....219
Izabela....221
Tko je to bio....222
IVANKA JULARIĆ ĆULAP....223
Slavonski kalemi....225
Bara....227
U pogledu....228
Na pozornici....230
Istina....231
Baba Anka....232
PEJO PEJIĆ....234
Odlazak....236
Zavičaj....237
Nadničari....238
Psi....239

STJEPAN ĐURČEVIĆ STIPA 240
U haremu 242
U sokaku 243
Siluete 244
Godine su prolazile 245
Mi smo dvije duše 246
O tebi 247
Nećete ni znati 248
Pjesnik 249
U prostoru praznine 250
Živimo danas 251
Gdje je mladost 252
Daj pomozi vjetre drugu 253
SLAVICA NINKOVIĆ GAŠPAROVIĆ 254
Na granici 256
Zrno 257
Uspavanka za tugu 258
Vrata snova 259
Svjetlo 260
Čežnja 261
Oglas 262
Svjetionik 263
Na granici snova i jave 264
TVRTKO KLARIĆ: Margherita Guidacci 265
Prosvjed na granici 267
Prva Elisina jesen 268
Slava Raškaj 269
Spjev o četiri počela 271
MENSUR ĆATIĆ 275
O čemu je pisao taj Mensur 277
Olovka 279
Neprokleta avlija 280
Mi smo već vidjeli čovjeka 281
Kraj predstave 282

Galioti izmišljaju bluz....283
Diverzanti....284
Soba za samoću....285
Siromah i ruža....286
Sjećanje....287
Dobre vijesti za loše ljude....288
Dijete....289
Trideset sedam sekundi....290
Nastavak pjesničkih susreta....291